



**T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**DOKTORA
TEZİ**

**YÖNETSEL AÇIDAN YEREL YÖNETİMLER VE
SPOR İLİŞKİSİ: MERSİN BÜYÜKŞEHİR
BELEDİYESİ ÖRNEĞİ**

FATİH DİNÇ

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

MART 2019



**YÖNETSEL AÇIDAN YEREL YÖNETİMLER VE SPOR İLİŞKİSİ:
MERSİN BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ÖRNEĞİ**

Fatih DİNÇ

**DOKTORA TEZİ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI**

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

MART 2019

Fatih DİNÇ tarafından hazırlanan “YÖNETSEL AÇIDAN YEREL YÖNETİMLER VE SPOR İLİŞKİSİ: MERSİN BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ÖRNEĞİ” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından OY BİRLİĞİ ile Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalında DOKTORA TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Doç. Dr. Tekin ÇOLAKOĞLU

Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi

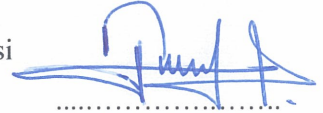
Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Doktora Tezi olduğunu onaylıyorum.



Başkan : Prof. Dr. Baki YILMAZ

Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Doktora Tezi olduğunu onaylıyorum.



Üye : Doç. Dr. Mustafa Yaşar ŞAHİN

Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi

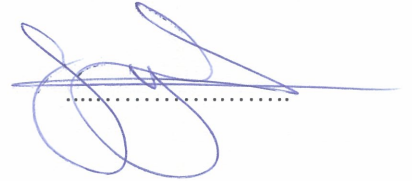
Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Doktora Tezi olduğunu onaylıyorum.



Üye : Dr. Öğr. Üyesi Fatih YENEL

Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi

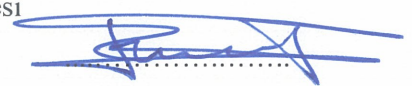
Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Doktora Tezi olduğunu onaylıyorum.



Üye : Dr. Öğr. Üyesi Ersan TOLUKAN

Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Doktora Tezi olduğunu onaylıyorum.



Tez Savunma Tarihi: 11/03/2019

Jüri üyeleri tarafından DOKTORA tezi olarak uygun görülmüş olan bu tez Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu kararı ile onaylanmıştır.

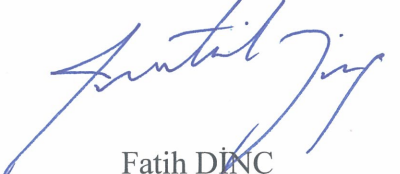
Prof. Dr. Mustafa ASLAN
Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürü

ETİK BEYAN

Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu,

bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.



Fatih DİNÇ

11/03/2019

YÖNETSEL AÇIDAN YEREL YÖNETİMLER VE SPOR İLİŞKİSİ:
MERSİN BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ÖRNEĞİ

(Doktora Tezi)

Fatih DİNÇ

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Mart 2019

ÖZET

Bu çalışmada yönetsel açıdan yerel yönetimler ve spor ilişkisinin belediyelerin üst ve orta düzey yöneticileri perspektifinden incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma, nitel araştırma desenlerinden olgubilim (fenomenoloji) karakterdedir. Çalışmanın verileri, “Yöneticilerin Yerel Yönetimler ve Spor İlişkisine Bakışı Görüşme Formu” ile mülakat deseni kullanılarak toplanmıştır. Görüşme formu Mersin Büyükşehir Belediyesinde görev yapan, sporla ilgili karar ve uygulama süreçlerinde yetki ve sorumluluğu bulunan 11 yöneticiye uygulanmıştır. Çalışma grubu amaçlı örneklem yöntemlerinden ölçüt örneklem ve kolay ulaşılabilir örneklem yöntemleri uygulanarak çalışma grubu belirlenmiştir. Görüşmeler ve görüşmelerin deşifresi bizzat araştırmacı tarafından gerçekleştirilmiştir. Dijital ses kaydı alınarak toplanan veriler deşifre edilmiştir. Verilerin analizinde Betimsel Analiz yöntemi kullanılmıştır. Sonuç olarak; belediyelerin spor hizmetlerinin daha etkin ve verimli bir şekilde yürütülmesi için spor yönetiminin bir daire başkanlığı olarak örgütlenmesi gerektiği ve belediyeye ait ödül yönetmeliğinin sporu ve sporcuyu teşvik ettiği tespit edilmiştir. Ayrıca yatırımların ve personel istihdamının önünün açılması için büyükşehir belediyeleri mevzuatında spora ilişkin değişikliklerin yapılması gerektiği, büyükşehir belediyesinin sporla ilgili yatırımlara aktardıkları payın yeterli olduğu ve engellilerin spor yapmalarını kolaylaştırmak amacıyla büyükşehir belediyesine ait spor alanlarında fiziki düzenlemelerin yapılması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Bilim Kodu : 130117
Anahtar Kelimeler : Yerel Yönetimler, Büyükşehir Belediyeleri, Spor
Sayfa Adedi : 114
Danışman : Doç. Dr. Tekin ÇOLAKOĞLU

RELATIONSHIP BETWEEN LOCAL GOVERNMENTS AND SPORTS FROM
MANAGERIAL PERSPECTIVE: MERSIN METROPOLITAN MUNICIPALITY

EXAMPLE

(Ph. D. Thesis)

Fatih DİNÇ

GAZİ UNIVERSITY

INSTITUTE OF HEALTH SCIENCES

March 2019

ABSTRACT

In this study, it is aimed to examine relations of the local governments and sports from the perspective of upper and middle managers of municipalities. The research is characterized as phenomenology from qualitative research patterns. The data of the study were collected by using the interview pattern with the interview form of the view of managers on the relationship between local governments and Sport. The interview form was applied to 11 managers, who are officiated at Mersin Metropolitan Municipality and have the authority and responsibility in the decision-making and implementation processes of the sport. . The study group was determined by using sampling methods from the sampling methods purposed study group and easily accessible sampling methods. The interviews and decipher of them were realized by the researcher personally. The data collected by digital audio recording is decoded. Descriptive analysis method was used to analyze the data. As a result; It has been determined that sport management should be organized as a department to execute sport services of the municipalities more effectively and efficiently, also the municipality award regulation encourages sports and athletes. In addition, it has been concluded that sports legislation should be amended in order to pave the way for investments and personnel employment, the share of metropolitan municipality transferring to sports related investments is sufficient and physical arrangements in sports areas of metropolitan municipality should made in order to facilitate the exercise of disabled people.

Science Code : 130117

Key Words : Local Governments, Metropolitan Municipalities, Sports

Page Number : 114

Advisor : Assoc. Prof. Dr. Tekin ÇOLAKOĞLU

TEŞEKKÜR

Lisans eğitimimden bu güne kadar her alanda desteklerini gördüğüm kıymetli danışmanım Doç. Dr. Tekin Çolakoğlu'na ve sık sık bilgisine başvurduğum değerli hocam Doç. Dr. Mustafa Yaşar Şahin'e, Prof. Dr. A. Azmi YETİM'e, Dr. Öğr. Üyesi İ. Fatih YENEL'e, Prof. Dr. Baki YILMAZ'a, Dr. Öğretim Üyesi Ersan TOLUKAN'a, bu çalışmaya değerli katkılarından dolayı Doç. Dr. Halil SAROL'a, Doç. Dr. Fikret SOYER'e, Dr. Öğr. Üyesi Gökhan SÜRÜCÜ ve eşi Araş. Gör. Dr. Özge SÜRÜCÜ'ye, Öğretim Üyesi Aparslan SEYREK'e ve Mersin Büyükşehir Belediyesi yöneticilerine teşekkür ederim.

Bana uzun süre birlikte çalışma onuru veren, doktora eğitimim sırasında yoğun iş yüküne rağmen her ihtiyaç duyduğumda eğitimimi tamamlamam konusunda bana destek veren 26. Dönem Ankara Milletvekili Sayın Şefkat ÇETİN'e teşekkür ederim.

Ayrıca, beni her zaman her anlamda destekleyen kıymetli aile büyüklerime ve sevgili eşim Elif'e, kızım Umay ve oğlum Mete'ye sonsuz teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET	iv
ABSTRACT.....	v
TEŞEKKÜR.....	vi
İÇİNDEKİLER	vii
ÇİZELGELERİN LİSTESİ.....	xi
ŞEKİLLERİN LİSTESİ.....	xiii
RESİMLERİN LİSTESİ	xiv
1. GİRİŞ.....	1
2. GENEL BİLGİLER	5
2.1. Yönetim ve Önemi	5
2.2. Yerel Yönetim	5
2.2.1. Yerel yönetimin nitelikleri	7
2.2.2. Yere yönetimlerde özerklik.....	8
2.3. Türkiye’de Yerel Yönetimler	9
2.3.1. Cumhuriyet öncesi yerel yönetimler	9
2.3.2. Cumhuriyet dönemi yerel yönetimler	12
2.4. Türkiye’de Yerel Yönetim Çeşitleri.....	13
2.4.1. İl Özel İdaresi.....	14
2.4.2. Köy.....	18
2.4.3. Belediyeler	20
2.4.4. Belediye Meclisi	22
2.4.5. Belediye Encümeni	24
2.4.6. Belediye Başkanı.....	26
2.5. Büyükşehir Belediyeleri.....	28

	Sayfa
2.5.1. Büyükşehir Belediye Meclisi	30
2.5.2. Büyükşehir Belediyesi Encümeni	31
2.5.3. Büyükşehir Belediye Başkanı	32
2.5.4. Büyükşehir Belediyesi İhtisas Komisyonu	33
2.6. Spor	34
2.7. Yerel Yönetimler ve Spor	35
2.8. Tarihte Mersin	37
2.9. Mersin Büyükşehir Belediyesi	39
2.10. Mersin Büyükşehir Belediyesi ve Spor	40
2.10.1. Gençlik ve Spor Hizmetleri Şube Müdürlüğü.....	40
2.10.2. Spor Tesisleri Şube Müdürlüğü	45
2.10.3. Engelliler Spor Şube Müdürlüğü	45
2.10.4. Mersin Büyükşehir Belediyesi İhtisas Komisyonları.....	47
2.10.5. Mersin Büyükşehir Belediyesi Spor Kulübü	48
2.10.6. Mersin Büyükşehir Belediyesi Meski Spor Kulübü	49
3. YÖNTEM.....	51
3.1. Çalışma Grubu	52
3.2. Veri Toplama Aracı.....	53
3.3. Verilerin Analizi.....	55
3.4. Geçerlik Güvenirlik.....	55
4. BULGULAR	57
5. TARTIŞMA	73
5.1. Mersin Büyükşehir Belediyesinde Spor Hizmetlerine İlişkin Karar Alma Süreci ile İlgili Değerlendirmeler	73
5.2. Topluma Sporu Yaygınlaştırmak, Halkın İstek ve İhtiyaçlarını Karşılamasına Yönelik Değerlendirmeler.....	75

Sayfa

5.3. Mersin Büyükşehir Belediyesinde Sporcu Yetiştirmesine Yönelik Değerlendirmeler	76
5.4. Mersin Büyükşehir Belediyesi Bütçesinden Spor Hizmetlerine Aktarılan Kaynaklarla İlgili Değerlendirmeler	77
5.5. Mersin Büyükşehir Belediyesi Bünyesindeki Spor Kulüpleri İle İlgili Değerlendirmeler	78
5.6. Mersin Büyükşehir Belediyesinde Kurulmuş Olan Spor Dairesi İle İlgili Değerlendirmeler	79
5.7. Mersin Büyükşehir Belediyesi Bünyesinde Spor Hizmetlerinde Personel İstihdam Süreçleriyle İlgili Değerlendirmeler	81
5.8. Mersin Büyükşehir Belediyesinin Spor Hizmetlerinde Paydaşlarla İlişkisi İle İlgili Değerlendirmeler	82
5.9. Mersin Büyükşehir Belediyesinin Ulusal ve Uluslararası Spor Organizasyonlarına Ev Sahipliği Yapması ile İlgili Değerlendirmeler	83
5.10. Mersin Büyükşehir Belediyesi Spor Yatırımları ile İlgili Değerlendirmeler	83
5.11. Mersin Büyükşehir Belediyesinin Temel Görev ve Sorumlulukları Düşünüldüğünde Spor ve Rekreasyon Hizmetlerine İlişkin Değerlendirmeler	84
5.12. Mersin Büyükşehir Belediyesinin Engelliler için Spor Faaliyetleriyle İlgili Değerlendirmeler	85
5.13. Mersin Büyükşehir Belediyesinde Oluşturulan Spor Hizmetleriyle İlgili İhtisas Komisyonları Hakkında Değerlendirmeler	88
5.14. Mersin Büyükşehir Belediyesi Spor Hizmetleriyle İlgili Karar ve Yürütme Birimlerinde Görev Yapan Personelin Ortaya Koyduğu İdeal Spor Hizmetleri İle İlgili Değerlendirmeler	88
6. SONUÇ	91
KAYNAKLAR	93
EKLER.....	105
EK-1. Görüşme Formu.....	106
EK-2. Araştırma İzin Belgesi.....	107
EK-3. Tez Konusu Değişikliği Belgesi.....	108
EK-4. Etik Komisyon Raporu.....	109

Sayfa

EK-5. Mersin Büyükşehir Belediyesi Spor Ödül Yönetmeliği.....	112
ÖZGEÇMİŞ	113



ÇİZELGELERİN LİSTESİ

Çizelge	Sayfa
Çizelge 2.1. Nüfusa göre İl Genel Meclis üye sayıları	18
Çizelge 2.2. Belediye meclis üye sayısı hesaplama tablosu	23
Çizelge 2.3. Büyükşehir Belediyelerinin kuruluş tarihleri	30
Çizelge 2.4. Mersin Büyükşehir Belediye Başkanları	39
Çizelge 2.5. Spor Hizmetlerine yıllara göre aktarılan toplam kaynak.....	41
Çizelge 2.6. Mersin Büyükşehir Belediyesi bünyesinde gerçekleştirilen spor etkinlikleri.....	42
Çizelge 2.7. Spor Ödül Yönetmeliği kapsamında 2016 yılında branşlara göre dağılımı.....	43
Çizelge 2.8. Spor Ödül Yönetmeliği kapsamında 2017 yılında branşlara göre dağılımı.....	44
Çizelge 2.9. Spor Ödül Yönetmeliği kapsamında 2018 yılında branşlara göre dağılımı.....	44
Çizelge 2.10. Mersin Büyükşehir Belediyesi bünyesinde gerçekleştirilen engelliler için spor etkinlikleri.....	46
Çizelge 2.11. Mersin Büyükşehir Belediyesi Spor Kulübü faal branş ve sporcu verileri.....	48
Çizelge 2.12. Mersin Büyükşehir Belediyesi Meski Spor Kulübü faal branş ve sporcu verileri.....	49
Çizelge 3.1. Çalışma grubunun demografik özellikleri	52
Çizelge 4.1. Mersin Büyükşehir Belediyesinde spor hizmetlerine ilişkin karar alma süreci ile ilgili bulgular	57
Çizelge 4.2. Topluma sporu yaygınlaştırmak, halkın istek ve ihtiyaçlarını karşılamasına yönelik bulgular.....	58
Çizelge 4.3. Mersin Büyükşehir Belediyesinde sporcu yetiştirmesine yönelik bulgular.....	59
Çizelge 4.4. Mersin Büyükşehir Belediyesi bütçesinden spor hizmetlerine aktarılan kaynaklarla ilgili bulgular.....	60
Çizelge 4.5. Mersin Büyükşehir Belediyesi bünyesindeki spor kulüpleri ile ilgili bulgular.....	61

Çizelge	Sayfa
Çizelge 4.6. Mersin Büyükşehir Belediyesinde kurulmuş olan spor dairesi ile ilgili bulgular.....	62
Çizelge 4.7. Mersin Büyükşehir Belediyesi bünyesinde spor hizmetlerinde personel istihdam süreçleriyle ilgili bulgular	63
Çizelge 4.8. Mersin Büyükşehir Belediyesinin spor hizmetlerinde paydaşlarla ilişkisi ile ilgili bulgular.....	64
Çizelge 4.9. Mersin Büyükşehir Belediyesinin ulusal ve uluslararası spor organizasyonlarına ev sahipliği yapması ile ilgili bulgular	65
Çizelge 4.10. Mersin Büyükşehir Belediyesi spor yatırımları ile ilgili bulgular	66
Çizelge 4.11. Mersin Büyükşehir Belediyesinin temel görev ve sorumlulukları düşünüldüğünde spor ve rekreasyon hizmetlerine ilişkin bulgular	67
Çizelge 4.12. Mersin Büyükşehir Belediyesinin engelliler için spor faaliyetleriyle ilgili bulgular	68
Çizelge 4.13. Mersin Büyükşehir Belediyesinde oluşturulan spor hizmetleriyle ilgili ihtisas komisyonları hakkında elde edilen bulgular	70
Çizelge 4.14. Mersin Büyükşehir Belediyesi spor hizmetleriyle ilgili karar ve yürütme birimlerinde görev yapan personelin ortaya koyduğu ideal spor hizmetleri ile ilgili bulgular	71
Çizelge 5.1. Mersin Büyükşehir Belediyesi genel bütçe giderleri içerisinde spor hizmetlerine harcanan miktar	77
Çizelge 5.2. Mersin Büyükşehir Belediyesi genel bütçe giderleri içerisinde amatör spor kulüplerine yapılan ayni ve nakdi yardım miktarı.....	77

ŞEKİLLERİN LİSTESİ

Şekil	Sayfa
Şekil 5.1. Mersin Büyükşehir Belediyesi organizasyon şeması (21.02.2019).....	80



RESİMLERİN LİSTESİ

Resim	Sayfa
Resim 5.1. Mersin Büyükşehir Belediyesi 1. Engelsiz Sanat Festivali	87
Resim 5.2. Mersin Büyükşehir Belediyesi 2. Engelsiz Sanat Festivali	87



1. GİRİŞ

Ülkemizde devletin temel idari görevleri, genel yönetim kuruluşları; özellikle merkez teşkilatı tarafından yerine getirilmektedir. Ancak her ne kadar hizmetler merkezi idare tarafından yürütülse de, illerde ve taşralarda yerel yönetimlerle işbirliğini gerekli kılmaktadır. Bu kapsamda devlet kamu hizmetlerini sınıflandırarak mahalli ve ortak nitelik taşıyan yerel düzeydeki hizmetleri gerçekleştirmek için bazı görev, yetki ve sorumluluklarını merkezi idarelerden yerel yönetimlere aktarmaktadır (Kurtipek ve Yenel, 2018).

Narinoğlu (2009) en geniş anlamı ile bölgesel bir yönetimin veya devletin alt birimi olarak daha küçük bir alanda, üst birimlerce sınırları belirlenmiş kurumsal politikaların belirlenerek uygulanması bakımından yetkilendirilmiş ve görev verilmiş kamu kuruluşu olduğunu belirtmektedir.

Ülkemizde yerel yönetimler tanımının içine belediyeler, il özel idareleri ve köy yönetimleri girse bile; genel olarak yerel yönetimlerden kastedilen, kentlerin yönetimi yani belediyeciliktir (Erten, 1999: 32).

Belediyeler, halkın yaşadığı yerle ilgili bütün ihtiyaçlarını karşılamakla sorumlu kurumlardır (Sivrikaya ve Doğu, 2011).

Belediyelerin spor hizmetleri konusunu Anayasa bağlamında değerlendirdiğimizde Türkiye Cumhuriyeti Anayasa'sının 59. maddesi "sporun geliştirilmesi" hususuna yer vermekte ve bu konuları düzenlemektedir (Ökmen, 2015:439). Anayasa'nın 59. Maddesinde "Devlet, her yaştaki Türk vatandaşlarının beden ve ruh sağlığını geliştirecek tedbirleri alır, sporun kitlelere yayılmasını teşvik eder. Devlet başarılı sporcuyu korur" ifadeleri yer almaktadır (Anayasa, Md. 59). Ayrıca, Anayasa'nın 11. Maddesine göre "Anayasa hükümleri, yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını ve diğer kuruluş ve kişileri bağlayan temel hukuk kurallarıdır (Anayasa, Md.11). Anayasa koymuş olduğu bu hükümlerle, birer resmi kurum olan belediyelere spor hizmetleri anlamında görev vermektedir.

Sağlıklı bir kuşağın geliştirilip yetiştirilmesinde ana eğitim aracı olan sporun tam ve devamlı olması durumunda, bireylerin refah ve mutluluğunu olumlu yönde etkilemektedir. İnsanların hayatlarını sağlıklı olarak sürdürmeleri, fizik ve ruhi gelişmelerini sağlamalarında sporun yeri büyüktür (Yetim, 2005: 131-132). Belediyelerin spor alanında, yasalardan ve halkın medeni ihtiyaçlarından doğan sorumlulukları vardır (Sivrikaya ve Doğu, 2011).

Toplum sağlığı düşünüldüğünde bu sorumlulukların önemi artmaktadır. Spor yapmak, sağlıklı yaşam sürmek, yaşadığı yerde müreffeh ve mutlu vakit geçirmek insanların en doğal hakkıdır. Bu hakların gerçekleşmesini sağlayacak yönetim birimlerinin başında belediyeler gelmektedir.

Mahalli idareler yasal dayanaklar ile halkın spora ilişkin istek ve ihtiyaçlarına cevap vermeye çalışmaktadır (Yücel, Atalay ve Korkmaz, 2016). Bu yasal dayanaklar başta 5393 sayılı Belediye Kanunun 14. maddesi ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunun 7. maddesidir. Bu maddelerde belediyelerin görev ve sorumlulukları sıralanırken spor hizmetleriyle ilgili konular yer almaktadır (Belediye Kanunu, Md.14 ve Büyükşehir Belediye Kanunu, Md. 7).

Belediyelerin, mevzuatta yapılan son düzenlemelerin de etkisiyle daha bağımsız ve evrensel açıdan yerinden yönetim ilkelerine daha uygun hale getirilmesinin sonucunda bölgesel ihtiyaçların daha hızlı tespiti ve aynı hızla çözüme kavuşturulabildiği söylenebilir. Anayasanın ve ilgili kanunların emrettiği görev ve sorumlulukları göz önünde bulundurduğumuzda spor hizmetleri açısından da durum aynıdır.

Belediyelerde, halkın spor hizmetleri ile ilgili talepleri bakımından, bu taleplerin tespiti, karar verilmesi, planlaması, örgütlenmesi, yürütülmesi ve koordinasyonunun sağlanmasıyla yönetim süreçleri daha hızlı biçimde uygulanabilmektedir. İletişim çağı araçlarının da bu süreçlerde etkili olduğu göz önünde bulundurulduğunda, çağdaş yönetim metotlarının yerel yönetimlerde daha rasyonel biçimde uygulanabilmesi de oldukça etkili ve önemlidir. Yerel yönetimlerde, merkezi yönetim otoritesinden ne kadar çok uzaklaşırsa aynı oranda hizmet kabiliyetinin arttığı düşünülmektedir.

Belediyelerin genel hizmetler ve spor hizmetlerini yürütülmesinde karar organlarının ve bunlara bağlı olarak çalışan personelin yönetsel deneyimi ve uzmanlığı oldukça etkili olmaktadır. Spor hizmetleri ile ilgili politika geliştirirken yerel unsurların devrede olmasının, hizmetleri yürüten birimlerin yerel birimler olması ve yerel yöneticilerin bölgenin ihtiyaçlarını yakından takip edebilmesinin, bölge sporuna katkı sağlaması beklenmektedir. Bölgede spor yatırımlarının kalıcı ve devamlılığının sağlaması açısından bu durumun önemli olduğu söylenebilir. Kalıcı yatırımlar ve kurumsallaşmış spor yönetim yapısı bölgede sporun ve spor örgütlerinin çoğalmasına ve güçlenmesine olumlu etki sağlayacağı düşünülebilir.

İlgili mevzuatın vermiş olduğu yetki ile belediyelerin, genellikle spor tesisi yapmakta olduğu, sporu yaygınlaştırmaya yönelik faaliyetler gerçekleştirmekte ve çeşitli spor organizasyonları düzenlemekte olduğu söylenebilir.

Yerel yönetimlerin geçmiş yıllara nazaran daha özerk bir yapıya kavuşmasının olumlu yanları varsa da spor hizmetleri açısından bunun tam anlamıyla yansıdığı düşünülmemektedir. Özellikle ilgili mevzuata, belediyelerin bütçelerinden spor hizmetlerine nakdi yardım olarak aktarabildiği; büyükşehir belediyeleri için binde yedilik, diğer belediyeler için binde on ikilik pay düşünüldüğünde ve spor hizmetlerinde görev alabilecek personel istihdamında yaşanan sorunlar değerlendirildiğinde bu daha net görülmektedir. Spora destek konusunda 5216 sayılı kanunun 7 maddesi (m) bendinde geçen “gerektiğinde” ifadesi, belediye yönetimine bir keyfiyet hakkı tanımaktadır (Büyükşehir Belediyesi Kanunu, Md.7:m). Yani bu kanun sporun desteklenmesini, belediyelerin asli görevleri dışında bırakmaktadır. Ayrıca belediyelerin spor hizmetleri ile ilgili diğer kurumlarla yetki ve sorumluluk bakımından var olan sorunları bu hizmetlerin yürütülebilmesini olumsuz yönde etkilemektedir.

Bu bilgiler doğrultusunda bu çalışmanın amacı, yönetsel açıdan yerel yönetimler ve spor ilişkisinin belediyelerin üst ve orta düzey yöneticileri perspektifinden incelenmesidir. İnsanların deneyimleri ve bu deneyimleri nasıl yorumladıklarının incelenmesi bakımından nitel araştırma modeli kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, Mersin Büyükşehir Belediyesinde görev yapan, sporla ilgili karar ve uygulama süreçlerinde yetki ve sorumluluğu bulunan 11 yönetici oluşturmaktadır.

2. GENEL BİLGİLER

2.1. Yönetim ve Önemi

Eren (2011) yönetim kavramını, belirlenmiş amaçlara ulaşmak için insani ve mali kaynakları, zamanı, donanımı, demirbaşları, hammaddeleri ve yardımcı malzemeleri bir uyum içerisinde, verimli ve etkin kullanabilecek biçimde karar alma ve uygulama süreçlerinin toplamı şeklinde tanımlamıştır.

Tortop ve diğerleri (2007) yönetimi günümüzde kalkınmanın temel unsurları arasında sayılmakta, iyi bir yönetimin ise gelişimi daha ucuz ve daha hızlı sağlaması bakımından önemli olduğu ifade etmektedirler.

2.2. Yerel Yönetim

İnsan, gün geçtikçe daha da ortaya çıkan ihtiyaç ve gelişmelerine yanıt vermek üzere yönetim metotları ortaya koymuştur. Bunlardan birisi de toplumun olgunlaşması ile şekillenmiş olan yerel yönetim modelidir (Yücel, Atalay ve Korkmaz, 2016: 1).

Yerel yönetim, iki sözcükten meydana gelen bir terim olarak çağdaş Türkçemizde son zamanlarda yaygın bir şekilde kullanılmaktadır. Bu terimin yakın zamana kadar kullanım şekli, bir anlamda eski Türkçedeki karşılığı “mahalli idareler” dir. Yerel yönetimler batı literatüründe “Local Government” olarak geçer (Mecek, Doğan ve Parlak, 2015: 5).

Ökmen ve Parlak (2010), ilk yerel yönetimlerin, bugün genelde merkezi yönetimin yürüttüğü görevleri yerine getiren ve bu anlamda kent ile yerel yönetimin aynı coğrafyayı anlatan kavramlar olduğunu ileri sürmektedir.

Hazman (2011), görev ve yetkilerinin yasalarca belirlendiği, özel gelirlere, bütçeye ve personele sahip olan, kendi örgüt yapısını kendisi kurabilen, yönetsel özerkliğe sahip kuruluşlar olduğunu söylenmektedir.

Bozkurt ve Ergün (1998) Kamu Yönetimi Sözlüğünde, “ merkezi yönetimin dışında, yerel bir topluluğun ortak bir gereksinimini karşılamak amacı ile oluşturulan, karar organlarını

doğrudan halkın seçtiği, demokratik ve özerk bir yönetim kademesi, bir kamusal örgütlenme biçimi ” olarak tanımlamaktadır.

Erten (1999), yerel yönetimlerin birçok tanımının yapılabildiği fakat yerel halkın kendi seçtiği organlarca yönetilmesi” şeklinde basit bir tanımında yapılabileceğini ifade etmektedir.

Devlet, her ne kadar kendisine bağlı bulunan vatandaşların ihtiyaçlarını karşılayacak yetki ve gücü olsa da sadece belirli bölgelerde ihtiyaç duyulan ve diğer bölgeleri ilgilendirmeyen konuların giderilmesi bakımından özerk kuruluşlar kurabilmektedir. Buna yerinden yönetim denilmektedir (Tortop, 1994: 10-11).

Yönetim bilimi, yerinden yönetime siyasal bir kavram olarak adem-i merkeziyet demektedir. Yönetimsel açıdan yetki genişliği ve yerinden yönetim şeklinde ortaya konmaktadır. Merkezden uzaktaki bir örgütün merkezi otorite tarafından birtakım işleri yürütebilmesi için sınırlandırılmış şekilde yetkili kılınmasına yetki genişliği denir. Merkezi otoritenin yürüttüğü işlevler dışındaki birtakım işlevleri yerine getirmekle görevli, yasalar uyarınca oluşturulmuş akçal birtakım yetkileri olan siyasi tüzel kuruluşlara yerinden yönetim denilmektedir. Yerinden yönetim diye bilinen yerel yönetim, yerel halkın, kendi eliyle seçtiği organlarca yönetilmesini anlatan bir dizgenin adıdır (Keleş ve Yavuz, 1983: 17-18).

Özer ve Akçakaya’ya (2014) göre, dünya genelinde yaygınlaşan; halkın ihtiyaçlarının giderilmesini işini yine halka en yakın yönetim birimi olan yerinden yönetimce yürütülmesi gerektiği düşüncesi, yerel yönetimin önemini ortaya koymaktadır.

Derdiman (2005), yerel yönetimin kamu hizmetlerinin tutarlı biçimde sürdürülebilmesini ve devletin birliğinin korunabilmesi bakımından sakınca barındırdığını belirtmektedir. Merkezi devletlerde tek yetkili devlettir. Merkezi devlet yönetiminde, yönetimsel açıdan devlet yetkisini birden fazla kamu tüzel kişiliği kullanmasına rağmen idarenin bütünlüğü ilkesi bu kamu tüzel kişiliklerinin arasındaki birlikteliği sağlamaktadır. İdari vesayet ve hiyerarşi merkezi ve yerinden yönetim şeklinin birlikte uygulandığı ülkelerde bütünlüğü sağlamaya yönelik hukuki uygulamadır. Hiyerarşi bir anlamda yetki genişliğini ifade etmekte, idari vesayet ise merkezi ve yerinden yönetim kuruluşlarının bütünlüğünü

sağlamaktır. İdarenin bütünlüğü ilkesi, merkezin denetimi ve gözetimi ile yaşama geçirilmektedir. Merkezi otoritenin yerinden yönetimi denetlemesi vesayet denetimi, taşra teşkilatlarını denetlemesi ise hiyerarşik denetimdir.

Ülkemizde Belediyeler, İl Özel İdareleri ve Köy yönetimleri şeklinde yönetsel olarak sınıflandırılmış olan yerel yönetimler, Fransa gibi bazı ülkelerde kentsel ve kırsal olarak ikiye ayrılmış ve komün olarak adlandırılmışlardır. Komünler, merkezi yönetimce mali sorumluluklar getirmeye ve kurallar koymayla yetkilendirilmiş, yerel bir meclisin denetlediği yönetim biçimidir (Karataş, 1992: 201).

Anayasaya göre, “merkezi idare, mahalli idareler üzerinde, mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla, kanunda belirtilen esas ve usuller dairesinde idari vesayet yetkisine sahiptir” (Anayasa, Md. 127).

Kamusal mal ve hizmet arzının tüketici tercihlerini yansıtmaları mahalli idarelerin kurulmasını gerektirmiştir. Mahalli idareler kamu yönetiminde etkin kaynak tahsisini sağlayan idarelerdir (Ulusoy ve Akdemir, 2004: 38).

Yukarıda da görüldüğü gibi yerel yönetimler, farklı kimseler tarafından farklı biçimlerde tanımlanmaktadır. Bunların arasından yerel yönetimlerin başlıca özellikleri ifade etmek gerekirse, merkezi bir yapıya bağlı ve bu yapının yetkilerinden bir kısmını, yerel halka hizmet sunabilmesi için devrettiği ve ülke sınırları içerisinde belirli bir bölgeye hitap eden yönetim biçimi olduğu söylenebilir.

2.2.1. Yerel yönetimin nitelikleri

Yerel yönetimlerin nitelikleri şöyle sıralanabilir (Bilgiç,1998; TOBB Özel İhtisas Komisyonu Raporu, 1996; Ökmen ve Parlak, 2010; Ulusoy ve Akdemir, 2004; Güngör, 2014; Kaya, 2005; Semiz, 2011).

- Yerel seçime dayanırlar
- Yerel halka karşı sorumludurlar

- Vergilendirme yetkileri vardır
- Çok amaçlı kuruluşlardır
- Kanunla kurulurlar
- Kimliklerini kuruldukları bölgeden alırlar
- Niteliksel açıdan kamu yönetimi aygıtının bir parçasıdır
- Üstlendiği hizmetler için kendi örgütsel yapısını kurabilirler
- Ayrı mal varlığına sahip olabilirler
- İdari ve mali özerkliği ile kamu tüzel kişiliğine sahiptirler
- Yerel topluluğa kamu hizmeti sağlarlar
- Çok taraflı ilişkileri olan kuruluşlardır.

2.2.2. Yere yönetimlerde özerklik

Yerel yönetimlerin özerk kuruluşlar olması ve bölgelerin yerel özellikleri bakımından şehirlerin yönetiminde çeşitlilik ve farklılıklar görülebilmektedir (Arıkboğa, 2008).

Ökmen'e (2015) göre, ademi-i merkeziyetçi yönetim anlayışının ön plana çıkmasını ve yerel yönetimlerin önemini, Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartlarının 1985 yılında Avrupa Konseyi tarafından kabul edilmesi sağlamıştır. Bu şartların 6'ncı maddesinde yerel yönetimler, mahalli ihtiyaçların gerektirdiği yönetsel yapıyı oluşturmak için kendi teşkilatlanmasını gerçekleştirebileceği belirtilmektedir.

Ülkemizde ise 5393 sayılı Belediyeler Kanunu'nun 48 ve 49'uncu maddeleriyle bu konuda ilerleme sağlanmıştır (Güngör, 2014: 1).

Demir (2017), yerel özelliklere sahip, birtakım kurumsal hizmetleri sunabilmek bakımından ihtiyaç duyulan; karar alma, uygulama, bu kararları değiştirme, düzeltme ve gerektiğinde iptal etme gibi sınırları belirlenen yetkilerin, yerel yönetimlere verilmesini yerel özerklik olarak tanımlamıştır.

Hazman (2011) ise özerkliği, yerel yönetim karar organlarının yöresel hizmetler üzerinde özgürce karar alma, eylem ve işlemde bulunma ve hizmetler için merkezi yönetimin mali yardımları yerine, kendisine özgürce kaynak yaratabilme ve kullanabilme olanağı olarak tanımlamıştır.

Keleş (1994), yerel özerkliği idari özerklik ve mali özerklik olarak iki açıdan ele almıştır. Buna göre yönetimi seçimle iş başına gelmiş özerk kuruluşların kendi organları aracılığı ile serbest olarak karar alabilmelerine idari özerklik denir. Kanunlar çerçevesinde farklı gelir kaynaklarına sahip olabilmesi, ayrı mal varlığının olabilmesi ve kendi organlarının kararlarıyla harcama yapabilmesine mali özerklik denmektedir (aktaran Ulusoy ve Akdemir, 2004: 30).

Diğer bir ifadeyle, kanunların belirlediği sınırlar içerisinde hiçbir makamdan izin ya da onay almaksızın karar alınabilmesi idari özerklik, kendilerine ait bütçeye sahip olmasına da mali özerklik anlamına gelmektedir (Kozanoğlu, 2015: 36-37).

2.3. Türkiye’de Yerel Yönetimler

2.3.1. Cumhuriyet öncesi yerel yönetimler

Toplumların tarihi bir nevi kendilerinin yerel yönetimlerinin tarihini de bize sunmaktadır. Kavramsal olarak yönetim kavramının ortaya çıkmasından sonraki tarihlere rastlayan yerel yönetime, yerleşik hayata geçiş sürecinin tamamlanması ile ihtiyaç duyulmuş ve toplu yaşama özgü hizmetlerin üretilmesi amaçlanmıştır (Karakılçık, 2016: 36).

Shah and Shah’a (2006) göre; bulundukları bölgelerde yaşam şartlarını geliştirmek üzere kendi kurallarını koyarak kendi sistemlerini oluşturmayı başaran toplumlar, yerel yönetimlerin tarihsel olarak ulus devletten önce var olduğu göstermektedir (aktaran Yücel, Atalay, Korkmaz. 2016: 1).

Tarihi süreçte yerel yönetimler, bu gün merkezi yönetimin üstlendiği askeri ve idari birçok görevi yerine getirmekteydi (Keleş ve Yavuz, 1983: 1).

Yerel yönetimler konusunda birçok çalışma yapılmış ve farklı tanımlamalar ortaya konmuştur. Kültürlere, coğrafyaya ve merkezi yönetim şekillerine bağlı olarak farklılıklar göstermektedir. Türk tarihi açısından yerel yönetimlerle ilgili kısaca şunlar söylenmektedir.

Ulusoy ve Akdemir (2004) göre, Osmanlı Devletinde, İstanbul dışındaki büyük küçük tüm yerleşim birimleri taşra sayılarak merkezi yönetimin taşra teşkilatlanması içinde

yönetilmiştir. Osmanlı şehirlerinde her ne kadar batılı devletlerdeki gibi halk tarafından seçilen bir belediye teşkilatından söz edilemese de atanmış yöneticilerin birtakım belediye işlerini yerine getirdikleri anlaşılmaktadır.

Sanayi, ticaret ve kültür merkezleri haline gelen kentlerinin Selçuklu Devletine önemli katkıları olmuş bunun sonucunda yeni idari yapılar oluşmuştur. Kent reisliği bunlardan biridir ve her ne kadar ayrıntılı bilgiye ulaşılamasa da işlevi, halkın ihtiyaçlarını ve problemlerinin resmi birimlerde çözülebilmesine katkı sağlamak ve devlet ile halk arasındaki ilişkiyi yürütmektir. Osmanlı’da ise hükümdarlar, bir bölgeye yargı işleri bakımından Kadı, yürütme kuvvetini temsil bakımından ise Bey olmak üzere iki yönetici göndermişlerdir. Osmanlı taşrasında çağdaş anlamda idari bir yönetim olmasalar da birer yerel hizmet teşkilatı gibi çalışan kadılık makamı, loncalar ve vakıflar eliyle belediye hizmetleri yerine getirilmiştir (Gündüzöz, 2012: 61-62).

Bu dönemde, eyaletlerin başında, önceleri beylerbeyi, daha sonra merkezi yönetim adına yürütme gücünü temsilen vali denilen yöneticiler görevlendirilmiştir. Tanzimat’tan önce belediyeyle ilgili hizmetler genelde yöre haklının bireysel ve ortak çabaları ile gerçekleştirilmiştir. Padişahların, birtakım üst düzey yöneticilerin ve bazı hayırsever kimselerin vakıflar aracılığıyla yaptırdıkları çeşme, hamam, hastanen gibi yerler, taşrada yaşayan halkın sosyal hizmetler ve imar işlerini karşılamıştır. Kadılar yargı görevinin yanı sıra belediye işlerini de yürütmüş, yanında bütün işlerinde kendisine yardımcı olmakla görevli subaşı, naib, imam, muhtesip, çöplük subaşı ve mimarbaşı gibi görevliler bulundurmuştur. Şehrin ticari hayatını düzenleyen loncalar aynı zamanda mesleklerini icra ettikleri çarşılarında ihtiyaç duyulan belediye hizmetlerini de yürütmüşlerdir (Ulusoy ve Akdemir, 2004: 149-152).

Ortaylı’ya (1985) göre ülkemizde, modern merkeziyetçilikle yaşıt olan yerel yönetim, Bab-ı Ali’nin Osmanlı İmparatorluğu’nu kısmen de olsa kontrol etmeye başladığı bir dönemde doğdu. Osmanlıda belediyelerin kurulmasında, üretim merkezlerinin gelişmesi ve ticaretin etkisi ile liman yerleşim bölgelerinin büyümesi etkili olmuştur.

Türkiye’de yerel yönetimlerin ortaya çıkışı ve yerel hizmet faaliyetlerini yerine getirmesi, Batılı anlamda olduğu gibi çok uzun ve eski tarihlere dayanmamaktadır. Türkiye’de modern anlamda yerel yönetimlerin 19. yüzyılda ortaya çıktıkları ve batılı ülkelerden

örnek alınarak, bunlar içerisinde de Fransa'dan esinlenilerek oluşturulduğu bilinmektedir (Çiçek, 2014:53-64).

Osmanlı'da 1876'da meclis tarafından kabul edilen meşrutiyet yerel yönetimlerle ilgili bazı hükümler getirmiştir (Karakılçık, 2016: 138-139-140).

Bu maddeler;

MADDE 108.- Vilâyetin usulü idaresi, tevsii mezuniyet ve tefriki vezayif kaidesi üzerine müesses olup derecatı nizamı mahsus ile tâyin kılınacaktır.

MADDE 109.- Vilâyet ve liva ve kaza merkezlerinde olan idare meclisleriyle senede bir defa merkezi vilâyette içtima eden Meclisi Umumu âzasının sureti intihabı bir kanunu mahsus ile tevsii olunacaktır.

MADDE 110.- Vilâyet Mecalisi Umumiyesinin vezayifi yapılacak kanunu mahsusunda beyan olunacağı veçhile turuku meabir tanzimi ve itibar sandıklarının teşkili ve sanayi ve ticaret ve felâhatın teshili gibi umuru nafiaya müteallik mevad hakkında ve umuma ait maarif ve terbiyenin intişarı yolunda müzakerata şâmil olmakla beraber, tekâlif ve mürettebatı miriye'nin sureti tevzi ve istihsalinde ve muamelâtı sairede kavanin ve nizamâtı mevzua ahkâmına muhalif gördükeri ahvalin müteallik olduğu makam ve mevkilere tebliği ile tashih ve ıslahı zımnında arzı iştikâ etmek selâhiyetini dahi muhtevi olacaktır.

MADDE 111.- Müsakkafat ve müstagillât ve müstagillât ve nukudu mevkufe hasılatının şurutu vakfiyesi ve teamülü kadimi veçhile meşrutun lehine ve hayrat ve müberrata sarfolunmak üzere vasiyet edilen emvalin vasiyetnamelerinde muharrer olduğu üzere musalehine sarfına ve emvali eytamın nizamnamei mahsus veçhile sureti idaresine nezaret etmek üzere her kazada her milletin bir cemaat meclisi bulunacak ve bu meclisler tanzim edilecek nizamâtı mahsusası veçhile her milletin münteha efradından mürekkep olacaktır. Ve mecalisi mezkûre mahalleri hükûmetlerini ve Vilâyet Mecalisi Umumiyesini kendülerine merci bilecektir.

MADDE 112.- Umuru belediye Dersaadet ve taşralarda bilintihap teşkil olunacak Devairi Belediye Meclisleriyle idare olunacak ve bu dairelerin sureti teşkili ve vezaifi ve âzasının sureti intihabı kanunu mahsus ile tâyin kılınacaktır (Gözübüyük ve Kili, 1982: 41).

Bu maddelerde “Vilayet”in, Vilayet’ler idaresi sisteminin kuvvetler ayrılığı prensibine uygun olarak yapılandırılacağı açıkça belirtilmektedir. Bu kısımda Vilayet, sancak ve kazalarda Meclis-i Umumi ve idarelerin seçim ve faaliyetlerine ilişkin hükümler ve dinî cemiyetlerin bina ve arsalarını idare edecek heyetlere, vakıflar idaresine, belediye meclislerine ilişkin esaslar yer almaktadır (Yamaç, 2014).

Karakılçık’a (2016) göre, temelini bu Anayasa’dan alan belediye teşkilatı, 1877’de İstanbul için çıkarılan Dersaadet Belediye Kanunu ile şekillenmiştir.

2.3.2. Cumhuriyet dönemi yerel yönetimler

Osmanlı yönetiminden merkeziyetçi bir yapıyı devralan yeni Türkiye Cumhuriyetinde mahalli idareler alanında yapılan ilk düzenlemeler 1924 tarihli Köy Kanunu ile 1930’larda çıkarılan belediyeler, Hıfzıssıhha, Belediyeler Bankası, Yapı ve Yollar ile İstimlak Kanunlarıdır (Ulusoy ve Akdemir, 2004: 158).

1921’de çıkarılan Teşkilat-ı Esasiye Kanununda yerel yönetimler açısından oldukça radikal değişikliklere yer verilmiş, iller ve bucaklara geniş yetkiler verilirken valilerin yetkileri sembolik kalmış fakat aynı kanunda yer alan umumi müfettişlikle bu konu dengelenmiştir. 1924 anayasasında genel müfettişliğe yer verilmemekle birlikte yerel yönetimler açısından tevsi-i mezuniyet ve tefrik-i vezaif işleyişi benimsenmiştir. Tek parti döneminde yerel yönetimler pek fazla işleve sahip değildir (Şahin, 2014: 25-26).

1921 Anayasası’nda önemli düzenlemeler getirilmiş, buna göre iller yerel yönetim görevlerinde özerk ve tüzel kişilik olarak tanımlanmıştır. İlk resmi anayasa olan 1924 Anayasasında ise adem-i merkeziyetçilik terk edilmiştir. 1961 Anayasası ile idari vesayet yoluyla özerklik alanı daraltılmışken 1982 Anayasası ile de merkeziyetçilik güçlenirken yerel yönetimler zayıflamıştır (Karakılçık, 2016: 138-139-140).

Mecek, Doğan ve Parlak’a (2015) göre, nüfusu en az olan ile en fazla sayıya sahip olan belediyelerin yönetsel açıdan birbirlerinden farkı yoktu çünkü 1961 Anayasa’sına göre belediyelerin eşitliği ilkesi söz konusuydu. Ancak 1982 Anayasasında var olan büyükşehirlerin özel bir biçimde yönetilebileceğine dair hükmün sonucunda, 1984 yılında Türk yönetim sistemine büyükşehir belediyesi yönetim modeline kavuşmuştur.

Ülkemizde son yıllarda kamu yönetimindeki yeniden yapılanma süreciyle ilgili olarak yerel yönetimlerle bakımından önemli reformlar gerçekleşmiştir. Bu düzenlemelerde Avrupa Birliği müzakerelerinde ilerleme kaydetme isteği ve Kopenhag ölçütlerine uyum sağlama çabalarının da etkisi olmuştur. Bu süreçte yerel yönetimlere geniş yetki devri yapılmak istenmiştir (Özer, 2013: 97 – 126).

2004 yılında, 5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ve 2005 yılında da, 5393 Sayılı Belediye Kanunu çıkartılmış, buna göre halkın daha fazla katılım sağladığı ve daha özerk bir belediyecilik yapısı oluşturulurken belediye başkanın gücü artırılmıştır (Koçak ve Ekşi, 2010).

2.4. Türkiye’de Yerel Yönetim Çeşitleri

Aydın (2008), yerel yönetim uygulamalarında ülkelerin sosyal, ekonomik ve siyasi şartlarına göre farklı yönetim biçimlerinin ortaya çıkabildiğini belirtmiş, ülkemizde ise yerel yönetimlerin belediyeler, il özel idareleri ve köyler olarak sınıflandırıldığını ifade etmiştir.

Anayasamızda mahalli idareler olarak yer bulan yerel yönetimler 127 maddede; “Mahalli idareler; il, belediye veya köy halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları, gene kanunda gösterilen, seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzelkişileridir” şeklinde tanımlamıştır (T.C. Anayasası ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü, 2017: 88-89).

Anayasanın aynı maddesinde, mahalli idarelerin kuruluş ve görevleri ile yetkilerinin, yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenlendiği belirtilmekte ve seçimlerinin 67’nci maddedeki esaslara göre beş yılda bir yapılacağı hükme bağlanmıştır. Ayrıca “kanun, büyük yerleşim merkezleri için özel yönetim biçimleri getirebilir”. Diğer yandan, “merkezi idare, mahalli idareler üzerinde, mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla, kanunda belirtilen esas ve usuller dairesinde idari vesayet yetkisine sahiptir” (T.C. Anayasası ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü, 2017: 88-89).

2.4.1. İl Özel İdaresi

İl özel idaresi konusunu ele alırken öncelikle en önemli kavram olan il, diğer bir ifadeyle kent ya da şehir kavramını ele almak gerekmektedir.

Şehir, sakinlerinin öncelikle tarımdan ziyade alışveriş ve ticaretle geçindiği, bir koloniyi kapsamlı olarak biçimlendiren, öyle ki oturanların karşılıklı kişisel tanışıklığı bulunan yakın olarak aralıklı hanelerin planlandığı geniş bir bölgedir (Weber, 2012: 326).

Kavruk (2002), ekonomik birikimin toplandığı, hizmet sektörünün yoğunlaştığı, ticari ve sanayi işlerinin yoğunlaştığı ve iş akımının çok hızlı olduğu karmaşık ve büyük mekânlara kent denildiğini belirtmiştir. Sosyolojik açıdan ise işlerde uzmanlaşma, çeşitli şekil ve düzeylerde teşkilatlanma, nüfus yoğunluğu gibi özelliklerle tanımlanmaktadır.

Kavruk (2002), kentleşme sebeplerini sıralarken; kırsal ve kentsel yaşam şeklinde ikiye ayrılan toplumsal yaşamın ilki kırsal yaşam olarak ortaya çıkmış ve değişim ve gelişimin kentleşmeyi teşvik edici bir yapı taşıdığını ileri sürmüştür. Ayrıca tarım alanlarında makineleşme ile insan emeğinin değerinin düşmesi, toprak mülkiyetindeki dengesizlik ve küçülen işlenebilir toprak parçaları, nüfus artışı, ulaşım araçlarının gelişimi, sanayileşme gibi sebeplerin ekonomik açıdan kentleşmeyi zorunlu kıldığını belirtmiştir. Siyasal ve sosyo-psikolojik nedenler açısından ise, ülkelerde hâkim olacak tüm politikaların hukuk kurallarıyla desteklenmesi ve köy insanının kafasındaki kent imajıyla oluşan kente karşı özlem, kentli olma arzusunun kentleşmeyi ortaya koyduğunu ifade etmiştir.

Şengül (2014), ülkemizde merkezi yönetimin taşradaki ana biriminin İl olduğunu belirtmiş, il özel idaresinin de sınırlarını belirlediğini söylemektedir. Kanunla il kurulduğunda il özel idaresi de kurulmak durumundadır. 1913’den bu yana il yönetimlerinde ikili bir yönetsel yapı olmasına karşın merkezi yönetimin, ilin genelinden sorumlu olarak atadığı vali, aynı zamanda il genel idaresinin de başıdır.

Osmanlı’dan devraldığımız bir yönetim birimi olan il özel idareleri, Fransız il sistemi model alınarak oluşturulmuş ve ilk kez 1864 yılında Tuna Vilayeti Nizamnamesi ile kurulan “vilayet umum meclisiyle” yönetim sistemimize dâhil edilmiştir. 1876 Kanun-i Esasiyle tüzel kişiliğe kavuşan il özel idareleri bu tarihten önce herhangi bir tüzel kişiliği

bulunmamakta ve aslında bir yerel yönetim olarak kabul edilmemekteydi (Ökmen ve Parlak, 2010: 155).

İkinci meşrutiyet döneminde çıkarılan Kanun-u Muvakkat ile Osmanlı dönemindeki en düzenli çalışma ortaya konulmuş, ilk bölümü ise 1926 yılında il idaresini düzenleyen 1426 sayılı kanunla yürürlükten kaldırılmıştır. Kaldırılan ilk bölüm dışında kalan bölümler il özel idaresi ile ilgili bölümler içeriyordu ve 1987 yılına kadar yürürlükte kalmıştır. 1987’de 3360 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu olarak yeniden düzenlenmiş ve dili güncel Türkçeye aktarılmıştır (Şahin, 2014: 53).

Günümüzde geçerliliğini korumakta olan ve 22 Şubat 2005 tarihin kabul edilen 5302 sayılı İl Özel İdaresi kanununun 3. maddesinde özel idare; “İl halkının mahallî müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan ve karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan, idarî ve malî özerkliğe sahip kamu tüzel kişiliğidir” şeklinde tanımlanmıştır (İl Özel İdaresi Kanunu, Md.39).

İl özel idareleri, Türkiye’nin yerel yönetim yapısında kendine özel bazı karakterleri ile dikkat çeken, belediye ve köy yönetimine nazaran daha farklı bir yapısı ve hizmet alanı bulunan yerel yönetim birimleridir. Belediye ve köy yönetimleri sadece belirli bir alanda hizmet sunmakla yükümlü iken, il özel idaresinin hizmet alanı ise içinde bulunduğu ilin tamamını kapsamaktadır (Özden, 2014: 58).

Yapısal olarak il özel idarelerinin, ilçeler adına doğrudan halk tarafından seçilen üyelerden oluşan il genel meclisi, bu meclis tarafından seçilen beş üyeden oluşan il daimi encümeni ve yürütme organı olarak da merkezi yönetimce atanan vali olmak üzere üç organı vardır (Ulusoy ve Akdemir, 2004: 52).

Gelirleri de büyük ölçüde merkezi bütçe vergi gelirlerinden oluşmaktadır. Yani ne idari anlamda ne de mali anlamda özerkliğin gereklilikleri yerine getirilmemiş, daha çok iyi niyet ifadesi olarak bu ibare kanuna yerleştirilmiş gözükmektedir (Şahin, 2014: 56).

Valiler bakanlar kurulu kararı ve Cumhurbaşkanının onayı ile atanmış ve merkezi idarenin ildeki en büyük temsilcisidir (Tortop, 1994: 85).

5442 sayılı İl İdaresi Kanununun 4. maddesinde valilerin İl genel idaresinin başı olduğu belirtilmiştir (İl İdaresi Kanunu, Md. 4). Yine aynı kanunun 9. Maddesinde 02.07.2018 tarihli 703 sayılı Kanun Hükmündeki Kararnamenin 138 maddesi birinci fıkranda belirtilen değişiklikle vali ile ilgili olarak, “ilde Cumhurbaşkanının temsilcisi ve idari yürütme vasıtası” olduğu ifadesi yer bulmuştur (703 Sayılı Kanun Hükmündeki Kararname, Md. 138).

5302 sayılı İl Özel İdare Kanununun 9 maddesinde, “İl genel meclisi, il özel idaresinin karar organıdır ve ilgili kanunda gösterilen esas ve usullere göre ildeki seçmenler tarafından seçilmiş üyelerden oluştuğu” ifade edilmektedir (İl İdaresi Kanunu, Md. 9). 10. maddesinde ise görev ve yetkileri sıralanmaktadır. Buna göre;

- Stratejik plân ile yatırım ve çalışma programlarını, il özel idaresi faaliyetlerini ve personelinin performans ölçütlerini görüşmek ve karara bağlamak.
- Bütçe ve kesin hesabı kabul etmek, bütçede kurumsal kodlama yapılan birimler ile fonksiyonel sınıflandırmanın birinci düzeyleri arasında aktarma yapmak.
- Belediye sınırları il sınırı olan büyükşehir belediyeleri hariç il çevre düzeni plânı ile belediye sınırları dışındaki alanların imar plânlarını görüşmek ve karara bağlamak.
- Borçlanmaya karar vermek.
- Bütçe içi işletmeler ile Türk Ticaret Kanununa tâbi ortaklıklar kurulmasına veya bu ortaklıklardan ayrılmaya, sermaye artışına ve gayrimenkul yatırım ortaklığı kurulmasına karar vermek.
- Taşınmaz mal alımına, satımına, trampa edilmesine, tahsisine, tahsis şeklinin değiştirilmesine veya tahsisli bir taşınmazın akar haline getirilmesine izin; üç yıldan fazla kiralanmasına ve süresi yirmi beş yılı geçmemek kaydıyla bunlar üzerinde sınırlı aynî hak tesisine karar vermek.
- Şartlı bağışları kabul etmek.
- İl özel idaresi adına imtiyaz verilmesine ve il özel idaresi yatırımlarının yap-işlet veya yap-işlet-devret modeli ile yapılmasına, il özel idaresine ait şirket, işletme ve iştiraklerin özelleştirilmesine karar vermek.
- Encümen üyeleri ile ihtisas komisyonları üyelerini seçmek.
- İl özel idaresi tarafından çıkarılacak yönetmelikleri kabul etmek.

- Norm kadro çerçevesinde il özel idaresinin ve bağlı kuruluşlarının kadrolarının ihdas, iptal ve değiştirilmesine karar vermek.
- Yurt içindeki ve yurt dışındaki mahallî idareler ve mahallî idare birlikleriyle karşılıklı işbirliği yapılmasına karar vermek.
- Diğer mahallî idarelerle birlik kurulmasına, kurulmuş birliklere katılmaya veya ayrılmaya karar vermek.
- İl özel idaresine kanunlarla verilen görev ve hizmetler dışında kalan ve ilgililerin isteğine bağlı hizmetler için uygulanacak ücret tarifesini belirlemek (İl İdaresi Kanunu, Md. 10).

İl genel meclisi üyeleri seçimi için her ilçe bir seçim çevresidir (Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun, Md.3). Valinin başkanlığında, genel sekreter ile il genel meclisinin her yıl kendi üyeleri arasından seçeceği üç üye ve valinin her yıl birim amirleri arasından seçeceği iki üyeden (İl Özel İdaresi Kanunu, Md. 25) ve her biri ayrı ilçelerden olmak şartıyla her dönem başında il encümenleri seçimi yapılır (Tortop, 1994: 93).

5302 sayılı İl Özel İdare Kanununun 26 maddesinde il encümenin görev ve yetkileri sıralanmıştır.

- Stratejik plân ve yıllık çalışma programı ile bütçe ve kesin hesabı inceleyip il genel meclisine görüş bildirmek.
- Yıllık çalışma programına alınan işlerle ilgili kamulaştırma kararlarını almak ve uygulamak.
- Öngörülmeyen giderler ödeneğinin harcama yerlerini belirlemek.
- Bütçede fonksiyonel sınıflandırmanın ikinci düzeyleri arasında aktarma yapmak.
- Kanunlarda öngörülen cezaları vermek.
- Vergi, resim ve harçlar dışında kalan ve miktarı beş milyar Türk Lirasına kadar olan ihtilafların sulhen halline karar vermek.
- Taşınmaz mal satımına, trampa edilmesine ve tahsisine ilişkin kararları uygulamak, süresi üç yılı geçmemek üzere kiralınmasına karar vermek.
- Belediye sınırları dışındaki umuma açık yerlerin açılış ve kapanış saatlerini belirlemek.
- Vali tarafından havale edilen konularda görüş bildirmek.

- Kanunlarla verilen diğer görevleri yapmak (İl Özel İdaresi Kanunu, Md. 26).

İl özel idaresi, ilin kurulmasına dair kanunla kurulur ve ilin kaldırılmasıyla tüzel kişiliği sona erer. 2012 yılında 6360 sayılı kanunla yapılan bir düzenlemeyle büyükşehir statüsüne sahip illerde il özel idareleri kaldırılmıştır (Şahin, 2014: 54-55).

Karakılçık'a (2016) göre, gerçekleştirilen son büyükşehir düzenlemesi sonucunda haksızlığa uğrayan il özel idaresi, küçük illerde etkisiz birimlere dönüşmüş haldedir ve gelecekteki konumları da belirsiz durumdadır.

İl özel idareleri ve spor ilişkisi bakımından değerlendirildiğinde, 5302 sayılı kanunun 6. Maddesinde il özel idaresinin görev ve sorumluluklarını sayarken mahalli müşterek niteliğinde olması şartıyla gençlik ve spor hizmetlerine de yer vermiştir. Buna göre, belediye sınırları il sınırları olan büyükşehirler hariç gençlik ve sporla ilgili tüm ihtiyaçların görülmesinde sorumluluk İl Özel İdaresine verilmiştir (İl Özel İdaresi Kanunu, Md.6).

İl genel meclis üye sayıları 2972 sayı 1984 tarihli Mahalli İdareler İle Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanunu 5. Maddesinin (a) bendinde son genel nüfus sayımı sonuçlarına göre aşağıdaki şekilde belirlenmektedir.

Çizelge 2.1. Nüfusa göre İl Genel Meclis üye sayıları

Nüfusu 25 000'e kadar olan ilçelerde	2
Nüfusu 25 001'den 50 000'e kadar olan ilçelerde	3
Nüfusu 50 001'den 75 000'e kadar olan ilçelerde	4
Nüfusu 75 001'den 100 000'e kadar olan ilçelerde	5

Asıl üyelik ve aynı miktarda yedek üyelik hesaplanır (Mahalli İdareler İle Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanunu, Md. 5:a).

2.4.2. Köy

Köyler, insanların bir arada ve topluca yaşama güdüsü ve ihtiyacının bir sonucu olarak kendiliğinden ortaya çıkmış en eski yerel yönetim birimidir. Bu özellikleriyle, Osmanlı

İmparatorluğunun ilk dönemlerinden son dönemlerine kadar bir şekilde varlığını koruyan ve Osmanlı İmparatorluğundan Türkiye Cumhuriyetine devredilen yönetsel yapının bir parçası olan köylerin hukuki bir nitelik kazanarak, idari teşkilat içinde ayrı bir tüzel kişiliğe sahip olması oldukça yenidir (Ökmen ve Parlak, 2010: 275-276).

1924 Anayasası, yerinden yönetimler konusuna fazla yer vermemiş ve genel hatlarıyla değinip geçmiştir. Cumhuriyet yönetimi, yerel yönetimler bağlamında ilk önce köy yönetimlerini ele almış ve 1924 tarihli ve 442 sayılı Köy Kanunu ile köyleri tüzel kişi olarak düzenlemiştir (Karakılçık, 2016: 135).

18.03.1924 tarihinde kabul edilen 442 sayılı bu kanunla, nüfusu iki binden aşağı olan yurtlara Köy denmiş, köyü teşkil eden unsurları ise; “Cami, mektep, otlak, yaylak, baltalık gibi orta malları bulunan ve bağ ve bahçe ve tarlalarıyla birlikte toplu veya dağınık evlerde oturan insanlar” şeklinde sıralanmıştır. Aynı kanunun 7. Maddesinde “Köy bir yerden bir yere götürülebilen veya götürülemeyen mallara sahip olan ve işbu kanun ile kendisine verilen işleri yapan başlı başına bir varlıktır. Buna (şahsı manevi) denir” ifadesiyle de köyün tüzel kişiliğine değinilmektedir (Köy Kanunu, Md. 7).

Devlet memuru sayılan muhtar köyün başıdır ve köy işlerinde söz sahibi ve bu işlerle ilgili emir vermek ve emrini yaptırma yetkisine sahiptir (Köy Kanunu, Md. 10).

18.01.1984 yılında kabul edilen ve 2971 sayılı Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanunla, muhtar ve ihtiyar heyetinin seçim usulü düzenlemiş, köyün bir “seçim çevresi” olduğu belirtilmiştir (Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanunla, Md.32).

2012 yılında çıkarılan 6360 sayılı kanun uyarınca Türkiye’deki büyükşehir belediyelerin sınırları il mülki sınırları olarak belirlenmiş, aynı kanunun 1. Maddesinin 3 fıkrasında ise köylerin tüzel kişilikleri kaldırılarak mahallelere dönüştürülmüştür (On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, Md. 1).

Köy tüzel kişiliğinin köy derneği, ihtiyar meclisi ve muhtarlardan oluşan üç organı vardır. Köy derneği, köydeki kadın-erkek bütün seçmenlerin oluşturduğu bir kuruldur. Böylece

köylünün doğrudan doğruya yönetime katılmasına olanak tanınmaktadır. İhtiyar meclisi, belediye encümeni gibi seçilmiş ve tabi üyelerden oluşur. Seçilmiş üyeler köy nüfusuna göre 8 ile 12 arasında değişen sayıdadır. Köy öğretmeni ve imamı ihtiyar meclisinin tabi üyesidir. Köy muhtarı, belediye başkanları gibi beş yıllığına köy derneği tarafından seçilir. Ancak ihtiyar meclisi ve muhtar seçiminde siyasal partiler tarafından aday gösterilemez (Ulusoy ve Akdemir, 200: 53).

2.4.3. Belediyeler

Ülkemizde yerel yönetimler her ne kadar kanunen İl Özel İdaresi, Köy ve Belediyeler olarak tasnif edilmişse de kamuoyunda yerel yönetimler dendiğinde ilk akla gelen yönetim birimlerinin belediyeler olduğu söylenebilir. Bu çalışmada da yerel yönetimler olarak ele alınan yönetim birimi belediyelerdir.

Belirli bir bölgede halkın demokratik yollarla kendini yönettiği en küçük birim olarak ortaya çıkan antik site, çeşitli nedenlerle yerini; modern belediye yönetiminin başlangıcı sayılmasa bile, komünlere bıraktı (Ökmen ve Parlak, 2010: 23).

Keleş ve Yavuz (1983), belediye teriminin, ilk kez kullanıldığı yerin 1789 tarihli Fransız Kurucu Meclisi olduğunu belirtmektedir.

İstanbul'da ise ilk kez belediye kurulmasına yönelik girişimler 1855 yılında gerçekleşmiştir. Bu girişimlerin sonucunda belediyenin başında hükümetçe atanan bir Şehremini bulunması ve ayrıca yine atama ile gelecek 12 kişilik bir Şehir Meclisi oluşması sağlanmıştır. İstanbul Şehremaneti batı ülkelerinde şehirlerin yapmakta olduğu benzer görevleri yapmak üzere kurulmuştur. Üyelerin çoğunluğunun yabancı uyruklu kimselerden oluşan İntizami Şehir Komisyonu adı ile bir komisyon kuruldu. Komisyon Belediye Nizamnamesi hazırladı. Semt semt İstanbul'da belediye idareleri kurulmasını teklif etti. 1858 yılında İstanbul'un Beyoğlu ve Galata bölgelerini içine alan Altıncı Belediye Dairesi kuruldu. 1869 yılında Dersaadet Belediye İdaresi Nizamnamesi ile belediye teşkilatı bütün İstanbul'a yaygınlaştırılması kabul edildi (Tortop, 1994: 1-4).

Ortaylı (1985), İstanbul da ilk düzenli belediye olan Altıncı Daire-i Belediye liman ve iş bölgesi olan Galata-Beyoğlu'nda kurulduğunu söylemekte ve Selanik, Beyrut, İzmir gibi

yerlerde kurulan belediyeler İstanbul'da kurulan Altıncı Daire-i Belediye ile aynı yıl ve aynı sebeplerden kurulduğunu aktarmaktadır.

1876 Anayasası, İstanbul ve taşrada kurulacak belediyelerin seçimle işbaşına gelecek meclisler tarafından yönetilmesini ve bunların kuruluş ve görevleri ile meclis üyelerinin seçim usulünün kanunla belirtilmesini öngörmüştür (Tortop, 1994: 1-4).

Temelini bu Anayasa'dan alan belediye teşkilatı, 1877'de İstanbul için çıkarılan Dersaadet Belediye Kanunu ile şekillenmiştir (Karakılçık, 2016: 138-139-140).

Osmanlı'da belediye teşkilatının kurulması, Tanzimat'tan sonra batıya açılma çabalarının bir sonucu olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu açıdan bir kırılma noktası Kırım savaşıdır. Belediyelerin kurulmasında Avrupa etkisini görmek mümkündür. Örneğin, ilk belediye teşkilatının kurulması Kırım savaşı esnasında Avrupa'dan borç para aldığımız döneme içinde gerçekleşmiştir. Daha sonra kurulan Altıncı daire-i Belediye, bahse konu düzenlemeyi yapan paşaların Fransa'da bir dönem kaldıkları bölgenin adıdır (Şahin, 2014: 94).

1869 yılında Dersaadet Belediye İdaresi Nizamnamesi, Cumhuriyetin ilanından sonra 1930 yılında 1580 sayılı Belediyeler Kanunu yürürlüğe girinceye kadar değişmeden varlığını sürdürmüştür (Tortop, 1994: 1-4).

70'li yıllarda önemi iyice belirginleşen belediyeler 2000'lerden sonra Avrupa Birliği ile yapılan müzakereler çerçevesinde yeniden yapılandırılmış ve mevcut hale ulaşmıştır (Karakılçık, 2016: 159).

3 Temmuz 2005 tarihinde kabul edilip 13 Temmuz 2005 tarihinde yürürlüğe giren 5393 sayılı kanunla belediye, “belde sakinlerinin mahallî müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan ve karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan, idarî ve malî özerkliğe sahip kamu tüzel kişisi” olarak tanımlanmış ve aynı kanunla yasal çerçevesi çizilmiştir (Belediye Kanunu, Md.3).

Demir'e (2017) göre, belediye, devlet örgütlenmesinin tamamlayıcılığı unsurunu üstlenmiş bir birimdir.

5393 sayılı kanunla birlikte, daha önce belediye kurarken 2 bin olan nüfus eşiği 5 bine çekilmiştir. Ancak, aynen 1580 sayılı kanun gibi, yeni kanunda il ve ilçe merkezleri için bir nüfus eşiği belirlenmemiştir. Bu da nüfusu 2 binin altında kalan ilçelerin belediye olması anlamına gelmektedir (Şahin, 2014: 161).

Belediye yönetiminin üç organı vardır. Bunlar; yöre halkı tarafından seçilen belediye meclisi, belediye hizmet birimlerinin baş yöneticileri ve bunların yarısını geçmeyecek şekilde meclis tarafından seçilen üyelerden oluşan belediye encümeni ve doğrudan halk tarafından seçilen belediye başkanıdır (Ulusoy ve Akdemir, 200: 52). Yasayla bu idarelere verilen görev ve yetkiler bu organlar tarafından yerine getirilmekte ve kullanılmaktadır (Güngör, 2014: 1).

5393 sayılı Belediye Kanunun 3. Maddesi (b) bendine göre “belediyenin organları: Belediye meclisini, belediye encümenini ve belediye başkanından” oluşmaktadır (Belediye Kanunu, md.3: b).

2.4.4. Belediye Meclisi

Arıkoğlu (2008), belediyelerin karar organları belediye meclisi olduğunu ve sadece karar alma işlevi değil ayrıca yürütmeyi denetleme işlevlerini de yerine getirdiğini belirtmektedir (aktaran Bozdoğan, ve Demirkaya, 2008).

Belediyelerin karar organı olan belediye meclisi, 2972 sayılı Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun’da belirtilen esas ve usullere göre seçilen üyelerden oluşmaktadır. Belediye meclisi seçim sonuçlarının ilanını takip eden 5. Gün belediye başkanının başkanlığında kendiliğinden toplanmakta ve meclis bu toplantıda, kendi üyeleri arasından gizli oyla ilk iki yıl için birinci ve ikinci başkan vekili ile iki kâtip üye seçmektedir. Belediye meclisine belediye başkanı başkanlık etmektedir (Ökmen ve Parlak, 2010: 216).

Şengül (2014), belediyelerin kolejyal yani birden fazla seçilmiş üyeden oluşan ve karara bağlanacak konuların bu üyeler arasında görüşülerek hukuki kararlara bağlandığı bir yapıdır. Bu yapının seçimle oluşmasından dolayı bir temsili demokrasi örneğidir. Bu meclis yapısı belediye sınırları içerisindeki nüfusa göre belirlenir.

Belediye meclis üyesi sayıları, 2972 sayılı 1984 tarihli Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanunu 5. Maddesinin (b) bendine göre; her seçim çevresinde, seçilecek üye sayısı aşağıdaki usule göre hesaplanır.

Çizelge 2.2. Belediye meclis üye sayısı hesaplama tablosu

Nüfus	Üye Sayısı
10 000'e kadar	9
10 001'den 20 000'e kadar	11
20 001'den 50 000'e kadar	15
50 001'den 100 000'e kadar	25
100 001'den 250 000'e kadar	31
250 001'den 500 000'e kadar	37
500 001'den 1 000 000'a kadar	45
1 000 000'dan fazla olan	55

Belediye meclisi üyelikleri için son genel nüfus sayımı sonuçlarına göre, asıl ve aynı sayıda yedek üyelik hesaplanır (Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanunu, Md. 5: b).

Belediye meclisinin göre ve yetkileri Belediye Kanununun 18. maddesinde sıralanmıştır.

- Stratejik plân ile yatırım ve çalışma programlarını, belediye faaliyetlerinin ve personelinin performans ölçütlerini görüşmek ve kabul etmek.
- Bütçe ve kesin hesabı kabul etmek, bütçede kurumsal kodlama yapılan birimler ile fonksiyonel sınıflandırmanın birinci düzeyleri arasında aktarma yapmak.
- Belediyenin imar plânlarını görüşmek ve onaylamak, büyükşehir ve il belediyelerinde il çevre düzeni plânını kabul etmek. Belediye sınırları il sınırı olan büyükşehir belediyelerinde il çevre düzeni planı ilgili Büyükşehir Belediyeleri tarafından yapılır veya yaptırılır ve doğrudan Belediye Meclisi tarafından onaylanır
- Borçlanmaya karar vermek.
- Taşınmaz mal alımına, satımına, takasına, tahsisine, tahsis şeklinin değiştirilmesine veya tahsisli bir taşınmazın kamu hizmetinde ihtiyaç duyulmaması hâlinde tahsisin kaldırılmasına; üç yıldan fazla kiralanmasına ve süresi otuz yılı geçmemek kaydıyla bunlar üzerinde sınırlı aynî hak tesisine karar vermek.
- Kanunlarda vergi, resim, harç ve katılma payı konusu yapılmayan ve ilgililerin isteğine bağlı hizmetler için uygulanacak ücret tarifelerini belirlemek.
- Şartlı bağışları kabul etmek.

- Vergi, resim ve harçlar dışında kalan ve miktarı beşbin TL'den fazla dava konusu olan belediye uyuşmazlıklarını sulh ile tasfiyeye, kabul ve feragate karar vermek.
- Bütçe içi işletme ile 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununa tâbi ortaklıklar kurulmasına veya bu ortaklıklardan ayrılmaya, sermaye artışına ve gayrimenkul yatırım ortaklığı kurulmasına karar vermek.
- Belediye adına imtiyaz verilmesine ve belediye yatırımlarının yap-işlet veya yap-işlet-devret modeli ile yapılmasına; belediyeye ait şirket, işletme ve iştiraklerin özelleştirilmesine karar vermek.
- Meclis başkanlık divanını ve encümen üyeleri ile ihtisas komisyonları üyelerini seçmek.
- Norm kadro çerçevesinde belediyenin ve bağlı kuruluşlarının kadrolarının ihdas, iptal ve değiştirilmesine karar vermek.
- Belediye tarafından çıkarılacak yönetmelikleri kabul etmek.
- Meydan, cadde, sokak, park, tesis ve benzerlerine ad vermek; mahalle kurulması, kaldırılması, birleştirilmesi, adlarıyla sınırlarının tespiti ve değiştirilmesine karar vermek; beldeyi tanıtıcı amblem, flama ve benzerlerini kabul etmek.
- Diğer mahallî idarelerle birlik kurulmasına, kurulmuş birliklere katılmaya veya ayrılmaya karar vermek.
- Yurt içindeki ve İçişleri Bakanlığının izniyle yurt dışındaki belediyeler ve mahallî idare birlikleriyle karşılıklı iş birliği yapılmasına; kardeş kent ilişkileri kurulmasına; ekonomik ve sosyal ilişkileri geliştirmek amacıyla kültür, sanat ve spor gibi alanlarda faaliyet ve projeler gerçekleştirilmesine; bu çerçevede arsa, bina ve benzeri tesisleri yapma, yaptırma, kiralama veya tahsis etmeye karar vermek.
- Fahrî hemşerilik payesi ve beratı vermek.
- Belediye başkanıyla encümen arasındaki anlaşmazlıkları karara bağlamak.
- Mücavir alanlara belediye hizmetlerinin götürülmesine karar vermek.

İmar plânlarına uygun şekilde hazırlanmış belediye imar programlarını görüşerek kabul etmek (Belediye Kanununun, Md. 18).

2.4.5. Belediye Encümeni

Eski kanunda karar organı olarak düşünülen belediye encümeni, yeni düzenlemeyle idari bir organ olarak tasavvur edilmiş ve uzmanlık niteliği güçlendirilmiştir (Ökmen ve Parlak, 2010: 221).

Arıkboğa (2008), belediye encümeninin karma bir yapıya sahip olduğunu söylemiştir. Buna göre, üyelerin yarısını meclis üyeleri aralarından gizli oyla seçilen üyelerden, diğer yarısını ise bürokratlar oluşturmaktadır (aktaran Bozlağan ve Demirkaya, 2008).

Encümen oluşumuyla ilgili 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 33. Maddesinde;

Belediye encümeni, belediye başkanının başkanlığında; “İl belediyelerinde ve nüfusu 100.000'in üzerindeki belediyelerde, belediye meclisinin her yıl kendi üyeleri arasından bir yıl için gizli oyla seçeceği üç üye, malî hizmetler birim amiri ve belediye başkanının birim amirleri arasından bir yıl için seçeceği iki üye olmak üzere yedi kişiden, diğer belediyelerde, belediye meclisinin her yıl kendi üyeleri arasından bir yıl için gizli oyla seçeceği iki üye, malî hizmetler birim amiri ve belediye başkanının birim amirleri arasından bir yıl için seçeceği bir üye olmak üzere beş kişiden” oluşacağı belirtilmiştir (Belediye Kanunu, Md.33).

Ayrıca aynı kanunun 34. Maddesinde belediye encümeninin görev ve yetkileri şu şekilde sıralanmıştır:

- Stratejik plân ve yıllık çalışma programı ile bütçe ve kesin hesabı inceleyip belediye meclisine görüş bildirmek.
- Yıllık çalışma programına alınan işlerle ilgili kamulaştırma kararlarını almak ve uygulamak.
- Öngörülmeyen giderler ödeneğinin harcama yerlerini belirlemek.
- Bütçede fonksiyonel sınıflandırmanın ikinci düzeyleri arasında aktarma yapmak.
- Kanunlarda öngörülen cezaları vermek.
- Vergi, resim ve harçlar dışında kalan dava konusu olan belediye uyuşmazlıklarının anlaşma ile tasfiyesine karar vermek.
- Taşınmaz mal satımına, trampasına ve tahsisine ilişkin meclis kararlarını uygulamak; süresi üç yılı geçmemek üzere kiralanmasına karar vermek.
- Umuma açık yerlerin açılış ve kapanış saatlerini belirlemek.
- Diğer kanunlarda belediye encümenine verilen görevleri yerine getirmek (Belediye Kanunu, Md.34).

2.4.6. Belediye Başkanı

Her Türk vatandaşı belediye başkanlığına, il genel meclisi ve belediye meclisi üyeliğine seçilebilmektedir. Bir kişinin belediye başkanı olabilmesi için 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanununun 11 inci maddesinde seçilebilmek için bazı şartlar sıralanmaktadır (Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun, Md. 9).

Bu şartlar;

- İlkokul mezunu olmayanlar
- Kısıtlılar
- Askerlikle ilişkisi olanlar
- Kamu hizmetinden yasaklılar
- Taksirli suçlar hariç, toplam bir yıl veya daha fazla hapis veya süresi ne olursa olsun ağır hapis cezasına hüküm giymiş olanlar
- Affa uğramış olsalar bile; basit ve nitelikli zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı suçlar ile istimal ve istihlak kaçakçılığı dışında kalan kaçakçılık suçları, resmî ihale ve alım satımlara fesat karıştırma veya devlet sırlarını açığa vurma suçlarından biriyle mahkûm olanlar,
- Türk Ceza Kanununun ikinci kitabının, birinci babında yazılı suçlardan veya bu suçların işlenmesini aleni olarak tahrik etme suçundan mahkûm olanlar,
- Terör eylemlerinden mahkûm olanlar,
- Türk Ceza Kanununun 536. maddesinin birinci, ikinci ve üçüncü fıkralarında yazılı eylemlerle aynı kanunun 537. maddesinin birinci, ikinci, üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkralarında yazılı eylemleri siyasi ve ideolojik amaçlarla işlemekten mahkûm olanlar (Milletvekili Seçimi Kanununun, Md. 11).

Bunların yanı sıra 13.3.2018 tarihli ve 7102 sayılı kanunun 23 üncü maddesinde yer alan “yirmi beş” ibaresi “on sekiz” şeklinde değiştirilmiş böylece belediye başkanının seçilme yaşı on sekize düşürülmüştür (Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, Md. 23).

Belediye başkanı aynı zamanda belediye teşkilatının başı ve en üst amiri olup, teşkilatı oluşturmak ve yönetmekle görevlidir (Güngör, 2014: 1).

Yönetmelik ve siyasal nitelikler tek kişinin şahsında birleşmektedir. Belediye başkanlığının görev süresi içerisinde boşalması durumunda meclis üyeleri kendi aralarından ve meclis içerisinde yeni bir başkan seçer (Belediye Kanunu, Md. 45). Bu durumun sonucu olarak meclis ve başkan arasındaki güç dengesi açısından değişikliğe yol açacaktır (Arıkboğa, 2008'den aktaran Bozdoğan ve Demirkaya, 2008: 157). Başkan belediye tüzel kişiliğinin temsilcisidir. Tek seçim çevreli dar bölge sistemine göre çoğunlukla seçilir. Görev süreleri boyunca siyasi partilerin görev ve denetim organlarında görev alamamakta, profesyonel spor kulüplerinin başkanlığını yapamamakta ve yönetiminde bulunamamaktadır. 5393 sayılı Belediye Kanunun 38. Maddesinde görev ve yetkileri sıralanmaktadır (Ökmen ve Parlak, 2010: 223).

Ancak belediye başkanlarının, profesyonel spor kulüplerinde onursal başkan olmalarına ve spor kulüplerinin belediyelerin ismiyle anılmasına herhangi bir engel getirilmemiştir (Pepe, 2013: 45).

Belediye Kanunun 38. Maddesinde göre belediye başkanının görev ve yetkileri şu şekilde sıralanmıştır:

- Belediye teşkilâtının en üst amiri olarak belediye teşkilâtını sevk ve idare etmek, belediyenin hak ve menfaatlerini korumak.
- Belediyeyi stratejik plâna uygun olarak yönetmek, belediye idaresinin kurumsal stratejilerini oluşturmak, bu stratejilere uygun olarak bütçeyi, belediye faaliyetlerinin ve personelinin performans ölçütlerini hazırlamak ve uygulamak, izlemek ve değerlendirmek, bunlarla ilgili raporları meclise sunmak.
- Belediyeyi Devlet dairelerinde ve törenlerde, davacı veya davalı olarak da yargı yerlerinde temsil etmek veya vekil tayin etmek.
- Meclise ve encümene başkanlık etmek.
- Belediyenin taşınır ve taşınmaz mallarını idare etmek.
- Belediyenin gelir ve alacaklarını takip ve tahsil etmek.
- Yetkili organların kararını almak şartıyla sözleşme yapmak.
- Meclis ve encümen kararlarını uygulamak.

- Bütçeyi uygulamak, bütçede meclis ve encümenin yetkisi dışındaki aktarmalara onay vermek.
- Belediye personelinin atamak.
- Belediye ve bağlı kuruluşları ile işletmelerini denetlemek.
- Şartsız bağışları kabul etmek.
- Belde halkının huzur, esenlik, sağlık ve mutluluğu için gereken önlemleri almak.
- Bütçede yoksul ve muhtaçlar için ayrılan ödeneği kullanmak, engellilere yönelik hizmetleri yürütmek ve engelliler merkezini oluşturmak.
- Temsil ve ağırlama giderleri için ayrılan ödeneği kullanmak.
- Kanunlarla belediyeye verilen ve belediye meclisi veya belediye encümeni kararını gerektirmeyen görevleri yapmak ve yetkileri kullanmak (Belediye Kanunun, Md. 38).

2.5. Büyükşehir Belediyeleri

Büyükşehir (Metropolis) Yunanca asıllı metro “ana, asıl” ve polis “kent” sözcüklerinden oluşmuş ve ilki Antik Yunan kent devletlerini tanımlamak için kullanılmıştır. Bugünkü büyükşehir kavramının kullanımının başlangıcını ise 18. Yüzyılda başlayan ve 19. Yüzyılda zirve yapan batıdaki endüstri çağına kadar götürmek mümkündür. Endüstrileşmeyle birlikte kırsal alandan kentsel alana doğru artan göç, Batıda Londra, Paris, New York gibi büyük yerleşim yerlerinin oluşmasına yol açmış ve bu yerleşim yerlerinin büyükşehir (anakent, metropol) olarak tanımlamak alışkanlık haline gelmiştir (Eke, 1985’ten aktaran Şahin, 2014: 157).

Keleş ve Yavuz’a (1983) göre, kentleşmenin hızla büyümesi sonucunda büyükşehirlerin daha da yoğunlaşmasıyla belediye sınırları dışında kalan bölgelerde düzensiz ve plansız gelişmeler oluşmuş, böylece anakentlere özel yönetim modelleri aranmaya başlanmıştır. Denetimsiz bölgelerin denetlenmeye başlaması ve burada yaşanan gelişmelerin sıkı bir düzene alınması; bir yandan irili ufaklı çeşitli yerel birimlerin birbirleriyle çeşitli iş birliği kurmalarını öte taraftan şehirlerin imar planlarını hazırlamak görevi bulunan yerel yönetim organlarının yeniden ele alınıp güçlendirilmelerini gerekli hale getirdi.

Ülkemizde 12 Eylül 1980’deki askeri darbe ile yönetime el koyan Milli Güvenlik Konseyi, kırsalsan kente gerçekleşen yoğun göç ve hızlı nüfus artışından dolayı büyük kentlerin çevresinde kurulan belediyelerin halka ilişkin görevlerini yerine getirmediklerini ileri

sürmüştür. Bu nedenle 11 Aralık 1980 tarihli ve 34 no’lu Milli Güvenlik Konseyi kararıyla çevre belediyeler, sıkıyönetim komutanlıklarının emrinde ve yönetiminde planlı bir şekilde merkez belediyelere bağlanmıştır. Bu değişimi büyükşehir yönetimi uygulamasına geçişte önemli bir adım olarak değerlendirmek mümkündür. Ardından çıkarılan 1981 tarihli ve 2561 sayılı Büyük Şehirlerin Yakın Çevresindeki Yerleşim Yerlerinin Ana Belediyelere Bağlanması Hakkında Kanun ile kentlerin yakın çevrelerindeki yerleşim yerlerinin, merkez belediyeye bağlanması uygulamasını kontrol altına alabilmek üzere çeşitli düzenlemeler yapılmıştır (Toprak, 2006: 204).

1580 sayılı kanun Belediye Kanunu döneminde, 1984 yılında belediyeler arasında bir ayrıma gidilmiş, belediye sınırları içinde merkez ilçe dâhil, birden fazla ilçe bulunan kentlerin büyükşehir belediyesi olarak kabul edilmesi öngörülmüştür. Büyükşehir için ayrı bir yönetim biçimine geçmede 1982 Anayasasının 127. Maddesindeki “Kanun, büyük yerleşim merkezleri için özel yönetim biçimleri getirebilir” şeklindeki düzenlemenin önemli olduğunu belirtmek gerekir (Şahin, 2014: 160).

Bu hükme bağlı olarak kurulan büyükşehir belediye yönetimleri, ülkemiz yerel yönetim alanındaki en önemli reformun temelini teşkil etmiştir (Mecek, Doğan ve Parlak, 2015).

Bu döneme kadar uygulanan belediye yönetim sistemi, özellikle anakentlerde yetersizlikler göstermiş bu da yeni yönetim modellerin benimsenmesi sonucunu doğurmuştur. Alan ve nüfus bakımından oldukça büyük yerleşim merkezlerinde kent ile ilgili hizmetlerin etkin ve bütüncül biçimde sunumunu sağlamak üzere büyükşehir belediyeleri kurulmuştur (Şengül, 2014: 113).

2004 yılında çıkartılan 5216 sayılı büyükşehir belediyesi kanunu, 1984’ten itibaren gelen büyükşehir belediyelerinin özel bir biçimde yönetilmesi uygulamasını sürdürmüş, ancak büyükşehir olmayı farklı ölçütlere bağlamıştır (Şahin, 2014: 161).

10.07.2004 tarihli 5216 numaralı Büyükşehir Belediyesi Kanununun 3. Maddesi (a) bendinde büyükşehir belediyesi tanımlanmıştır. Buna göre büyükşehir belediyesi; “En az üç ilçe veya ilk kademe belediyesini kapsayan, bu belediyeler arasında koordinasyonu sağlayan; kanunlarla verilen görev ve sorumlulukları yerine getiren, yetkileri kullanan; idarî ve malî özerkliğe sahip ve karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan

kamu tüzel kişisidir” (Büyükşehir Belediye Kanunu, Md. 3). Aynı kanunun 5. Maddesinde “Büyükşehir belediyelerinin sınırlarının, il mülki sınırları” olduğu belirtilmektedir (Büyükşehir Belediye Kanunu, Md. 5).

1984 yılında çıkarılan 195 sayılı Büyük Şehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile kurulan büyükşehir belediyeleri ile 2012 yılında çıkarılan 6360 sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun sonucunda kurulan büyükşehir belediyeleri aşağıdaki görölmektedir.

Çizelge 2.3. Büyükşehir belediyelerinin kuruluş tarihleri

Kuruluş Yılı	Büyükşehir Belediyeleri
1984	İstanbul, Ankara, İzmir
1986	Adana
1987	Bursa, Gaziantep, Konya
1988	Kayseri
1993	Antalya, Diyarbakır, Erzurum, Eskişehir, İzmit, Mersin, Samsun
2000	Adapazarı
2012	Aydın, Balıkesir, Denizli, Hatay, Kahramanmaraş, Malatya, Manisa, Mardin, Muğla, Şanlıurfa, Tekirdağ, Trabzon, Van
2013	Ordu

Kaynak: Keleş, 2012’den aktaran Şahin, 2014: 160

Büyükşehir belediyeleri ayrı bir yerel yönetim birimi değildir (Şahin, 2014: 157).

Büyükşehir belediyelerinde de tıpkı belediyelerde olduğu gibi yönetimin üç organı vardır. Bunlar:

- Büyükşehir belediye meclisi
- Büyükşehir belediye encümeni
- Büyükşehir belediye başkanını (Büyükşehir Belediyesi Kanunu, Md. 3: b).

2.5.1. Büyükşehir Belediye Meclisi

Büyükşehir belediye meclisi, ilçe belediye meclisinden gelecek üyeler ve kanunen (doğal) üye olacak kimselerden teşekkül edecektir (Çelik ve Altıparmak, 2013: 37).

Büyükşehir Belediyesi Kanununa göre, “Büyükşehir belediye meclisi, büyükşehir belediyesinin karar organıdır ve ilgili kanunda gösterilen esas ve usullere göre seçilen üyelerden oluşur. Büyükşehir belediye başkanı büyükşehir belediye meclisinin başkanı olup, büyükşehir içindeki diğer belediyelerin başkanları, büyükşehir belediye meclisinin doğal üyesidir” (Büyükşehir Belediyesi Kanunu, Md. 12).

Aynı kanunun 13. Maddesinde meclis toplantısı ile ilgili olarak çeşitli hükümler bulunmaktadır. Buna göre, “ Büyükşehir belediye meclisi, her ayın ikinci haftası önceden meclis tarafından belirlenen günde mutlak toplantı yerinde toplanır (Büyükşehir Belediyesi Kanunu, Md. 13).

Meclisin toplanması ve karar almasına ilişkin esas ve usuller 5393 sayılı belediye kanunu ve bu kanuna dayanarak çıkartılan belediye meclisi çalışma yönetmeliğinde gösterilmiştir (Çelik ve Altıparmak, 2013: 46-47).

5216 sayılı Büyükşehir Kanununa göre, “büyükşehir belediye başkanı, hukuka aykırı gördüğü belediye meclisi kararlarını, yedi gün içinde gerekçesini de belirterek yeniden görüşülmek üzere belediye meclisine iade edebilir. Yeniden görüşülmesi istenilmeyen kararlar ile yeniden görüşülmesi istenip de büyükşehir belediye meclisi üye tam sayısının salt çoğunluğuyla ısrar edilen kararlar kesinleşir. Büyükşehir belediye başkanı, meclisin ısrarı ile kesinleşen kararlar aleyhine idarî yargıya başvurabilir. Büyükşehir belediye meclisi ve ilçe belediye meclisi kararları, kesinleştiği tarihten itibaren en geç yedi gün içinde mahallin en büyük mülkî idare amirine gönderilir. Mülkî idare amirine gönderilmeyen kararlar yürürlüğe girmez” (Büyükşehir Belediyesi Kanunu, Md. 14).

2.5.2. Büyükşehir Belediyesi Encümeni

Şengül (2014), büyükşehir belediye encümeni, büyükşehir belediye başkanının başkanlığında faaliyet gösterdiğini belirtmektedir.

Bununla ilgili Büyükşehir Belediye Kanununda, “büyükşehir belediye encümeni, belediye başkanının başkanlığında, belediye meclisinin kendi üyeleri arasından bir yıl için gizli oyla seçeceği beş üye ile biri genel sekreter, biri malî hizmetler birim amiri olmak üzere belediye başkanının her yıl birim amirleri arasından seçeceği beş üyeden oluşur. Belediye

başkanının katılmadığı toplantılarda, encümen toplantılarına genel sekreter başkanlık eder (Büyükşehir Belediyesi Kanunu, Md. 16).

2.5.3. Büyükşehir Belediye Başkanı

İlgili mevzuatta belirttiği gibi büyükşehir belediye sınırları içindeki seçmenler tarafından 5 yıl için seçilen başkan, büyükşehir belediyesinin başı, yürütme organı ve temsilcisidir. Büyükşehir belediye başkanı, ilçe belediyeleri arasında koordinasyonu da sağlamakla görevli ve yetkilidir (Derdiman, 2005: 77).

Şengül (2014), başkanın, yasal mazeretleri sebebiyle görev başında bulunmadığı zamanlarda kendisine vekâlet etmek üzere meclis üyeleri arasından başkan vekili belirleyeceğini belirtmiştir. Ayrıca, büyükşehir kapsamındaki ilçe belediye başkanlarının büyükşehir belediye başkanına vekâlet etmesini, kanun yasaklayarak aynı kişi üzerinde iki yürütme görevinin birleşmesine izin vermediğini aktarmıştır.

Ulusoy ve Akdemir (2012) ise, başkanın büyükşehir belediye kanununda yer alan ve diğer yasa ve yönetmeliklerin verdiği yetkiyi kullanarak yedi gün içerisinde gerekçeleriyle birlikte olmak kaydıyla meclisin hukuk dışı kararlarını tekrar görüşülmesi için belediye meclisine iade edebileceğini belirtmektedirler. Ayrıca, başkanın, görevi devam ettiği süre içerisinde profesyonel spor kulüplerinin başkanlığını yapamayacağını ve siyasi partilerin yönetim ve denetim organlarında görev alamayacağını ifade etmektedirler.

Büyükşehir belediye başkanının görev ve sorumlulukları Büyükşehir Belediyesi Kanununda aşağıdaki şekilde sıralanmaktadır;

- Belediye teşkilatının en üst amiri olarak belediye teşkilâtını sevk ve idare etmek, beldenin ve belediyenin hak ve menfaatlerini korumak.
- Belediyeyi stratejik plâna uygun olarak yönetmek, belediye idaresinin kurumsal stratejilerini oluşturmak, bu stratejilere uygun olarak bütçeyi hazırlamak ve uygulamak, belediye faaliyetlerinin ve personelinin performans ölçütlerini belirlemek, izlemek ve değerlendirmek, bunlarla ilgili raporları meclise sunmak.
- Büyükşehir belediye meclisi ve encümenine başkanlık etmek, bu organların kararlarını uygulamak.

- Bu Kanunla büyükşehir belediyesine verilen görev ve hizmetlerin etkin ve verimli bir şekilde uygulanabilmesi için gerekli önlemleri almak.
- Büyükşehir belediyesinin ve bağlı kuruluşları ile işletmelerinin etkin ve verimli yönetilmesini sağlamak, büyükşehir belediyesi ve bağlı kuruluşları ile işletmelerinin bütçe tasarılarını, bütçe üzerindeki değişiklik önerilerini ve bütçe kesin hesap cetvellerini hazırlamak.
- Büyükşehir belediyesinin hak ve menfaatlerini izlemek, alacak ve gelirlerinin tahsilini sağlamak.
- Yetkili organların kararını almak şartıyla, büyükşehir belediyesi adına sözleşme yapmak, karşılıksız bağışları kabul etmek ve gerekli tasarruflarda bulunmak.
- Mahkemelerde davacı veya davalı sıfatıyla ve resmî mercilerde büyükşehir belediyesini temsil etmek, belediye ve bağlı kuruluş avukatlarına veya özel avukatlara temsil ettirmek.
- Belediye personelini atamak, belediye ve bağlı kuruluşlarını denetlemek.
- Gerektiğinde bizzat nikâh kıymak.
- Diğer kanunların belediye başkanlarına verdiği görev ve yetkilerden büyükşehir belediyesi görevlerine ilişkin olan hizmetleri yerine getirmek ve yetkileri kullanmak.
- Bütçede yoksul ve muhtaçlar için ayrılan ödeneği kullanmak, engellilerle ilgili faaliyetlere destek olmak üzere engelli merkezleri oluşturmak (Büyükşehir Belediyesi Kanunu, Md. 18).

2.5.4. Büyükşehir Belediyesi İhtisas Komisyonu

Büyükşehir belediyelerinin, bir kısmı zorunlu bir kısmı da gerekli olduğunda kurulmasını öngördüğü komisyonlar, meclisin çalışmalarını kolaylaştırıcı bir etken olmaktadır (Derdiman, 2005: 74).

Çelik ve Altıparmak'a (2013) göre, ihtisas komisyonlarının kurulmasındaki amaç, katılımın artırılarak komisyonların etkinliğinin çoğaltılması ve toplumsal birikimin belediyelere aktarılmasıdır.

Mevzuatta ihtisas komisyonları büyükşehir belediye meclisi, üyeleri arasından seçilecek en az beş, en çok dokuz kişiden oluşur. "İhtisas komisyonları, her siyasî parti grubunun ve bağımsız üyelerin büyükşehir belediye meclisindeki üye sayısının meclis üye tam sayısına

oranlanması suretiyle oluşur. İmar ve bayındırlık komisyonu, çevre ve sağlık komisyonu, plân ve bütçe komisyonu, eğitim, kültür, gençlik ve spor komisyonu ile ulaşım komisyonunun kurulması zorunludur” (Büyükşehir Belediyesi Kanunu, Md. 15).

Ayrıca, “komisyon çalışmalarında uzman kişilerden yararlanılabilir. Gündemdeki konularla ilgili olmak üzere; kurum temsilcileri, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, üniversitelerin ilgili bölümlerinin, sendikalar (oda üst kuruluşu bulunan yerlerde üst kuruluşun, sendika konfederasyonunun bulunduğu yerde konfederasyonun) ve uzmanlaşmış sivil toplum örgütlerinin temsilcileri ile davet edilen uzman kişiler, oy hakkı olmaksızın ihtisas komisyonu toplantılarına katılabilir ve görüş bildirebilir. İhtisas komisyonlarının görev alanına giren işler bu komisyonlarda görüşüldükten sonra büyükşehir belediye meclisinde karara bağlanır” (Büyükşehir Belediyesi Kanunu, Md. 15).

2.6. Spor

Spor insanın, doğasıyla savaşırken kazandığı ana becerileri ve geliştirdiği araçlı-araçsız savaşım yöntemlerini, bos zamanındaki artışa bağlı olarak, tek tek, ya da topluca barışçı biçimde ve benzetim yoluyla, oyun, oyalanma ve isten uzaklaşma için kullanılmasına dayalı, estetik, teknik, fizik, yarışmacı ve toplumsal bir süreçtir" (Fişek, 1982: 17).

Öztürk’e (1998) göre spor, kendine özgü toplumsal kuralları, değerleri, etkileşim simgeleri ve süreçleriyle canlı bir toplumsal yapı, Alpar’a (1998) göre ise, belirli ölçüde fiziksel güç ve beceri gerektiren yarışmalı ve eğlenceli etkinliklerdir.

İnsanlık tarihi ile birlikte başlayan spor hareketleri, tarih boyunca çok çeşitli ve farklı amaçlar uğruna yapılmıştır. İlk başlarda doğal gereksinimlerin karşılanması amacı ile yapılan spor, daha sonraki zamanlarda beden eğitimi ve sosyal bir boyut kazanarak başlı başına sosyolojik bir olgu haline gelmiştir (Şahin ve İmamoğlu, 2011).

Yetim (2005), oyun, oyalanma, işten uzaklaşma amacı olarak tarih sahnesine çıkan spor günümüzde, politikadan ekonomiye, turizmden çevreye, ırkçılıktan milli birliğe, uluslararası barıştan dayanışmaya, propagandadan reklama, boş zamanları değerlendirmeden melekleşmenin getirdiği iş bölümüne, kısacası birey-toplum ve toplumlar arası yelpazede çok yönlü ve önemli etkileri olan bir kurum olarak

değerlendirmiştir. Ayrıca, bireyin fizyolojik ve psikolojik yönden sağlığını geliştiren, sosyal davranışlarını düzenleyen, zihinsel ve motorik belirli bir düzeye getiren biyolojik, pedagojik ve sosyal bir olgu olduğunu, bireyin fikir, ruh ve beden gelişmesini ve bu öğeler arasında koordinasyonu ve sosyalleşmeyi sağlayan bir durum olduğunu ifade etmektedir. Yetim'e (2005) göre, spor, ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmanın başlıca unsuru olan insan gücünün, sağlıklı bir şekilde geliştirilmesi için yapılan faaliyetlerin, oyun, eğlence ve yarışma amacına dönüştürülmesi biçimidir.

2.7. Yerel Yönetimler ve Spor

Anayasanın 2. Maddesinde geçen “sosyal devlet” ibaresi ve 5. Maddesinde yer alan “kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak için devletin gerekli şartları hazırlamakla görevli” olduğu ifadeleri yer almaktadır. Bu anlamda sağlıklı toplumun oluşması görevi anayasal bir ilke olarak devlete düşmektedir. 1982 anayasasının 58. Maddesi “gençliğin korunması” ve 59. Maddesi de “sporun geliştirilmesi” konularına yer vermekte ve bu konuları düzenlemektedir (Ökmen, 2015: 439).

Ökmen'in bahsettiği Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 59 maddesi şöyledir. “Devlet, her yaştaki Türk vatandaşlarının beden ve ruh sağlığını geliştirecek tedbirleri alır, sporun kitlelere yayılmasını teşvik eder. Devlet başarılı sporcuyu korur” (T.C. Anayasası ve T.B.M.M. İçtüzüğü, 2017: 50)

Yerel yönetimler, devletin anayasal görevleri kapsamında yer alan spor hizmetlerinin devlet adına halka ulaştırılmasından sorumlu kamu tüzel kişilikleridir (Yücel, Atalay ve Korkmaz, 2016: 1).

10.07.2004 tarih ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununda 7. Maddesinde “Büyükşehir, ilçe ve ilk kademe belediyelerinin görev ve sorumluluklarından” bahsetmiş, bu bahiste ise sporla ilgili olarak Anayasanın ilgili amir hükmünün bir yansımasının görüldüğü söylenebilir. Buna göre, “Büyükşehir'in bütünlüğüne hizmet eden sosyal donatılar, bölge parkları, hayvanat bahçeleri, hayvan barınakları, kütüphane, müze, spor, dinlence, eğlence ve benzeri yerleri yapmak, yaptırmak, işletmek veya işlettirmek; gerektiğinde amatör spor kulüplerine malzeme vermek ve gerekli desteği sağlamak, amatör takımlar arasında spor müsabakaları düzenlemek, yurt içi ve yurt dışı müsabakalarda üstün

başarı gösteren veya derece alan sporculara belediye meclis kararıyla ödül vermek” şeklinde ifade ederek yasal bir düzenleme getirilmiştir (Büyükşehir Belediyesi Kanunu, Md. 7:m).

Ayrıca aynı maddede ilçe ve ilk kademe belediyelerinin görev ve yetkileri sıralanırken; “Birinci fıkrada belirtilen hizmetlerden; otopark, spor, dinlenme ve eğlence yerleri ile parkları yapmak; yaşlılar, özürllüler, kadınlar, gençler ve çocuklara yönelik sosyal ve kültürel hizmetler sunmak; mesleki eğitim ve beceri kursları açmak; sağlık, eğitim, kültür tesis ve binalarının yapım, bakım ve onarımı ile kültür ve tabiat varlıkları ve tarihî dokuyu korumak; kent tarihi bakımından önem taşıyan mekânların ve işlevlerinin geliştirilmesine ilişkin hizmetler yapmak” şeklinde bir başka göre tanımlı yapılmaktadır (Büyükşehir Belediyesi Kanunu, Md. 7:d).

Belediye Kanunun 14. maddesinde, belediyenin görev ve sorumlulukları sıralanırken spor hizmetleri ile ilgili olarak “sporu teşvik etmek amacıyla yapacakları nakdi yardım, bir önceki yıl genel bütçe vergi gelirlerinden belediyeleri için tahakkuk eden miktarın; büyükşehir belediyeleri için binde yedisini, diğer belediyeler için binde on ikisini geçemez” ifadesi yer almaktadır (Belediye Kanunu, 14:b).

İlgili kanunun bir başka maddesinde “İhtisas Komisyonları” başlığı altında: “Büyükşehir belediye meclisi, her dönem baş toplantısında, üyeleri arasından seçilecek en az beş, en çok dokuz kişiden oluşan ihtisas komisyonları kurabilir. İhtisas komisyonları, her siyasî parti grubunun ve bağımsız üyelerin büyükşehir belediye meclisindeki üye sayısının meclis üye tam sayısına oranlanması suretiyle oluşur. İmar ve bayındırlık komisyonu, çevre ve sağlık komisyonu, plân ve bütçe komisyonu, eğitim, kültür, gençlik ve spor komisyonu ile ulaşım komisyonunun kurulması zorunludur” ifadesiyle gençlik ve spor komisyonu kurma zorunluluğu getirilmiştir (Büyükşehir Belediyesi Kanunu, Md. 15).

Büyükşehir belediye başkanlarının görev ve yetkilerini düzenleyen 17. maddede “Büyükşehir ve büyükşehir kapsamındaki ilçe ve ilk kademe belediye başkanları görevlerinin devamı süresince siyasi partilerin yönetim ve denetim organlarında görev alamaz; profesyonel spor kulüplerinin başkanlığını yapamaz ve yönetiminde bulunamaz” şeklinde bir sınırlama getirilmiştir (Büyükşehir Belediyesi Kanunu, Md. 17).

Aynı kanunun 23. Madde (d) bendinde mali yükümlülükler düzenlenmektedir. Bu çerçevede “Büyükşehir belediyesine bırakılan sosyal ve kültürel tesisler, spor, eğlence ve dinlenme yerleri ile yeşil sahalar içinde tahsil edilecek her türlü belediye vergi, resim ve harçları” toplayarak gelir elde edebileceği ifade edilmektedir (Büyükşehir Belediyesi Kanunu, Md. 23).

İlgili bölümün 24. Madde ve (o) bendinde “Spor, sosyal, kültürel ve bilimsel etkinlikler için yapılan giderler” ifadesiyle büyükşehir belediyesi bütçesine harcama yetkisi verilmiş bu harcamaları gider olarak gösterilmesine müsaade edilmiştir (Büyükşehir Belediyesi Kanunu, Md. 15:o).

Büyükşehir Belediyesi Kanununda yer alan Çeşitli Hükümler” başlığı altında yer alan 27. Maddede “Yeni kurulan büyükşehir belediyelerinde meydan, bulvar, cadde, yol, sokak, park, spor ve kültürel tesislerin büyükşehir belediyesi ile büyükşehir kapsamındaki diğer belediyeler arasında dağılımına ilişkin esaslar büyükşehir belediye meclisi tarafından belirlenir” ifade edilerek belediyeler arası hizmet ilişkileri ve koordinasyon yetkisi belediye meclisine verilmiştir (Büyükşehir Belediyesi Kanunu, Md. 27).

McLean’a (1960) göre, halkın ucuz ve devamlı olarak ve yaygın bir biçimde rekreasyon çalışmalarına ulaşması sağlamak açısından yerel yönetimlerin oldukça geniş imkanları vardır. Bu hizmetleri gerçekleştirilmesi yerel yönetimler açısından hukuken zorunluluk ve aynı zamanda demokrasinin de gereğidir. Oldukça kapsamlı olan spor hizmetlerinin yalnızca özel sektör tarafından yürütülmesi beklenemez (aktaran Sivrikaya, 2009: 98).

Dolayısıyla yerel yönetimlerle spor ilişkisine bu yönüyle bakıldığında, yerel yönetimlerin demokrasinin işletilmesi ve kişilerin istek ve haklarının karşılanabilmesi bakımından oldukça önemli bir konumda olduğu söylenebilir.

2.8. Tarihte Mersin

60 milyon yıl önceki büyük yarılmada Toroslardaki 3726 metre yükseklikteki Aladağ ve 3585 metre yükseklikteki Bolkar dağları birbirinden ayrıldı. Böylece denize dik, yüzlerce kanyon ve akarsu oluştu. Bunlardan biri de Aladağ-Bolkar arasında 1050 metre yükseklikteki “Gülek geçidi” oldu. “Geçit-bel” anlamına gelen “Gülek”; “Khalakka-

Kilikya” “Geçit Ülkesi” anlamına gelen beş geçitle birlikte bölgeye de adını verdi. Dünyanın ilk küçük sanayi kenti olarak bilinen Mersin (Yumuktepe) MÖ 5500 yıllarında seri üretime geçerek, balta, keski, çivi, iğne gibi endüstri tipi üretimler gerçekleştirilmiştir. MÖ 4000-3500 yılları arasında kara ve deniz ticaretinde önemli bir merkez durumuna geldi. Birçok medeniyete ev sahipliği yaptı (Akpınar ve Yıldırım, 2013: 15-16).

İlk zamanlarda Mersin ismine bir idari birim olarak rastlanmamakta, bunun yerine her zaman “Mersin İskelesi” olarak anılmaktadır. Bir köy olmadan önce birkaç hane bulunan bir “yer” konumundadır (Oğuz, 2006: 16-17).

Anadolu’nun en eski yerleşimlerinden biri üzerine kurulan Mersin, Türkiye’nin en yeni kentlerindendir. J. Garstang’ın kazılarıyla Neolitik Çağ’da Anadolu’nun ilk yerleşim merkezlerinden olduğu anlaşılmıştır. Son 170 yıllık süreçte sahildeki birkaç evden metropol bir kent haline gelmiştir. 18. Yy sonlarında Türkmen göçerler yörede üç köy kurmuştur. 1930’lu yıllarda devrin yöneticileri şimdiki Mersin’in merkezinde bulunan Yoğurt Pazarı mevkiinde Yörüklerin ve köylülerin alış verişi için bir Pazar yeri kurmuşlar, buraya halk tarafından “Mersinlik” denmiştir. Bölgede 1837 yılında Göğceli bucağına bağlı Mersin köyü kurulmuştur. Evliya Çelebi’nin 1671 yılında şimdiki Mersin’in kuzeyinde Mersinoğulu köyünde Türkmenlerin konduğu olduğunu yazmakta ayrıca 1291 tarihli Adana Vilayet Salnamesinde “mersin ağaçların ibaret olduğu için kasabanın adının Mersin adıyla bilindiği” yazılıdır. Yerli ve yabancı kaynaklar Mersin adının bu çevrede öteden beri pek bol olarak yetişen Türklerin Murt ve ya Mersin, Arapların Hambeles dedikleri yaprağı nar yaprağına benzeyen ağırca kokulu bir bitkiden alındığı yazılmışsa da bunun yanlış olduğu incelemelerle açığa çıkmıştır (Kurtuluş Savaşında İçel tarihini yazma komitesi, 2006: 26).

Bilir’e (2013) göre, bulunduğu konum itibarıyla hızla gelişen Mersin’de ilk belediye 1880 yılında kurulmuş ve ilk Belediye Reis’i de Barbur Bey olmuştur. 1924 yılında kurulan Mersin ili, 1933 yılında merkezi Silifke olan İçel ilinin lağvedilerek Mersin iliyle birleştirilmesi sırasında İçel ili adını almıştır.

4764 sayılı kanunla 20 Haziran 2002 yılında İçel ili olan isim, kanunda yapılan değişiklik sonucunda Mersin ili şekline dönüştürülmüştür (20.5.1933 Tarihli ve 2197 Sayılı Kanunun

1 İnci Maddesinde Yer Alan İçel Adının Mersin Olarak Değiştirilmesi Hakkında Kanun, Md. 1).

2.9. Mersin Büyükşehir Belediyesi

Mersin Belediyesinin kurulduğu tarih ile ilgili itilaf olduğu görülmektedir. Zira Mersin Büyükşehir Belediyesi Resmi Sayfasında “Mersin Belediyesi’nin kuruluşunu 1873 yılı olarak kabul edilmektedir. Çünkü resmi kayıtlarda ilk başkan ve üyeler belirtilirken geçerli olan tarih bu” ifadelerine yer verilmiş ve ilk belediye başkanının da 1873-1874 yılları arasında Enver Bey olduğu yazmaktadır. Mersin Büyükşehir Belediye Meclisi; büyükşehir belediye başkanı, 13 ilçe belediye başkanı ve bu ilçelerin bir kısım belediye meclis üyelerinden oluşan toplam 78 kişiden oluşmaktadır. Mersin Büyükşehir Belediyesi encümeni ise, belediye başkanının yanı sıra 5 belediye meclis üyesi ile Genel Sekreter, Yazı İşleri ve Kararlar Daire Başkanı, Mali Hizmetler Daire Başkanı, Emlak ve İstimlak Daire Başkanı, İmar ve Şehircilik Daire Başkanının aralarında bulunduğu toplam 11 kişiden teşkil etmektedir (mersin.bel.tr).

Kurulduğu tarihten bu yana Mersin Belediyesi ve Mersin Büyükşehir Belediyesinde, mevcut başkanla birlikte 15 belediye başkanı göreve getirilmiştir. Bunlardan 5’i birden fazla dönemde görev yapmıştır.

Çizelge 2.4. Mersin Büyükşehir Belediye Başkanları

Hallaçzade Ahmet Efendi	1919-1922
Fuat Morel	1924-1927/1944-1947
Şevket Sümer	1927-1929
Mithat Toroğlu	1929-1942
Yusuf Kılınç	1947-1950
Müfide İlhan	1950-1951
Fahri Merzeci	1951-1954
Zeki Ayan	1954-1957/1963-1968
Turgut Türkalp	1957-1957
Muhittin Uyar	1968-1974
A.Kaya Mutlu	1974-1977/1977-1980/1989-1994
H.Okan Merzeci	1983-1989/1994-1997
Halil Kuriş	1997-1999
Macit Özcan	1999-2004/2004-2009/2009-2014
Burhanettin Kocamaz	2014-

Kaynak: mersin.bel.tr

2.10. Mersin Büyükşehir Belediyesi ve Spor

Mersin Büyükşehir Belediyesi spor hizmetleriyle ilgili yönetsel yapılanmasında 2014 yerel seçimler sonucunda göreve gelen yönetim anlayışıyla bir Spor Daire Başkanlığı oluşturmuştur (Mersin Büyükşehir Belediyesi Meclis Kararı, No. 717). 12.12.2014 tarihli ve 717 sayılı kararla kurulan Spor Daire Başkanlığı, 18.12.2015 tarih ve 1256 sayılı kararla kapatılmıştır (Mersin Büyükşehir Belediyesi Meclis Kararı, No. 1256). Bu kararın ardından halen yürürlükten olan yönetim biçimiyle, spor hizmetleri birimleri; Gençlik ve Spor Şube Müdürlüğü ile Spor Tesisleri şube Müdürlüğü, Kültür ve Sosyal İşler Dairesine bağlı şekilde hizmet vermektedir. Diğer bir spor hizmetleri birimi olan Engelliler Spor Şube Müdürlüğü ise Engelliler Dairesi Başkanlığı bünyesinde hizmet ve faaliyetlerini yürütmektedir (mersin.bel.tr).

2.10.1. Gençlik ve Spor Hizmetleri Şube Müdürlüğü

Yönetsel açıdan Kültür ve Sosyal İşler Dairesi Başkanlığı bünyesinde yer alan Gençlik ve Spor Hizmetleri Şube Müdürlüğü ilke ve hedeflerini üç başlık altında toplamıştır.

- Mersin’lilere sporu sevdirmek,
- Ulusal ve uluslararası spor müsabakalarına ev sahipliği yapmak, organizasyonlar düzenlemek,
- Spor kursları açmak ve sporcuları desteklemek.

Faaliyetlerini ise aşağıdaki şekilde sıralamaktadır.

- Gençliğin serbest zamanlarını çeşitli sosyal kültürel ve sportif amaçlarla değerlendirmelerine yönelik hizmet ve faaliyetler programlamak, yapmak,
- Gençlik kampları açmak, kamp ile ilgili faaliyetleri yürütmek, katılımcıların ihtiyaçlarını karşılamak,
- Yöresel, ulusal ve uluslararası sportif faaliyetler ve yarışmalar düzenlemek, düzenlenen faaliyet, yarışma ve organizasyonlara bütçe imkanları dâhilinde destek olmak,
- Gençlere yönelik yerel, ulusal ve uluslararası kuruluşlarla ortak projeler geliştirmek, desteklemek, bunların uygulamaya konulmasını sağlamak, yürütmek, kamu kuruluşları tarafından sürdürülen projeler içerisinde görev almak,
- Gerektiğinde, sporu teşvik etmek amacıyla gençlere spor malzemesi vermek, amatör spor kulüplerine ayni ve nakdî yardım yapmak ve gerekli desteği sağlamak,
- Her türlü amatör spor karşılaşmalarını düzenlemek,

- Yurt içi ve yurt dışı müsabakalarda üstün başarı gösteren veya derece alan öğrencilere, sporculara, teknik yöneticilere ve antrenörlere belediye meclisi kararıyla ödül vermek,
- Sporu sevdirmek ve beceri kazandırmak için spor kursları açmak (mersin.bel.tr).

Mersin Büyükşehir Belediye Gençlik ve Spor Hizmetleri Şube Müdürlüğünün gerçekleştirdiği 2014-2015-2016-2017 yılları arasında ulusal ve uluslararası organizasyonlar, amatör spor kulüplerine yapılan ayni ve nakdi yardımlar, başarılı sporculara ödül projeler ve panellere ilişkin maliyet bilgileri aşağıda verilmiştir.

Çizelge 2.5. Spor Hizmetlerine yıllara göre aktarılan toplam kaynak

Yıl ve Konular	Maliyeti
2014-2015-2016-2017 Yıllarında Düzenlenen Uluslararası Organizasyonlar	9.500.000 ₺
2014-2015-2016-2017 Yıllarında Düzenlenen Ulusal Organizasyonlar	5.000.000 ₺
Projeler	750.000 ₺
Amatör Spor Kulüplerine Ayni ve Nakdi Yardım	1.200.000 ₺
2014-2015-2016-2017 Yıllarında Başarılı Sporculara Ödül	1.500.000 ₺
Genel Toplam	18.300.000 ₺

Çizelge 2.5. görüldüğü gibi 2014-2017 yılları arasında gerçekleştirilen uluslararası spor organizasyonları için aktarılan kaynak 9.500.000 Türk Lirası, aynı yıllar arasında gerçekleştirilen ulusal spor organizasyonları için aktarılan kaynak 5.000.000 Türk Lirası, aynı yıllara arasında gerçekleştirilen spor projelerine aktarılan kaynak 750.000 Türk Lirası, aynı yıllar arasında Amatör Spor Kulüplerine aktarılan ayni ve nakdi kaynak 1.200.000 Türk Lirası ve yine aynı yıllar arasında başarılı sporculara ödül yönetmeliği kapsamında aktarılan kaynak 1.500.00 Türk Lirasıdır. Buna göre 2014-2017 yılları arası Mersin Büyükşehir Belediyesinin spor hizmetleri için toplam 18.300.000 Türk Lirası para aktardığı görülmektedir.

Mersin Büyükşehir Belediyesi bünyesinde 2014-2019 yılları arasında gerçekleştirilen spor etkinlikleri ve branşlarını gösteren tablo aşağıda verilmiştir.

Çizelge 2.6. Mersin Büyükşehir Belediyesi bünyesinde gerçekleştirilen spor etkinlikleri

Branşlar	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Toplam
<i>Atıcılık</i>				164	164	22	328
<i>Atletizm</i>		50					50
<i>Basketbol</i>		1.260	1.375	2.409	2.409	126	7.453
<i>Boks</i>				660	592	24	1.276
<i>Jimnastik</i>		950	1.150	1.381	1.381	114	4.976
<i>Futbol</i>		900	1.200	4.569	4.569	168	11.406
<i>Güreş</i>		540	590	553	592	35	2.310
<i>Hentbol</i>		550	1.100	1.594	1.594	87	4.925
<i>Okçuluk</i>			220	258	257	29	764
<i>Su Topu</i>				377	268	28	673
<i>Tekvando</i>			760	928	928	63	2.679
<i>Tenis</i>		90	760	879	879	57	2.665
<i>Voleybol</i>		1.220	1.060	2.281	2.281	118	6.960
<i>Yüzme</i>	1.832	2.256	2.650	2.328	2.328	28	11.422
Toplam	1.832	7.816	10.865	18.381	18.242	751	57.887

Çizelge 2.6. göre Mersin Büyükşehir Belediyesi atıcılık etkinlikleri 2017-2019 yılları arasında gerçekleşmiş ve bu etkinliklere toplam 328 kişi katılmıştır. Atıcılık etkinlikleri devam etmektedir. Atletizm etkinliği ise yalnızca 2015 yılında gerçekleşmiş ve bu etkinliklere toplam 50 kişi katılmıştır. Basketbol etkinlikleri 2015-2019 yılları gerçekleşmiş ve gerçekleşmeye devam etmektedir. Basketbol etkinliklerine toplam 7.453 kişi katılmıştır. Boks etkinlikleri 2017 yılında başlamış, faaliyetlerine devam etmektedir ve bu etkinliklere toplam 1.276 kişi katılmıştır.

2015-2019 yılları arasında toplam 4.976 kişinin katıldığı jimnastik etkinlikleri halen devam etmektedir. Futbol etkinlikleri 2015 yılında başlamış kesintisiz olarak devam etmiş ve halen faaliyetler yürütülmektedir. Başladığından bu yana Futbol etkinliklerine 11.406 kişi katılmıştır. Yine 2015 yılında başlayıp faaliyetleri hala devam eden Güreş etkinliklerine toplam 2.310 kişi katılmıştır. Hentbol etkinlikleri de 2015 yılında başlamış ve devam etmektedir. Hentbol etkinliklerine toplam 4.925 kişi katılmıştır. Okçuluk etkinlikleri 2016 yılında gerçekleşmiş ve günümüzde de bu etkinlikler devam etmektedir. Okçuluk etkinliklerine bu güne kadar toplam 764 kişinin katıldığı görülmüştür. Sutopu branşında 2017 yılında etkinlikler gerçekleşmiş, toplam 673 kişiye hizmet vermiş ve bu etkinlikler devam etmektedir. Tekvando etkinlikleri 2016 yılında gerçekleşmeye başlamış ve halen devam etmektedir. Tekvando etkinliklerine toplam 2.679 kişinin katıldığı anlaşılmıştır. 2015 yılında gerçekleşen tenis etkinliklerine toplam 2.665 kişi katılmıştır ve halen devam

etmektedir. Voleybol etkinlikleri 2015 yılında başlamış, halen devam etmekte ve toplam 6.960 kişinin bu etkinliklere katıldığı görülmektedir. 2014 yılında başlayan ve kesintisiz biçimde bu güne kadar devam eden yüzme etkinliklerine toplam 11.422 kişi katılmıştır. Buna göre 2014 yılında 1, 2015 yılında 9, 2016 yılında 10, 2017 yılında 13, 2018 yılında 13 ve 2019 yılında 13 branşta spor etkinliği gerçekleştirilmiştir. Çizelge 2.6. görüldüğü gibi Mersin Büyükşehir Belediyesi 2014-2019 yılları arasında 14 branşta etkinlik düzenlemiş ve bu etkinliklere bu güne kadar toplam 57.887 kişinin katıldığı anlaşılmaktadır.

Mersin Büyükşehir Belediyesi Spor Ödül Yönetmeliği kapsamında 2016 yılında branşlara göre dağılımı aşağıda verilmiştir.

Çizelge 2.7. Spor Ödül Yönetmeliği kapsamında 2016 yılında branşlara göre dağılımı

Branş	Ödül
<i>Bocce</i>	5.776,00 ₺
<i>Güreş</i>	23.747,00 ₺
<i>Boks</i>	5.162,00 ₺
<i>Atletizm</i>	107.523,00 ₺
<i>Satranç</i>	5.899,00 ₺
<i>Görme Engelliler</i>	5.900,00 ₺
<i>Muaythai</i>	28.832,00 ₺
<i>Wuşu</i>	12.168,00 ₺
<i>İşitme Engelliler</i>	19.912,00 ₺
<i>Kickboks</i>	32.596,00 ₺
<i>Tekvando</i>	58.408,00 ₺
<i>Eskrim</i>	30.531,00 ₺
<i>Bowling</i>	4.425,00 ₺
<i>Kulüpler</i>	23.600,00 ₺
Toplam	364.479,00 ₺

Çizelge 2.7. göre Mersin Büyükşehir Belediyesi Spor Ödül Yönetmeliği kapsamında 2016 yılında 13 branşta sporcuya ve başarılı spor kulüplerine toplam 364.479,00 Türk Lirası ödül dağıtılmıştır.

Mersin Büyükşehir Belediyesi Spor Ödül Yönetmeliği kapsamında 2017 yılında branşlara göre dağılımı aşağıda verilmiştir.

Çizelge 2.8. Spor Ödül Yönetmeliği kapsamında 2017 yılında branşlara göre dağılımı

Branş	Ödül
<i>Bocce</i>	7.856,00 ₺
<i>Okçuluk</i>	2.546,00 ₺
<i>Atıcılık</i>	33.226,00 ₺
<i>Cimnastik</i>	4.325,00 ₺
<i>Güreş</i>	57.089,00 ₺
<i>Boks</i>	9.543,00 ₺
<i>Atletizm</i>	163.731,00 ₺
<i>Satranç</i>	2.669,00 ₺
<i>Muaythai</i>	34.039,00 ₺
<i>Wuşu</i>	45.182,00 ₺
<i>Kickboks</i>	34.043,00 ₺
<i>Tekvando</i>	15.909,00 ₺
<i>Eskrim</i>	38.694,00 ₺
<i>Kulüpler</i>	76.383,00 ₺
<i>Özel Sporcular</i>	61.742,00 ₺
Toplam	586.977,00 ₺

Çizelge 2.8. göre Mersin Büyükşehir Belediyesi Spor Ödül Yönetmeliği kapsamında 2017 yılında 13 branşta sporcuya, özel sporculara ve başarılı spor kulüplerine toplam 586.977,00 Türk Lirası ödül dağıtılmıştır.

Mersin Büyükşehir Belediyesi Spor Ödül Yönetmeliği kapsamında 2018 yılında branşlara göre dağılımı aşağıda verilmiştir.

Çizelge 2.9. Spor Ödül Yönetmeliği kapsamında 2018 yılında branşlara göre dağılımı

Branş	Ödül
<i>Bocce</i>	30.256,00 ₺
<i>Atıcılık</i>	52.763,00 ₺
<i>Cimnastik</i>	7.873,00 ₺
<i>Güreş</i>	43.589,00 ₺
<i>Boks</i>	35.101,00 ₺
<i>Atletizm</i>	95.804,00 ₺
<i>Satranç</i>	1.968,00 ₺
<i>Muaythai</i>	117.732,00 ₺
<i>Wuşu</i>	86.343,00 ₺
<i>Kickboks</i>	52.984,00 ₺
<i>Tekvando</i>	25.426,00 ₺
<i>Eskrim</i>	8.201,00 ₺
<i>Kulüpler</i>	118.122,00 ₺
<i>Özel Sporcular</i>	1.640,00 ₺
Toplam	677.802,00 ₺

Çizelge 2.9. göre Mersin Büyükşehir Belediyesi Spor Ödül Yönetmeliği kapsamında 2018 yılında 12 branşta sporcuya, özel sporculara ve başarılı spor kulüplerine toplam 677.802,00 Türk Lirası ödül dağıtılmıştır.

Mersin Büyükşehir Belediyesi Spor Ödül Yönetmeliği kapsamında 2016-2018 yılları arasında toplam 2.051.624 ₺ para ödülü dağıttığı anlaşılmaktadır.

2.10.2. Spor Tesisleri Şube Müdürlüğü

Kültür ve Sosyal İşler Dairesi Başkanlığı bünyesinde görev faaliyetlerini yürütmekte olan Spor Tesisleri Şube Müdürlüğü hedeflerini “Sporu ve sporcuları desteklemek, Ulusal ve uluslararası spor müsabakalarının yapıldığı, Mersin’i temsil edecek sporcuların yetişmesine olanak sağlayan ve sporu özendiren tesisler yapmak, işletmek” şeklinde belirlemiştir.

Faaliyet alanı olarak, “büyükşehir belediyesinin hüküm ve tasarrufunda bulunan spor tesislerinin bakım ve onarımını yapmak veya yaptırmak, kullanıma hazır halde tutmak ve Ulusal ve uluslararası spor müsabakalarının yapıldığı, Mersin’i temsil edecek sporcuların yetişmesine olanak sağlayan ve sporu özendiren tesislerin yapılmasında diğer birimlerle koordinasyonu sağlamak” şeklinde tanımlanmıştır (mersin.bel.tr).

2.10.3. Engelliler Spor Şube Müdürlüğü

- Engelliler Dairesi Başkanlığı bünyesinde hizmet ve faaliyetlerini yürüten Engelliler Spor Şube Müdürlüğünün görevleri şu şekilde sıralanmaktadır.
- Engelliler Mesleki Eğitim ve Spor Şube Müdürlüğü Görevleri
- Engelli gençlerin spor aracılığı ile beden ve ruh sağlığını kazandırmak, korumak, geliştirmek ve spor yapmaya teşvik ederek rehabilitasyonunu sağlamak.
- Spor Eğitim ve Öğretimi için gerekli uzman personel almak ve sağlamak, bu konuda ilgili kamu, kurum ve kuruluşlarla yardım ve dayanışma içinde bulunmak, her çeşit sportif karşılaşmalar yapmak, katılmak ve düzenlemek.
- Her türlü spor faaliyet alanında imkânlar ölçüsünde (doğa sporları, bisiklet sporu, güreş, hentbol boks, tekvando, futbol, atletizm, yüzme, judo, karate, atıcılık, basketbol, voleybol vb.) takımlar kurmak.

- Engelli Dernekleri ve Engelli Sporcularının spor tesislerinden yararlanmasını sağlamak,
- Sporla ilgili eğitsel etkinlikler çerçevesinde yarışma, panel, toplantı, konferans vb. etkinlikler düzenlemek ve bu etkinliklerin süreklilik kazanmasını sağlamak, gerekli şartların oluşması kaydıyla yöresel, ulusal ve uluslararası düzeyde gerçekleştirmek.
- Spor Müdürlüğünün faaliyette bulunduğu spor dallarında sporcuların kullanmaları gereken her türlü araç, gereç spor malzemesi ve teknik malzemeleri temin etmek, satın almak, hibe ve dayanışma yolu ile temini için faaliyetlerde bulunmak.
- Engelli bireylerin spor yapabilmelerini sağlamak ve yaygınlaştırmak üzere; imkânlar ölçüsünde şehirdeki spor tesislerinin engelli bireylerin kullanımına uygun olmasını sağlamak, spor eğitim programları ve destekleyici teknolojiler geliştirmek, gerekli malzemeyi sağlamak,
- Gerekli izinler alınarak, ulusal ve uluslararası etkinliklere ve yarışmalara katılmak, geziler düzenlemek,
- İhtiyaç halinde engellilerin durumlarına uygun araçlarla bulundukları mekânlardan sosyal, kültürel, sportif etkinliklere ulaşımını sağlamak.
- Engelli bireylerin fizik, moral, güç ve yeteneklerini sağlayan beden eğitimi, oyun, jimnastik ve spor faaliyetlerini sevk ve idare etmek.
- Engelliler için okul dışı izcilik ve spor faaliyetlerini programlamak, düzenlemek, yönetmek ve gelişmesini sağlamak, sayılarını arttırmak, bilgilendirme, bilinçlendirme ve yönlendirme çalışmalarında bulunmak. (mersin.bel.tr)

Mersin Büyükşehir Belediyesi Engelliler Spor Şube Müdürlüğünün 2014-2019 yılları arasında gerçekleştirdiği spor etkinlikleri aşağıda verilmiştir.

Çizelge 2.10. Mersin Büyükşehir Belediyesi bünyesinde gerçekleştirilen engelliler için spor etkinlikleri

Engelliler İçin Etkinlikleri							
Branş	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Toplam
<i>Atletizm</i>				20	20	20	60
<i>Basketbol</i>			15	15	15	15	60
<i>Tenis</i>				6			6
<i>Yüzme</i>	50	33	50	50	61		244
<i>Atıcılık</i>				11	11	12	34
Toplam	50	33	65	102	107	47	404

Mersin Büyükşehir Belediyesi Engelliler Spor Şube Müdürlüğü bünyesinde gerçekleştirilen engelliler için spor etkinliklerinde 2014 yılında 50 engelli katılımcıya yüzme etkinliği, 2015 yılında 33 engelli katılımcıya yüzme etkinliği, 2016 yılında 15 engelli katılımcıya basketbol, 50 engelli katılımcıya yüzme, 2017 yılında 20 engelli katılımcıya atletizm, 15 engelli katılımcıya basketbol, 6 engelli katılımcıya tenis, 50 engelli katılımcıya yüzme, 11 engelli katılımcıya atıcılık, 2018 yılında 20 engelli katılımcıya atletizm, 15 engelli katılımcıya basketbol, 61 engelli katılımcıya yüzme, 11 engelli katılımcıya atıcılık, 2019 yılında 20 engelli katılımcıya atletizm, 15 engelli katılımcıya basketbol ve 12 engelli katılımcıya ise atıcılık etkinlikleri düzenlenmiştir. 2014-2019 yılları arasında 5 branşta toplam 404 engelli bireye spor etkinliği düzenlenmiştir.

2.10.4. Mersin Büyükşehir Belediyesi İhtisas Komisyonları

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun 15. Maddesinde “İhtisas Komisyonları” başlığı altında: “İhtisas komisyonları, her siyasî parti grubunun ve bağımsız üyelerin büyükşehir belediye meclisindeki üye sayısının meclis üye tam sayısına oranlanması suretiyle oluşur. İmar ve bayındırlık komisyonu, çevre ve sağlık komisyonu, plân ve bütçe komisyonu, eğitim, kültür, gençlik ve spor komisyonu ile ulaşım komisyonunun kurulması zorunludur” ifadesiyle gençlik ve spor komisyonu kurma zorunluluğu getirilmiştir (Büyükşehir Belediyesi Kanunu, Md. 15).

Eğitim Kültür Gençlik ve Spor Komisyonu

Buna göre Mersin Büyükşehir Belediyesinde, meclis üyeleri arasından ve siyasi partilerin temsil oranına göre seçilen 7 meclis üyesinden oluşan, kurulması zorunlu olan Eğitim Kültür Gençlik ve Spor Komisyonu oluşturulmuştur (mersin.bel.tr).

Amatör Spora Destek Komisyonu

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun 15. Maddesinin verdiği yetki ile “Büyükşehir belediye meclisi, her dönem başı toplantısında, üyeleri arasından seçilecek en az beş, en çok dokuz kişiden oluşan ihtisas komisyonları kurabilir” (Büyükşehir Belediyesi

Kanunu). Buna göre Mersin Büyükşehir Belediyesi bünyesinde Amatör Spora Destek Komisyonu kurmuş ve görevine devam etmektedir (mersin.bel.tr).

2.10.5. Mersin Büyükşehir Belediyesi Spor Kulübü

Mersin Büyükşehir Belediyesi Spor Kulübünün 19.02.2019 tarihi itibarıyla faaliyet gösterdiği branşlar ile lisanslı sporcu sayıları ve faal sporcu sayıları cinsiyetlere göre aşağıda verilmiştir.

Çizelge 2.11. Mersin Büyükşehir Belediyesi Spor Kulübü faal branş ve sporcu verileri

Mersin Büyükşehir Belediyesi Spor Kulübü			
Branş	Lisanslı Sporcu		
	Erkek	Kız	Toplam
<i>Atletizm</i>	7	85	92
<i>Atıcılık ve Avcılık</i>	4		4
<i>Basketbol</i>	468	252	720
<i>Bedensel Engelliler Spor</i>	25	10	35
<i>Briç</i>	8	1	9
<i>Eskrim</i>	48	45	93
<i>Güreş</i>	30		30
<i>Halk Oyunları</i>	4	3	7
<i>Hentbol</i>	1	1	2
<i>Judo</i>	48	24	72
<i>Karate</i>	168	82	250
<i>Tekvando</i>	138	101	239
<i>Voleybol</i>	27	106	133
<i>Yüzme</i>	79	73	152
Toplam	1.055	783	1.838

19.02.2019 tarihli verilere göre Mersin Büyükşehir Belediyesi Spor Kulübünün 92 atletizm, 4 atıcılık ve avcılık, 720 basketbol, 35 bedensel engelliler spor, 9 briç, 93 eskrim, 30 güreş, 7 halk oyunları, 2 hentbol, 72 judo, 250 karate, 239 tekvando, 133 voleybol ve 152 yüzme branşlarından toplam 1.838 lisanslı sporcuya sahip olduğu anlaşılmaktadır.

2.10.6. Mersin Büyükşehir Belediyesi Meski Spor Kulübü

Mersin Büyükşehir Belediyesi Meski Spor Kulübünün 19.02.2019 tarihi itibariyle faaliyet gösterdiği branşlar ile lisanslı sporcu sayıları ve faal sporcu sayıları cinsiyetlere göre aşağıda verilmiştir.

Çizelge 2.12. Mersin Büyükşehir Belediyesi Meski Spor Kulübü faal branş ve sporcu verileri

Mersin Büyükşehir Belediyesi Meski Spor Kulübü			
Branş	Lisanslı Sporcu		
	Erkek	Kız	Toplam
<i>Atletizm</i>	118	55	173
<i>Basketbol</i>	5	2	7
<i>Boks</i>	61	4	65
<i>Judo</i>	12	5	17
<i>Karate</i>	16	4	20
<i>Ragbi</i>	98		98
<i>Sutopu</i>	26		26
<i>Voleybol</i>	7		7
<i>Yüzme</i>	10	1	11
Toplam	353	71	424

19.02.2019 tarihli verilere göre Mersin Büyükşehir Belediyesi Meski Spor Kulübünün 173 atletizm, 7 basketbol, 65 boks, 17 judo, 20 karate, 98 ragbi, 26 sutopu, 7 voleybol ve 11 yüzme branşlarından toplam 424 lisanslı sporcuya sahip olduğu görülmektedir.



3. YÖNTEM

Yönetmel açıdan yerel yönetimler ve spor ilişkisinin belediyelerin üst ve orta düzey yöneticileri perspektifinden incelenen bu araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim deseninde yapılmıştır.

Nitel araştırma yaklaşımı, derinlemesine betimleme, yorumlama ve bireylerin bakış açılarını anlamayı amaç edinmiş (Glesne ve Peshkin, 1992'den aktaran Yıldırım ve Şimşek, 2016), insanları kendi şartlarında ve kendi ifadeleriyle izleyebilme imkânı veren (Kirk ve Miller, 1986), algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasını sağlayabilen bir araştırma yaklaşımıdır (Yıldırım, 1999). Nitel araştırma yaklaşımı insani deneyimler ve gerçeklikler hakkında geniş kapsamlı sorular yoluyla insanların yaşamlarını anlamamıza yardımcı olabilecek zengin ve betimleyici verilerin üretilmesi sağlayabilmektedir.

Kuram oluşturmaya temel alan bir anlayışla sosyal olguları bağlı bulundukları çevre içerisinde araştırmayı ve anlamayı ön plana alan (Yıldırım ve Şimşek, 2016: 41) ve yöntem geliştirme, örneklerle açıklama, tanımlama ve kavramsallaştırma şeklinde dört temel amacı olan Nitel araştırma yaklaşımı (Knafl ve Howard, 1984), soruları bütüncül bir şekilde ele almayı, başka bir ifadeyle insani gerçekliklerin karmaşık olduğunu kabul etmeyi gerektirmektedir (Arastaman, Fidan ve Fidan, 2018).

Araştırmada, hedeflenen amacın gerçekleştirilmesi bakımından uygun bulunan olgubilim deseni tercih edilmiştir. Yıldırım ve Şimşek'e (2016: 69) göre, olgubilim (fenomenoloji) gündelik hayatta karşılaşılan ancak ayrıntılı bilgiye sahip olunmayan kavramlar, deneyimler, olaylar ve yönelişlere odaklanan bir araştırma desendir. Fenomenoloji, bireyin bakış açısından bilinçli bir deneyiminin incelenmesidir (Smith, 2000). Connelly'e (2010) göre, olguyu deneyimleyen kişinin bakış açısıyla deneyimin doğasına odaklanan felsefi bir hareket olarak başlayan olgubilim, deneyimleyen insanlarla görüşme veya gözlem yoluyla deneyimlerin niteliklerini inceler.

3.1. Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubu, Mersin Büyükşehir Belediyesinde görev yapan ve spor hizmetleriyle ilgili karar alma ve uygulama süreçlerinde yetki ve sorumluluğu bulunan 11 yönetici oluşturmaktadır. Araştırmanın örnekleme, tam anlamıyla nitel araştırma geleneği içinde ortaya çıkan amaçlı örneklem yöntemi ile oluşturulmuştur. Amaçlı örneklem, zengin bilgiye sahip olduğu düşünülen durumların derinlemesine çalışılmasına imkân sağlamaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2016: 118). Araştırmada, amaçlı örneklem yöntemlerinden ölçüt örneklem yöntemi ve kolay ulaşılabilir durum örnekleme yöntemi uygulanmıştır. Yıldırım ve Şimşek'e (2016) göre, önceden belirlenmiş bir dizi ölçütü karşılayan tüm durumların çalışılmasını amaçlayan ölçüt örnekleme ölçüt araştırmacı tarafından oluşturulmaktadır.

Araştırmada ölçüt olarak, Mersin Büyükşehir Belediyesinin sunduğu spor hizmetleri konusunda yetki ve sorumluluk bakımından farklı birimlerde görev yapan yöneticiler belirlenmiştir. Araştırma bu kapsamda yer alan 11 yönetici ile yürütülmüştür.

Çizelge 3.1. Çalışma grubunun demografik özellikleri

Yaş	Cinsiyet	Eğitim	Eğitim Alanı
45	Erkek	Lisans	Beden Eğitimi ve Spor
64	Erkek	Lisans	Mühendislik
55	Erkek	Y.Lisans	İletişim
55	Erkek	Lisans	Siyasal
44	Kadın	Lisans	İktisat
66	Erkek	Lisans	Eğitim
62	Erkek	Lisans	Beden Eğitimi ve Spor
43	Erkek	İlkokul	
63	Erkek	Lisans	Eczacılık
58	Erkek	Lisans	Eğitim
37	Erkek	Y.Lisans	Edebiyat

Katılımcıların demografik özellikleri incelendiğinde, yüksek lisans mezunu 2, lisans mezunu 8 ve ilkokul mezunu 1 katılımcı olduğu ve 37- 66 yaş aralığında oldukları anlaşılmaktadır. Katılımcılardan 2 tanesinin Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu mezun oldukları, diğerlerinin ise çeşitli alanlardan mezun oldukları bulgusuna ulaşılmıştır.

3.2. Veri Toplama Aracı

Araştırmada görüşme (mülakat) tekniği uygulanarak veri toplanmıştır.

Bu araştırmanın verileri, görüşme türlerinden yarı yapılandırılmış görüşme tekniği ile hazırlanan “Yöneticilerin Yerel Yönetimler ve Spor İlişkisine Bakışı Görüşme Formu” ile elde edilmiştir.

Temel veri toplama aracı olan görüşme, insanların gerçekliğe ilişkin algılarına, anlamlarına, tanımlamalarına ve gerçeği inşa edişlerine vakıf olmanın iyi bir yoludur (Punch, 2016). Nitel araştırmalarda en sık kullanılan veri toplama tekniği olan görüşmenin en büyük ayrıcalığı, bireylerin düşüncelerini kendi perspektifleriyle ve kendi cümleleriyle ifade edebilmelerine fırsat verilmiş olmasıdır (Koca, 2017). Görüşme formu yaklaşımı ile benzer konuların farklı kişilerden aynı tür bilgilerin alınması amaçlanır (aktaran Yıldırım ve Şimşek, 2016).

Yapılandırılmış, yarı yapılandırılmış ve yapılandırılmamış görüşme olmak üzere üç sınıfta incelenen görüşme (röportaj) metodu daha çok sosyal bilimlerde kullanılır (Göksu, Padem, ve Konaklı, 2012). Katılımcılardan önceden belirlenmiş kategorilerde yine önceden belirlenmiş soruları cevaplamaları istenir. Yapılandırılmış görüşme türü ile veri toplama yöntemi uygulanmış sorular bütün yanıtlayıcılara aynı sıra ve standartlaştırılmış bir biçimde yöneltilir (Punch, 2016). Bu çalışmada sorular açık uçlu sorular şeklinde standartlaştırılmıştır. Geniş bir literatür taraması yapılarak araştırmanın amacına yönelik sorular hazırlanmıştır. Daha sonra soruların oluşturulmasında deneyimli 4 öğretim üyesi ile çalışılmış ve soruların sayısı ve kapsamı çalışmanın amacına uygun hale getirilmiştir. Bu sürecin ardından çalışma grubu dışında ancak çalışma grubu ile aynı özelliklere sahip üç yöneticiye belirlenen sorular sorulmuş böylece soruların açık ve kolay anlaşılabilir olup olmadığı değerlendirilmiştir. Buradan alınan dönütlerin sonucunda birbirini kapsayan sorular birleştirilerek soru sayısı 14’e düşürülmüştür. Sorular düzenlenerek çok boyutlu sorulardan ve yönlendirmeden kaçınılmıştır.

Görüşmelerin tamamı araştırmacı tarafından, önceden belirlenen gün ve saatlerde, izin alınarak, yüz yüze gerçekleştirilmiştir. Patton’a (2005) göre, nitel araştırmacılar araştırmaya bizzat katılarak interaktif biçimde yer alır ve zengin içeriğin oluşmasını sağlar.

Görüşmelerden önce tüm katılımcılara görüşmenin ve çalışmanın amacı anlatılmış, sormak isteyecekleri sorularına cevap verileceği belirtilmiştir. Katılımcılara dijital ses kaydı alınacağı bilgisi verilmiş, yalnızca mülakat sırasında ses kaydı gerçekleştirilmiş ve kayıt cihazı katılımcıların görebileceği ve en iyi ses kaydının gerçekleştirileceği bir noktaya yerleştirilmiştir. Anlaşılmadığı düşünülen sorular tekrar edilmiş böylece soruların amacından uzaklaşmasının önüne geçilmeye çalışılmıştır. Görüşmeler sırasında gerekli özen gösterilmiş, görüşmelerin bölünmemesi, görüşme sırasında dikkatlerin dağılmaması, dijital ses kaydını etkileyecek olumsuzlukların oluşmaması için tüm tedbirler alınmıştır. Görüşmeler sırasında not tutulmuş, ses ile anlatılamayan mimikler ve durumlar nota işlenmiştir. Görüşmeler Mersin Büyükşehir Belediyesi Taş Bina, Macit Özcan Spor Kompleksi ve Mersin Büyükşehir Belediyesi Engelsiz Mesleki Eğitim Merkezi'nde ve yöneticilerin kendi çalışma ofislerinde gerçekleştirilmiştir. Görüşmelerin sonunda katılımcılara, görüşme sırasında silmek, eklemek, çıkartmak ya da düzeltmek istedikleri bölüm olup olmadığı, mülakatı gözden geçirmek istediklerinde en kısa sürede bunun gerçekleştirileceği ve çalışmanın sonunda elde edilmiş tüm görüşme materyallerinin imha edileceği bilgisi verilmiştir.

Görüşme sırasında, Sony ICD-PX470 marka ve model dijital ses kayıt cihazı kullanılmıştır. Her görüşme öncesi katılımcılardan ses kaydı alınabilmesi için sözlü ve yazılı izin alınarak Gazi Üniversitesi Etik Komisyonu Katılımcılar İçin Bilgilendirilmiş Gönüllü Olur Formu imzalatılmıştır. Görüşmelerin 11 yöneticiyle; en kısıası 8 dk. 24 sn. en uzununu ise 1 saat 30 dk. 43 sn. şeklinde, gerçekleşmiştir. Toplam görüşme süresi 8 saat 44 dk. 6 sn. dir. Gerçekleştirilen tüm görüşmeler önce ses dosyası (wav) olarak bilgisayara aktarılmış ve her aktarılan dosya aynı gün araştırmacı tarafından yazıya aktarılmıştır. Deşifre edilen görüşmeler, ses kayıtlarının tekrar dinlenmesiyle yeniden kontrol edilmiş böylece oluşabilecek veri kaybının önüne geçilmiştir. Ayrıca her bir görüşmeciye fl'den fl1'e kadar kod verilmiştir. Elde edilen veriler birçok kere gözden geçirilmiş, araştırma kapsamı dışında kalan bölümler ayıklanmıştır.

Sorular aynı sıra ile sorulmuştur. Bu esnada oluşan yanlış anlaşılmalara hemen müdahale edilmiş ve gerektiğinde sorular nitel araştırmanın araştırmacıya sunduğu imkânlar içerisinde tekrar sorulmuştur. Araştırmacı, yanlış anlama durumunda soruyu tekrar edebilir veya soruyu değişik biçimde sorabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2011:122).

Ek-2 görüldüğü gibi gerekli izinler alınarak çalışma gerçekleştirilmiştir.

3.3. Verilerin Analizi

Bu araştırmada betimsel analiz yöntemi uygulanmıştır. Elde edilen veriler dikkatlice okunmuş, önceden belirlenmiş temalar çerçevesinde değerlendirilerek veriler tanımlanmış, anlamlı ve mantıklı bir biçimde düzenlenmiş katılımcıların görüşleri kendi ifadeleriyle aktarılmış ve elde edilen verilerin açıklaması yapılmıştır. Yıldırım ve Şimşek'e (2016) göre betimsel analiz, araştırmada elde edilen verilerin daha önceden belirlenen temalara göre özetlenip yorumlandığı, görüşülen bireylerin görüşlerinin çarpıcı bir biçimde yansıtmak amacıyla sık sık doğrudan alıntılarının kullanıldığı ve elde edilen sonuçların neden-sonuç ilişkileri çerçevesinde yorumlandığı analiz tekniğidir.

Yıldırım ve Şimşek'e (2016) göre, betimsel analiz dört aşamadan oluşmaktadır.

- Bir çerçeve oluşturma aşaması
- Bu çerçeveye göre verilerin işlenmesi
- Bulguların tanımlanması
- Bulguların yorumlanması

3.4. Geçerlik Güvenirlik

Araştırmada geçerlilik ve güvenirliliğin sağlanabilmesi için,

- Geniş bir alan yazın taraması yapılmış,
- Uzman görüşlerine başvurularak görüşme soruları belirlenmiş ve görüşme formu oluşturulmuş,
- Tüm görüşmeleri araştırmacı bizzat gerçekleştirmiş,
- Katılımcılardan elde edilecek veriler dijital ses kayıt cihazına kaydedilmiş,
- Görüşmeler sırasında en üst seviyede veri toplayabilmek için görüşme ortamı hazırlanmış, görüşme sessiz ve insicamın bozulmasına yönelik tüm engellerin kaldırıldığı bir ortamda gerçekleştirilmiş
- Veriler bizzat araştırmacı tarafından deşifre edilerek yazıya (Microsoft Word Belgesi) aktarılmış

- Yöntem açık bir biçimde aktarılmış
- Sık sık katılımcı görüşleri doğrudan aktarılmıştır.

Araştırmada görüşme ve gözlem yöntemleri uygulanarak araştırmanın güvenirlik ve geçerliliğinin artırılması amaçlanmıştır. Nitel araştırmalar çok sayıda yöntem ve kaynak kullanarak, insan deneyimlerine ilişkin sözlü ve yazılı anlatımları ya da kayıtları incelerler. Tek bir nitel araştırma projesinde, birçok veri toplama tekniği kullanılabilir (Punch, 2016). Gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemleri olabilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2016).



4. BULGULAR

Çizelge 4.1. Mersin Büyükşehir Belediyesinde spor hizmetlerine ilişkin karar alma süreci ile ilgili bulgular

Cevap kategorileri		Örnek ifadeler
Hiyerarşik diyalog	f=7	“...biz sporla ilgili yapacağımız bir işi kendi daire başkanımıza anlatıyoruz. Daire başkanımız da bunu gidiyor başkanımızla konuşuyor sonra bu iş olur ya da olmaz konumuna geliyor.” (Y1) “Bizde genelde süreç aşağıdan yukarıya geliyor”. (Y3) “...yaptığımız çalışmalarda, düzenlediğimiz etkinliklerde, aşağıdan yukarıya doğru gidiyoruz bir teklifle.” (Y5)
Kurum dışı talepler	f=5	“... bizim 153 Çağrı Merkezimize gelen talepler artı özellikle 805 muhtardan gelen talepler. Onun ötesinde, sivil toplum kuruluşlarından, spor kulüplerinden gelen talepler. ...diğer kamu kurumlarıyla gelen talepler var.” (Y3) “...vatandaştan gelen talebi alıyoruz...” (Y5)
Başkanın spora olumlu bakışı	f=4	“...bizim sporu seven sporun içerisinde, kademesinde bulunmuş başkanımızın, bir belediye başkanımızın olması bizim için çok büyük bir avantajdı. Çünkü sporla alakalı birçok projeyi sunduğumuzda, kendisi sağ olsun çoğunu kabul etti diyebilirim.” (Y1) “...başkan beye gittiğimiz zaman, sayın başkanım şöyle bir spor projemiz var, bu Mersin’in sosyal, kültürel anlamda gelişimine şu katkıyı sağlar, Mersin’in tanıtımına şunu sağlar ve bunla ilgili de şu, şu, şu aktiviteleri yapmamız lazım dediğimiz zaman, hiçbir zaman elimiz boş dönüyor.” (Y4)
Başkanın istekleri	f=4	“...kendisinin (BAŞKANIN) önereceği projeleri dikte etmesi...” (Y4) “Belediye başkanı, ben bir maraton yapacam diyor maraton yapıyor. Motokros yapacam diyor, onu yapıyor.” (Y9)

Çizelge 4.1. görüldüğü gibi, katılımcıların büyük bir kısmının belediyede sporla ilgili karar alma sürecinde “hiyerarşik diyalogun” etkili olduğu anlaşılmaktadır. Çağrı merkezi, muhtarlar, federasyonlar vb. kurum dışından gelen taleplerinde karar alma sürecinde önemli bir etkisinin olduğu da elde edilen bulgulardan anlaşılmaktadır. Belediye

başkanının sporu seven ve içerisinden gelen bir kişi olması ve başkanın ilgi ve isteklerinin bu süreci etkilediği görülmektedir.

Çizelge 4.2. Topluma sporu yaygınlaştırmak, halkın istek ve ihtiyaçlarını karşılamasına yönelik bulgular

Cevap kategorileri	Örnek ifadeler
Spor etkinlikleri f=7	“...kurslar bizim olmazsa olmazımız” (Y1) “Sporun her dalında eğitim veriyoruz.” (Y2)
Rekreasyonel alanlarında spor f=5	“...sahilde bilinçli spor yaptırıyoruz vatandaşlarımıza.” (Y1) “...bizim görevlendirdiğimiz hocalar halkımıza da kültür-fizik çalışmaları yaptırıyor...” (Y2) “Başlarında bir hoca nezaretinde spor yaptırıyoruz.” (Y3)
Rekreasyon alanlarına spor aletleri f=4	“...sahillere ve parklara yerleştirdiğimiz, vücut kasalarının her tarafını geliştirecek aletlerimiz var./...rekreasyonel anlamda tüm parklarımızda spor yapılabilecek aletler var.” (Y3) “parkların tamamında muhakkak suretler spor aletlerini yerleştiriyoruz.” (Y11)
Tesisleşme f=4	“Büyükşehir Belediyesinin ciddi anlamda yaptığı tesisler var. Hala inşaatı devam eden tesislerimiz var.” (Y4)
Anketler f=4	“Vatandaşlardan zaman zaman anketler alıyoruz dönüşler alıyoruz.” (Y1) “...ciddi biçimde saha araştırmaları yapıyoruz. Her iki ayda bir düzenli ihtiyaç anketleri yapıyoruz.” (Y3)
Çalıştaylar f=3	“Çalıştaylar düzenledik.” (Y10)
Uluslararası spor etkinlikleri düzenlenmekte f=3	“Halkın spora katılımı konusunda, biz Uluslararası Maraton yapıyoruz.” (Y6) “...uluslararası maratonun önemli bir kısmını halk koşusu oluşturuyor.” (Y11)

Çizelge 4.2. de, sporun topluma yaygınlaştırılmasında ve halkın rekreasyon ve spor anlamında istek ve ihtiyaçların karşılanması konusunda belediyelerde daha çok, çocuk ve gençlere yönelik olarak spor etkinliklerinin düzenlendiği, rekreasyonel alanlarda tüm

halkın hizmet alabileceği uzman spor eğitmenler eşliğinde fiziksel aktivite faaliyetleri gerçekleştirdikleri katılımcılar tarafından ifade edilmektedir. Diğer taraftan rekreasyon alanlarında kullanıma sunulan spor aletlerine önem verildiği, spor tesislerinin yapımı, halkın beklentilerinin tespiti için anketler gerçekleştirildiği, çalıştaylar yapıldığı, uluslar ve uluslararası spor organizasyonlar yaparak halkın spora özendirildiği elde edilen önemli bulgulardır.

Çizelge 4.3. Mersin Büyükşehir Belediyesinde sporcu yetiştirmesine yönelik bulgular

Cevap kategorileri		Örnek ifadeler
Tesisleşme	f=7	“Şimdi şu anda mevcut tesisimiz içerisinde 3 tane futbol sahamız var iki tanesi çim bir tanesi suni çim oldu.” (Y1) “Büyükşehir Belediyesinin ciddi anlamda yaptığı tesisler var. Hala inşaatı devam eden tesislerimiz var.” (Y4)
Ödül yönetmeliği	f=7	“...belirli bir yönetmelik çerçevesinde ödül veriyoruz.” (Y1)
Alt yapı	f=6	“Akademi demek pek doğru olmayabilir o yüzden ben spor kursu diyorum.” (Y1) “...profesyonel sporcu yetiştirme konusunda kurslarımız var.” (Y3)
Kulüpleşme	f=5	“Yarışmacı ortam demek de kulüpleşme demek. Zaten bizim şimdi Büyükşehir Belediye ve MESKİ spor kulübümüz...” (Y1) “Sporcu yetiştirmek, profesyonel sporcu yetiştirmek adına, bu tür spor kulüplerimizin içinde yaptığımız uygulamalar var.” (Y3)
Amatör kulüplere destek	f=5	“...amatör spor kulüplere biz yardım yapıyoruz...” (Y9)
Geleneksel sporlara destek	f=4	“...en çok önemsediklerimizin birisi de karakucak güreşleri. Türkiye de şu anda 7 yerde arka arkaya yapılan tek Karakucak Güreşleri. Bununla beraber 29 Ekimde yağlı güreşler yapıyoruz. / Geleneksel okçuluk mesela, bu da önemsedığımız bir şey.” (Y1)
Turnuvalar ve festivaller	f=4	“...şehitlerimiz adına futbol turnuvası düzenliyoruz. ...basketbol turnuvası düzenliyoruz. / Dragon Festivali yapıyoruz kürekle alakalı.” (Y1) “Turnuvalarımız. Profesyonel sporlara, organizasyonlara destek vererek de destekliyoruz.” (Y3)

Çizelge 4.3.'de, katılımcılar tarafından ortaya konulan bulgulara, sporcu yetiştirilmesi konusunda belediye bünyesinde sporcuların ihtiyaçları doğrultusunda tesislerin yapıldığı ve başarı sporculara ödül yönetmeliği çerçevesinde ödülleri verildiği en önemli faaliyetler olarak belirtilmiştir. Yine sporcu yetiştirilmesinde alt yapı faaliyetlerine önem verildiği, belediye bünyesinde kulüpler kurulduğu ve amatör kulüplere destek verildiği de elde edilen bulgular arasındadır. Diğer yandan geleneksel sporlara destek verilmesi ile turnuvalar ve festivaller düzenlenerek spora destek verildiği analiz sonuçlarından anlaşılmaktadır.

Çizelge 4.4. Mersin Büyükşehir Belediyesi bütçesinden spor hizmetlerine aktarılan kaynaklarla ilgili bulgular

Cevap kategorileri		Örnek ifadeler
Bütçe yeterli	f=8	"Bütçe bu anlamda yeterli..." (Y1) "Bütün belediyelerin imkânları sınırlı ama bizim spora aktardığımız kaynak fena değil." (Y3) "...spor bütçe dilimi içerisinde pek azımsamayacak bir pay alıyor. Yani bunu rahatlıkla söyleyebilirim." (Y4)
Ödül yönetmeliği	f=3	"...belirli bir yönetmelik çerçevesinde ödül veriyoruz." (Y1) "...özendirme açısından Türkiye'de ya da dünyada, Avrupa'da derece yapmış sporcularımıza da yeni bir ödül yönetmeliği oluşturarak... destek sağlıyoruz." (Y2) "Avrupa'da derece yapana bir meblağ var ödül yönetmeliğimizde." (Y3)
Ayni ve nakdi yardım (kulüpler)	f=2	"...her sene bütün amatör spor kulüplerine, forma, ayakkabı ve top yardımı yapıyoruz. İstisnasız hepsine." (Y3)
Bütçe yetersiz yeteriz	f=2	"Oran olarak ayırdığımız bütçe fena değil. Ama yeter mi? Yetmez." (Y3) "...belirli bir limit var zaten. ... spora daha çok pay ayırmak gerekir." (Y4)

Çizelge 4.4. de, elde edilen bulgulara göre belediyenin bütçesinden spora ayrılan kaynakların yeterli düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Diğer yandan ödül yönetmeliği çerçevesinde sporculara ödüller verildiği, kulüplere ayni ve nakdi yardımların yapıldığı

görülmektedir. Ancak katılımcıların çok azı belediyeden spora ayrılan bütçeyi yetersiz bulduklarını ifade etmektedirler.

Çizelge 4.5. Mersin Büyükşehir Belediyesi bünyesindeki spor kulüpleri ile ilgili bulgular

Cevap kategorileri		Örnek ifadeler
Branşlarda Çeşitlilik	f=7	“... çeşitli branşlarda faaliyet gösteriyoruz.” (Y3) “...birçok branşı bünyesinde taşıyabiliyorlar.” (Y4) “...süper ligde oynayan basketbol haricinde genç takımı var, daha alt branşlarda gençleri var, voleybolun öyle, hentbolun öyle. Güreş keza öyle...” (Y10)
Spor Kulüpleri	f=6	“ Mersin Büyükşehir Belediye Spor Kulübü var bir de Mersin Büyükşehir Belediye MESKİ Spor Kulübü var. (Y1) “İki tane ana spor kulübümüz var direk belediyeye bağlı.” (Y3)
Kulüpleşme olmamalı	f=2	“Belediyelerin, belediye spor kulüplerini anlayış olarak reddediyorum.” (Y9)

Çizelge 4.5. de, araştırmaya katılanlardan elde edilen bulgulara göre, belediye bünyesinde kurulan spor kulüpleriyle ilgili olarak en önemli hususun çeşitli branşlarda faaliyet göstermeleri olduğu belirtilmektedir. Diğer yandan, belediye bünyesinde; her ne kadar farklı birer tüzel kişilik olsalar da, “iki spor kulübünün” faaliyet gösterdiği ancak amaçlarının üst düzeyde mücadele etmekten ziyade gençlere sporu sevdirmek ve benimsetmek olduğu belirtilmektedir. Bunların dışında katılımcıların bazıları ise, belediye bünyesinde spor kulübü kurulmasını olumlu karşılamadıklarını, belediye imkân ve desteğinin diğer spor kulüpleri tarafından olumsuz tepkilere sebep olduğunu ifade etmektedirler.

Çizelge 4.6. Mersin Büyükşehir Belediyesinde kurulmuş olan spor dairesi ile ilgili bulgular

Cevap kategorileri		Örnek ifadeler
Mevzuat ve bütçe	f=5	“Şuanda elimizde norm kadro yeterli değil. Dolayısıyla sadece o değil, Veteriner Hizmetleri Daire Başkanlığını da kaldırmak durumunda kaldık...” (Y2) “Sorun, idari yapılanma, ücret, bütçe dengesiyle ilgili.” (Y6)
Daire başkanlığı olmalı	f=4	“Bende gerçekten sporun da veteriner hizmetlerinin de hayvancılık hizmetlerinin de ayrı bir başlık altında değerlendirilmesini arzu ediyorum.” (Y2) “...Spor Daire Başkanlığı olması gerekiyor.” (Y7) “...bunu bir daire başkanlığı yapar...” (Y10)
Seçim vaadi Spor Kenti	f=4	“...seçim vaatlerinden bir tanesi Mersin bir spor kenti olacağı vaadiydi. O süreçte Spor Daire Başkanlığı kuruldu.” (Y10) “...Mersin bir spor kenti. Bu başlıkta özellikle daire başkanlığımız önemli hizmetler verdi.” (Y11)
Daire başkanı	f=3	“... sporun içerisinde gelmemesinin eksikliğini yaşadık.” (Y1)
Kurum içi çatışma	f=2	“...altı ay, yedi ay, tabi egolar çarpışıyor, kapisler vs...” (Y7)

Çizelge 4.6. de, Spor Daire Başkanlığının, mevzuat ve bütçe sebebiyle kapatılmasının gerçekleştiği katılımcılar tarafından başlıca sebep olarak ifade edilmiştir. Ayrıca Spor Daire Başkanlığı gibi bir yapılanmanın gerekliliği belirtilmiştir. Spor Dairesi Başkanlığının kurulmasında seçim vaatleri arasında ifade edilen “Spor Kenti” başlığının etkili olduğunu bulgusuna ulaşılmıştır. Ayrıca, göreve getirilen daire başkanının sporun dışından biri olmasının ve kurum içi çatışmanın daire başkanlığının kapatılmasına sebep olduğu elde edilen bir diğer bulgudur.

Çizelge 4.7. Mersin Büyükşehir Belediyesi bünyesinde spor hizmetlerinde personel istihdam süreçleriyle ilgili bulgular

Cevap kategorileri		Örnek ifadeler
Mevzuat sorunları	f=8	“...biz mevzuatta antrenör olarak alım yapamıyoruz. Teknik tanımlaması yok.” (Y1) “Onlar Türkiye genelinde sıkıntı. Gerek mevzuat sıkıntısı gerekse de kalifiye eleman bulma konusunda çekilen sıkıntılar.” (Y2) “Mevzuatla ilgili bir sıkıntı... Çünkü ona uygun bir kadro yok.” (Y3) “Bence yeni tanımlamalara mevzuatta ihtiyaç var.” (Y11)
Bed.Eğt.ve Spor (BESYO) mezunu	f=5	“...ilk hizmet alımı yapıldığında, biz hep kalifiye eleman; beden eğitimi bölümü mezunu ya da antrenörlük bölümü mezunu olan kişileri işe aldık...” (Y1) “...belediyede istihdam edilmiş spor adamı var. Bunlar antrenörler, öğreticiler, eğitimciler.” (Y2) “Bunula ilgili eğitmen, bir sürü beden eğitimi öğretmeni, çeşitli branşlarda insan aldık hizmet alımı şeklinde. Bunlar antrenör olarak çalışıyor.” (Y6)
Mevcut personel	f=4	“Belediye bünyesinde, ellerinde antrenörlük belgesi olan kaç tane personel var bunları bulduk, bunları kendi bünyemize aldık. Spor daire başkanlığına aldık.” (Y1) “...kendi personelimizin de eğitici olduğu şeyler var. Elimizde tenis hocaları var. Futbol hocaları var.” (Y4)
Siyasi etki	f=2	“Tabi ki siyasi bir yer. Bazen kendi niteliğindeki istediğin bir insanı alamayıp farklı insanı alıyorsun...” (Y1)

Çizelge 4.7. de, spor ile ilgili birimlerdeki personel istihdam süreçleri ilgili olarak çok yüksek oranda “mevzuat sorunları” ile karşılaşıldığı bulgusuna ulaşılmıştır. Spor hizmetlerinde istihdam edilecek personel seçiminde Beden Eğitimi ve Spor Bölümlerinden mezun olmalarının etkili olduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca spor hizmetlerinde çalıştırılacak personel kaynağı olarak mevcut personelden faydalanma yoluna gidildiği görülmekte, personel alımlarında ise katılımcıların az da olsa siyasi etkiden söz ettiği görülmektedir.

Çizelge 4.8. Mersin Büyükşehir Belediyesinin spor hizmetlerinde paydaşlarla ilişkisi ile ilgili bulgular

Cevap kategorileri		Örnek ifadeler
Siyasi	f=4	“Olaylara, siyasi bakılmaması lazım.” (Y2) “İktidarla muhalefet belediyesi olarak yürütürken bu işleri daha bir zorlandığımızı düşünüyorum ...” (Y5) “Yani yapılan işlemler siyasi.” (Y7) “... siyasiyle de alakalı hocam.” (Y10)
İkili ilişkiler	f=4	“ ...ikili ilişkilerle, sempati ikmal kanallarıyla, biraz da tolerans sınırlarını genişleterek götürmeye çalışıyoruz.” (Y3) “Problemler muhakkak oluyor...kişisel girişimlerimizle çözmeye çalıştığımız durumlarla da karşılaştık”. (Y5)
İşbirliği protokolleri	f=3	“...bunlarla bir işbirliği protokolü yapıyoruz.” (Y1) “...onlarla işbirliği protokol yazışmalarımızı yaparak şekil şartlarımızı düzenliyoruz.” (Y5) “Tesis anlamında... paylaşabiliyor yani protokol imzalıyoruz.” (Y7)
Yetersiz destek	f=3	“Bu konuda yeterli desteği görüyoruz dersek yalan olur” (Y2) “Belediye yapsın ama paydaşlığı beraber yapalım.” (Y3) “...onlardan bir ekonomik destek almıyoruz...” (Y4)
Mevzuat sorunları	f=3	“İşi mevzuata vurmaya çalıştığın zaman sıkıntı. (Y3) “Yani mevzuat ortada. Mevzuatın zorluğu da siyaseti zorlaştırıyor.” (Y10)
Zorunluluk	f=2	“Yani siz bu paydaşları almak zorundasınız... Tek başınıza bu işi yapamazsınız.” (Y1) “...uluslararası etkinliklerde özellikle Valilikten, Emniyetten destek almamız gerekiyor.” (Y2)

Çizelge 4.8. de, belediyenin spor konulu işlerinde paydaşlarla olan kurumsal ilişkilerde genellikle siyasi olduğu, ilişkilerin kurulmasında “ikili ilişkiler” yoluyla sürecin ilerleyebildiği ifade edilmiştir. İlişkiler “işbirliği protokolleri” ile belirlenmiş bir çerçeve içerisinde yürürken paydaşlardan beklenen “desteğin yetersiz” olduğu ve “mevzuatın da sorunlu” olduğu vurgulanmıştır. Spor konulu işlerde paydaşlarla “ilişkinin zorunlu” olduğu söylenmektedir.

Çizelge 4.9. Mersin Büyükşehir Belediyesinin ulusal ve uluslararası spor organizasyonlarına ev sahipliği yapması ile ilgili bulgular

Cevap kategorileri	Örnek ifadeler
Kent tanıtımı ve turizm	f=7 ...Mersin'in adı tüm dünyada duyuluyor. " (Y2) "Yurt dışından yüzlerce sporcu geliyor. Bu sporcular bu kentteki güzellikleri görüyor ve gittiği ülkede anlatıyor. Bu da Mersin'in tanıtım yüzünü ön plana çıkartmak için yapılan işler." (Y6) "...özellikle bisiklet turnuvasını Anamur'dan başlatıp Mersin'e kadar getirirken, amacımız da sahillerimizi de, o Promter'larla, TV görüntüleriyle dünyaya yaymaktı. Hala da devam ediyor. Bu görüntülerimizin tamamını gittiğimiz fuarlarda da gösterme şansı buluyoruz. Turizm açısından spor çok önemli." (Y10) "...hem ekonomik, hem şehrin prestiji, hem turizm, hem siyasi açıdan katkılarını görüyoruz." (Y11)
Organizasyon Başarısı	f=2 "...biz 3. Yılımda bronz Level'e geçtik. / ... 5000 maratonun arasında 54. Sıraya geldik ve 3. Yılında. Bu çok ciddi bir çalışmayla oldu." (Y1)

Çizelge 4.9. de, belediye açısından şehrin ulusal ya da uluslararası spor organizasyonlarına ev sahipliği yapması konusunda, katılımcıların büyük bölümü bu organizasyonların, kentin tanıtımı ve turizm konusunda katkıda bulunduğunu belirtmiştir. Az oranda da olsa bu organizasyonların başarılı olduğu bulgusuna ulaşılmaktadır.

Çizelge 4.10. Mersin Büyükşehir Belediyesi spor yatırımları ile ilgili bulgular

Cevap kategorileri		Örnek ifadeler
Tesisleşme	f=5	“Bütün ilçelere tenis kortları yapıyoruz. Profesyonel tenis kortları bunlar. Yaşam boyu sağlık için yaptıklarımızdan bahsetmiyorum. Semt sahaları, kapalı spor salonları...” (Y3) “...Büyükşehir Belediyesinin ciddi anlamda yaptığı tesisler var. Hala inşaatı devam eden tesislerimiz var.” (Y4) “Gençlerin spor yapacağı önce fiziki mekânları oluşturuyoruz.” (Y6)
Tesisler yeterli değil	f=3	“...ilçelerimizde tesis ihtiyaçlarımız var. ...kapalı salonu olmayan ilçelerimiz var mesela. Futbol sahası olmayan ilçemiz bile var mesela” (Y4) “Şuan çok yeterli olduğunu düşünmüyorum.” (Y5) “...Büyükşehir’in tesis konusunda ben, fakir olduğunu görüyorum.” (Y8)
Mevzuat sorunları	f=3	“Spor tesisi anlamında yatırımlar yapacağız ama mülkiyet konusunda sıkıntılar yaşıyoruz” (Y1) “Büyükşehir yasası çatal bir kazık gibi. Büyükşehir’imizin çok fazla, elinde gençlere faydalandırabileceği tesis yapabileceği alanı yok.” (Y2) “...yeni yapacağımız tesislerde Büyükşehir Belediyesi olarak biz spor tesisi yapmak istiyoruz, ancak Büyükşehir Belediye kanunu önümüzde bir engel teşkil ediyor.” (Y7)
Tesis kiralama	f=3	“...Birçok kurslarımızı da Gençlik Sporla ortak burada yapıyoruz.” (Y4) “Gençlik Sporla görüşüyoruz mesela. Onların salonlarını kullanmaya çalışıyoruz. Okullarla görüşüyoruz, okulların salonlarını kullanmaya çalışıyoruz.” (Y5) “...biz zaten yapabilirsek Gençlik Spor İl Müdürlüğüyle paylaşabiliyor yani protokol imzalıyoruz” (Y7)

Çizelge 4.10. de, katılımcılar spor yatırımlarına yönelik olarak, belediyenin tesisleşmeye önem verdiği ancak yapılan tesislerin yeterli olmadığı yönünde görüş bildikleri görülmektedir. Ayrıca katılımcılar mevzuat sorunlarından dolayı sorun yaşadıkları ve tesis eksikliğinden dolayı tesisleri kiralama yoluna gidildiğini de ifade etmektedirler.

Çizelge 4.11. Mersin Büyükşehir Belediyesinin temel görev ve sorumlulukları düşünüldüğünde spor ve rekreasyon hizmetlerine ilişkin bulgular

Cevap kategorileri		Örnek ifadeler
Asli görev	f=5	“Belediyenin asli görevi, kentin mahalli müşterek ihtiyaçlarını giderme olarak değerlendiriliyor. Elbette bunun içerisinde spor var spor alanları var.” (Y2) “Biz bunu asli görev olarak kabul ediyoruz. Yani bu belediyenin bir asli görevidir...” (Y6)
Yasa (mevzuat) yeterli değil	f=2	“ ... yasayla birlikte belediyeler amatör sporlara bütçelerinde pay ayırabilir diye bir madde kondu. Ama onunda yeterli olduğunu ben şahsen düşünmüyorum.” (Y2)
Yasa (mevzuat) yeterli	f=1	“Mevzuata, bunu spor ve rekreasyon olarak almamışlar da, genel halk sağlığıyla ilgili uygulamalar gibi bir geçiş var. Bence de çok spesifikçe indiriminin bir anlamı yok. Genel hatlarıyla belediyeler, halk sağlığı, kitlesel sporlar vs. dediğin zaman o görev tanımının içerisine girer.” (Y3)

Çizelge 4.11. de, belediyelerin temel görev ve sorumlulukları düşünüldüğünde spor ve rekreasyon hizmetlerinin genel olarak asli görev olarak görüldüğü tespit edilmiştir. Bu konuda mevzuatta geçen sporla ilgili ifadelerin yeterli olmadığı kısmen anlaşılmaktadır. Bunun aksine mevzuatta ayrıntıya girilmesinin doğru olmadığı, genel hatlarıyla konunun ifade edilmesinin yeterli olduğu bir başka bulguda anlaşılmaktadır.

Çizelge 4.12. Mersin Büyükşehir Belediyesinin engelliler için spor faaliyetleriyle ilgili bulgular

Cevap kategorileri	f=	Örnek ifadeler
Engelsiz tesis	f=8	<i>"Tesisler yapıyoruz. Tesislerden faydalandırıyoruz..." (Y2)</i> <i>"Yeni engelli eğitim merkezimiz bizim en büyük avantajımız. Oranın içerisinde spor alanları da var." (Y3)</i> <i>"...isteyen engelli arkadaşımız gelip, yüzme havuzuna asansörle girip çıkabiliyor." (Y7)</i> <i>"...engellilerle alakalı, spor yapabilecekleri bütün alanlarda onların engellerine göre konumlandırılmış. Mesela bizim üç buçuk metre havuzumuzda asansör var. Onlar asansörle iner-çıkırlar." (Y10)</i>
Yönetmelik açıdan önem	f=6	<i>"Bizdeki en avantajlı daire orası. Biz, ilk Engelliler Dairesini kuran belediyeyiz. İlk Engelliler Dairesini kurmakla kalmadık, sporda da Engelliler İçin Spor ayırdık." (Y3)</i> <i>"Engelliler Daire Başkanlığı Türkiye’de ilk defa Mersin Büyükşehir Belediyesi bünyesinde kuruldu." (Y7)</i> <i>"...Türkiye’de müstakil bir daire başkanlığı olarak hemen organize eden ilk belediyeyiz. Ve o Engelliler Daire Başkanlığı içerisinde Engelliler Spor Şube Müdürlüğü’nün olduğunu biliyoruz." (Y11)</i>
Etkinlikler	f=4	<i>"Engelsiz Raketler projemiz vardı. Tenis öğrettik tesisimizde. Down sendromlu çocuklara tenis dersi verdik." (Y1)</i> <i>"...kurslar düzenledik. Tenis, yüzme kursu kendi bünyemizde gerek Gençlik Spora bağlı olan yerlerde. Atletizm kursu hala devam ediyor, atıcılık kursu düzenledik. İşitme engellilere atıcılık kursu düzenledik. Yani zayıf olanın güçlü yanını ortaya çıkartmak maksadımız." (Y5)</i> <i>"Bizim Engelli Akademimiz var şu anda." (Y6)</i>
Festival	f=3	<i>"Engelsiz Sanat Festivalimiz var. O ön plana çıkıyor uluslararası bir çalışma olarak. Bunun içerisinde sporu da dâhil etme yolunda bir gayret gösteriyoruz. Hatta geçen yıl ilki yapıldı. Onda tekerlekli basketbol müsabakası da düzenledik, yine o program kapsamında." (Y5)</i>

Çizelge 4.12. (devam) Mersin Büyükşehir Belediyesinin engelliler için spor faaliyetleriyle ilgili bulgular

Cevap kategorileri		Örnek ifadeler
Engelsiz plaj	f=3	“...sahillerimizde engelli plajlarımız var. Bu plajlar marifetiyle bu sporcularımız, bazı periyodik zamanlarda sahillere götürülüp denize giriyorlar.” (Y4) “Denizkızı şirketimiz, plajlarda denize girmeleri için özel platformlar yaptırdılar.” (Y7) “...denize girmek istediklerinde, boylarını aşmayacak yere kadar rampaları var. Yani tekerlekli araçlarla denize insinler diye.” (Y10)
Ulaşım desteği	f=3	“Transfer hizmetini biz sağlıyoruz.” (Y5) “Bunların gidiş-geliş, dönüş masraflarının bütün belediye karşılıyor.” (Y6)
Gençlik kampı	f=2	“Tarsus’ta bir gençlik kampımız var... Bunun 8 dönemi normal son dönemi de engellilerle beraber, engelli çocuklarımıza yapıyoruz.” (Y1) “...doğa kampımız var Tarsus’ta. Orada kamp dönemlerinde kaynaştırma kampı da düzenliyoruz.” (Y5)
Özel eğitimli antrenör	f=2	“Engelliler için de normal bir, her antrenör de onların işini yapamaz. ...eğitimcilerimizi her türlü açılan kursa göndermeye çalışıyoruz.” (Y1) “4 tanede gerçekten işi iyi bilen beden eğitimi mezunu başlattım. ...başındaki ilgilisi ona hangi sporun iyi geleceğini, hangisini yapamayacağını bilen... Onu hiçbir tehlikeye atmadan spor yaptırabilecek bir mekanizma kurmak lazım.” (Y3)
Engelli sporcuya destek	f=2	“Biz engelli sporcularımıza destek veriyoruz. Ulusal ve uluslararası müsabakalarda derece yapan engelli çocuklarımız var.” (Y2) “Bizim atıcılık kursunda yetiştirdiğimiz bir çocuğumuz müsabakalara katıldı. Halterde çalışmalarına destek olduğumuz bir arkadaşım, milli takım seçmelerine katıldı. Bronz madalyayla döndü.” (Y5)
Spor organizasyonları	f=2	“En son oturarak voleybolu buraya çekmeye çalışmıştık. Ondan önce playoff müsabakaları burada oldu. (Y5) “Organizasyonlar da oldu. Görme engelli kişilerin de maçları vardı...(Y9)

Çizelge 4.12. de, engelliler için spor alanındaki faaliyetleriyle ilgili olarak “engelsiz tesis” yapıldığı, Engellilere yönelik hizmetlere “yönetmelik açıdan önem” verildiği, engellilere yönelik “etkinlikler” düzenlendiği, engelsiz sporcuların katıldığı uluslararası “kültür ve sanat festivali” düzenlendiği, plajlarda yapılan fiziki değişikliklerle “engelsiz plaj” oluşturulduğu, engelli sporculara “ulaşım desteği” sağlandığı, “gençlik kampları” düzenlendiği, engellilerin eğitiminde “özel eğitim antrenörlerin” görevlendirildiği, “engelli sporculara destek” verildiği, belediye olarak engellilere yönelik çeşitli “spor organizasyonları” yapıldığı bulgularına ulaşılmıştır.

Çizelge 4.13. Mersin Büyükşehir Belediyesinde oluşturulan spor hizmetleriyle ilgili ihtisas komisyonları hakkında elde edilen bulgular

Cevap kategorileri	Örnek ifadeler
Yasal zorunluluk f=4	“Yasal zorunluktan kaynaklanan bir şey aslında.” (Y3) “Belediyelerin, yasa gereği belediyede temsil edilen meclis üyesi sayısı da dikkate alınarak çeşitli komisyonlar vardır.” (Y4) “Mecburen orda oluyoruz...” (Y9) “Bunlar belediyede olması gereken yasal, meclisin bir alt kurumları.” (Y10)
Karar birimi f=4	“Olay karara bağlanıyor ve bu süreç hızlı çalışıyor. ...kararlarımız genelde oy birliği ile çıkar.” (Y6) “...eğer ikna oluyorsak kabul ederiz.” (Y8) “...siyaseten karar veriyor.” (Y9) “...tamamını konuşarak bir karar veriyor.” (Y10)
Kurumsal iletişim zayıf f=3	“...onlarla çok daha sık bir araya gelmemiz lazım fakat konu olunca bir araya geliyoruz.” (Y1) “İhtisas Komisyonunda...son dakikada karar veriliyor, sonradan haberdar olduğumuz şeylere dahil ediyoruz gibi sıkıntılar yaşadığımız da oluyor.” (Y5)

Çizelge 4.13. de, belediye meclis üyeleri arasından oluşturulan spor hizmetleri ile ilgili ihtisas komisyonları konusunda, bu komisyonların “yasal zorunluktan” dolayı oluşturulduğu, aynı zamanda bunların birer “karar birimi” olduğu söylenmiştir. İhtisas komisyonları ile spor hizmetleri birimleri arasındaki “kurumsal iletişimin zayıf olduğu”, olduğunu vurgulamıştır.

Çizelge 4.14. Mersin Büyükşehir Belediyesi spor hizmetleriyle ilgili karar ve yürütme birimlerinde görev yapan personelin ortaya koyduğu ideal spor hizmetleri ile ilgili bulgular

Cevap kategorileri	Örnek ifadeler
Yaygınlaştırılmalı	f=5 “7 den 70 herkese hitap etmemiz lazım. (Y1) “...kentin tamamı engelli-engelsiz, kadın-erkek, yaşlı-genç... Tamamı, bir şekilde sporun içinde olmalı.” (Y3) “Spor bizim ibadetimizden tutun da ilkokul alanımıza kadar, bütün alanlarımızda yaygınlaştırılmasıyla alakalı çalışmalar yapılmalı.” (Y10)
Spor alanları çoğaltılmalı	f=3 “...tüm yatırımlarında, bir kenarında illaki; gel burada spor yap diye çağıran bir mekanizma kurmalı.” (Y3) “Ben isterim ki, şu Mersin’de 300 tane semt sahası olsun. Onlarca kapalı spor sahası olsun. (Y6) “...vatandaşın ve halkın spor yapacağı alanları çoğaltmak gerekiyor.” (Y7)
Kategorileştirmek gerek	f=2 “Bunu ikiye ayırmak lazım; bir, profesyonel spor için yaptıklarını ayırmak lazım iki, çok geniş kitlelerin sporu için ayırmak lazım.” (Y3) “Bence kategorize edilmeli. (Y5)
Planlı olmalı	f=2 “Ben sporun da hem etkinlik anlamında hem organizasyon anlamında planlı bir şekilde, süresi konmuş şekilde olması taraftarıyım.” (Y4) “Bu gibi etkinlikler, belediyenin planlaması içerisinde olması lazım...” (Y7)
Alt yapı	f=2 “...sporunun keşfedilmesi için küçük yaş grubunun hazırlanması. Buna küçük yaştan itibaren başlanılmalı.” (Y5) “Bence şu, belediyeler spor alt yapısına korkunç destek ayırmalı bütçelerinde. Bu alt yapı olmadan spor olmaz.” (Y6)

Çizelge 4.14. de, katılımcılar; belediyelerde ideal spor ve rekreasyon hizmetleri konusunda en çok yaş sınırı gözetmeksizin “yaygınlaştırılması” gerektiğini düşünmektedir. “spor alanlarının çoğaltılması” gerektiği, profesyonel sporculara yönelik hizmetler ve halkın spor yapmasına yönelik hizmetler şeklinde “kategorize edilmesi” gerektiği, tüm spor hizmetlerinin belirli bir “planlama” içerisinde gerçekleşmesi gerektiği ve “altyapıya” önem verilmesi gerektiği ifade edilmiştir.



5. TARTIŞMA

Mersin Büyükşehir Belediyesi spor yönetim örneği çerçevesinde yerel yönetimler ve spor ilişkisi oluşturulan yarı yapılandırılmış “Yöneticilerin Yerel Yönetimler ve Spor İlişkisine Bakışı Görüşme Formu” ile elde edilen bulgular ışığında yönetsel açıdan değerlendirilmiştir.

Araştırma sonucunda demografik bilgilere ilişkin bulgular incelendiğinde katılımcıların 37-66 yaş aralığında yüksek lisans ve lisans eğitimine sahip oldukları, bir katılımcının ise ilkokul mezunu olduğu anlaşılmaktadır. Katılımcılardan ikisi Beden Eğitimi ve Spor alanında eğitim aldığı, diğerlerinin spor eğitimi dışında farklı alanlarda eğitime sahip oldukları, sadece birinin kadın olduğu görülmektedir. Belediyede görev yapanlardan kadınların erkeklere oranla daha az sayıda olduğu demografik açıdan elde edilen bulgulardır.

5.1. Mersin Büyükşehir Belediyesinde Spor Hizmetlerine İlişkin Karar Alma Süreci ile İlgili Değerlendirmeler

Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre, “Mersin Büyükşehir Belediyesinde spor konulu karar alma süreci ve nasıl işlediği konusunda görüşleri” incelendiğinde katılımcıların büyük bir kısmının belediyede sporla ilgili karar alma sürecinde “hiyerarşik diyalogun” etkisinin önemine işaret ettikleri görülmektedir. Bu kapsamda, Mersin Büyükşehir Belediyesinde, diğer resmi kurumlarda olduğu gibi karar alma sürecinde hiyerarşik yapıya dikkat edildiği ve modernist bir yapıda olduğu söylenebilir. Örneğin Yıldırım (2010) çalışmasında bu konuda, örgütlerde Max Weber’in şekillendirdiği bürokratik örgütlerle temsil edilen modernist bir anlayışla yürütüldüğü ve hiyerarşik yapıya ve kurallara sıkı bağlılık modern örgütlerin özellikleri olduğunu vurgulamaktadır.

Yine belediyelerin karar alma sürecinde, kurum dışından (Spor federasyonları, muhtarlar, çağrı merkezine yolu ile), gelen taleplerin karar almada etkili olduğu katılımcılar tarafından vurgulanmaktadır. Bu bulgudan hareketle, diğer kurum ve kuruluşların ve vatandaşların çağrı merkezi yolu ile istek ve taleplerinin dikkate alındığı karar alma sürecinde etkili olduğu söylenebilir. Ünal (2012) yapmış olduğu çalışmada, belediye kararlarını etkileyen unsurlar arasında sivil toplum kuruluşları ve halkın doğrudan

katılımından söz etmektedir. Ünal'ın bu çalışmada elde edilen bulgularla benzer sonuçlara ulaştığı anlaşılmaktadır.

Araştırma sonucuna paralel olarak Sezik (2017) yapmış olduğu çalışmada, Adıyaman Belediyesi, Meclis kararlarını alırken işletilen süreçler değerlendirilmiş, buna göre muhtarların yerel yöneticilerle halkın arasında köprü vaziyeti gören önemli bir unsur olmasına rağmen muhtarların önerdiği konuların meclis gündemine girmesinin düşük oranda olduğunu belirtmektedir. Mersin Büyükşehir Belediyesinde spor hizmetleriyle ilgili alınan kararlarda muhtarların etkili olduğu bulgusu, Sezik'in (2017) çalışmasında elde ettiği sonuçla örtüşmemektedir.

Ayrıca bu konuda Bulut (2000) çalışmasında, kamuoyunun şehir yönetimlerinde demokratik değerlerin hayata geçirilmesinde en önemli etmen olduğunu savunmuş, şehir yönetimlerinin toplumsal taleplerin karşılanmasına önem vermesi gerektiğini söylemiştir. Bulut'a göre şayet belediye yönetimi halkın taleplerini yerine getirebiliyorsa o demokratik ve katılımcı bir yönetim sergiliyor demektir. Dolayısıyla Mersin Büyükşehir Belediyesi yönetimi gelen talepleri değerlendirmesi demokratik bir yönetim anlayışıyla daha katılımcı bir süreci yürüttüğü söylenebilir.

Araştırmada spor hizmetlerine ilişkin karar alma sürecinde belediye başkanının spora yönelik olumlu bakışı ve isteklerinin karar verme sürecinde başka bir etken olarak ortaya çıkmıştır. Buna göre belediye başkanının, yani belediyelerde nihai yetkili ve sorumlu olan birimin, sporu seviyor olması, sporun ya da spor yönetiminin içinde bulunan bir kişiliğe sahip olması, spora olan ilgisi, karar verme sürecinde önemli ve olumlu bir yer tutmaktadır.

Belediye başkanından doğrudan gelen taleplerin kaynağına ilişkin olarak ilgili literatürde yapılan çalışmalar incelendiğinde örneğin Warrick'in (1981) Liderlik Tarzları ve Sonuçları isimli çalışmasında, yönetici pozisyonunda olanların yapılmasını istediği işi çalışanlarından bilgi alma ihtiyacı hissetmeden dayatan davranış biçimini olan otokratik (otoriter) lider davranışı olarak tanımlamaktadır. Bir diğer araştırmacı Newstrom ve Davis (1993) çalışmalarında belirttiğine göre, Otokratik Lider davranışı; tüm yetkinin liderde toplandığı ve genellikle her türlü kararı lider aldığı davranış biçimidir. Yörük ve diğerleri (2011) yapmış oldukları çalışmada ortaya çıkan sonuçta belediye başkanlarının genellikle

demokratik lider davranışları sergiledikleri görülmüş, özellikle tecrübeli belediye başkanlarının daha çok demokratik liderlik tarzını benimsedikleri sonucuna varılmıştır. Ancak bu çalışmada elde edilen bulgular araştırma kapsamındaki Mersin Büyükşehir Belediye Başkanının 5 dönemdir belediye başkanlığı görevini üstlendiği dikkate alındığında Yörük ve diğerlerinin ulaştıkları sonuçla örtüşmemektedir. Bununla birlikte Kurtipek'in (2017) doktora tezinde, hem katılımcıların hem de halk nazarındaki kanaatin karar alma sürecinde en etkili organın belediye başkanı olduğu yönündeki tespiti araştırma sonuçlarıyla kısmen benzeşmektedir. Bu doğrultuda aslında halkın istek ve ihtiyaçları dikkate alındığı ancak nihai değerlendirmenin başkanın yaptığı anlaşılmaktadır.

5.2. Topluma Sporun Yaygınlaştırmak, Halkın İstek ve İhtiyaçlarını Karşılmasına Yönelik Değerlendirmeler

“Sporun topluma yaygınlaştırılmasında ve halkın spor ve rekreasyonel anlamda istek ve ihtiyaçlarının karşılanması” konusunda katılımcılardan elde edilen verilere göre, Mersin Büyükşehir Belediyesi bünyesinde düzenlenen spor etkinlikleri belirgin bir şekilde ortaya çıkmaktadır. Sivrikaya'nın (2009) doktora tezinde ortaya çıkan, halka spor alışkanlığı ve spor bilinci kazandırmak amacıyla eğitim çalışmalarına önem vermesi ve spor okulları ve etkinlikleri ile sporcu yetiştirilmesi gerektiği önerisi ile Doğu ve diğerlerinin (2002) çalışmalarında, gelişmiş ülkelerdeki belediyelerin daha sağlıklı bir topluma sahip olmak için spor etkinlikleri gerçekleştirdikleri ifade edilmektedir. Mersin Büyükşehir Belediyesi atıcılık, basketbol, boks, jimnastik, futbol, güreş, hentbol, okçuluk, sutopu, tekvando, tenis, voleybol ve yüzme olarak toplam 13 farklı branşta spor etkinlikleri ve turnuvalar düzenlemekte, bu durum Doğu ve diğerlerinin (2002) elde ettiği sonuçla benzerlik göstermektedir. Katılımcıların görüşüne göre rekreasyon alanlarında bilinçli spor yaptırarak halkın spor ve rekreasyonel anlamda istek ve ihtiyaçlarının karşılandığı düşünülmektedir. Bu bulgular Tatlı'nın (2013) Yerel Yönetimlerin Yaptırdığı Spor Parklarıyla ilgili Sorunlar ve Çözüm Önerileri (Mersin Örneği) başlıklı yüksek lisans tezinde ortaya çıkan, katılımcıların büyük bir çoğunluğu (%91,6) spor parklarındaki çalışmaların spor uzmanı gözetiminde yapılması gerektiği bulgusuyla paralellik göstermektedir. Araştırma kapsamına alınan katılımcılar belediyelerin düzenlediği rekreasyon alanlarında halkın spor istek ve ihtiyaçlarının karşılanması adına spor aletlerinin yerleştirilmekte olduğunu ifade etmişlerdir. Rekreasyon alanlarında yapılan bu düzenlemelerle sporun topluma yaygınlaştırılması ve halkın spor ve rekreasyonel anlamda

ihtiyaçlarının karşılanması amaçlandığı söylenebilir. Bu durum Üstündağ ve diğerlerinin (2011) çalışmalarında, çağdaş şehir planlamalarında spor ve rekreasyon alanlarının yer alması, yaşanabilir sağlıklı ortamların oluşturulması açısından önem arz ettiği ve Atalay ve diğerlerinin (2016) çalışmalarında ortaya konulan sporun yaygınlaştırılmasında en önemli unsur olan spor tesislerinin nicelik bakımından beklentilere karşılık verecek düzeyde olması gerektiği ve doğru stratejiler belirlenerek planlı bir şekilde çeşitlendirilip artırılması gerektiği sonucu desteklemektedir. Ayrıca halkın isteklerinin belirlenmesi adına Mersin Büyükşehir Belediyesinin kamuoyu yoklaması ve projeler yaptığı, ihtiyaçlarının karşılanmasına ilişkin de Uluslararası Spor Etkinlikleri gerçekleştirdiklerini ifade etmişlerdir.

5.3. Mersin Büyükşehir Belediyesinde Sporcu Yetiştirmesine Yönelik Değerlendirmeler

Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre sporcu yetiştirilmesine ilişkin olarak Mersin Büyükşehir Belediyesinin tesisleşme konusuna verdiği önem katılımcılar tarafından vurgulanmıştır. Diğer bir ifadeyle katılımcılar tesisleşmeyi sporcu yetiştirilmesinin temel şartı olarak ifade etmişlerdir. Sporcu yetiştirilmesi ve tesisleşme ilişkisi dikkate alındığında ulaşılabilir ve modern tesislerin, sporcuların ihtiyaçlarının karşılanmasında yeteri donanımına sahip spor alanlarının oluşması, spor yapanlar açısından olumlu etkileri olacağı düşünülmektedir. İlgili literatürde Gökçelik ve Uğur'un (2015) yapmış oldukları çalışmada yerel yönetimlerin spor tesisi hizmetlerinin yetersiz olduğu sonucu Mersin Büyükşehir Belediyesinin sporcu yetiştirme konusunda tesisleşmeye ağırlık vermeleri sonucuyla örtüşmektedir.

Diğer yandan yapılan tesislerde bireylerin spor yapmasını cazip hale getirecek politikaların belirlenmesi de önem arz etmektedir. Bu kapsamda çalışmada ortaya çıkan Mersin Büyükşehir Belediyesinin 13.07.2015 tarih ve 696 numaralı kararla çıkartmış olduğu Spor Ödül Yönetmeliği, sporcu yetiştirilmesine destek verecek faaliyet olarak görülmektedir. Ödül yönetmeliğinin dışsal bir motivasyon unsuru olarak rol oynayacağı ifade edilebilir. Wampbell'e (1994) göre en etkili motive biçimlerinden biri ödüllendirmedir (aktaran Ramazanoğlu ve diğerleri 2004). Elde edilen bulgularla Wampbell'in (1994) ortaya koyduğu sonucun benzerlik gösterdiği anlaşılmaktadır.

Katılımcıların sporcu yetiştirilmesinde etkili olan diğer unsurlar olarak belediye bünyesinde yapılacak altyapı faaliyetleri, kulüpleşme, amatör kulüplere destek, geleneksel sporlara destek, turnuvalar ve festivaller düzenlemek gibi olguları sıraladıkları belirlenmiştir. Açıkada ve Ergen (1990), spor konusunda uluslararası başarıya ulaşan ülkelerin, elde ettikleri bu başarıda en büyük etkenin altyapı ve tesisler gibi bazı konularda özenli çalışmalarının olduğunu belirtmektedir (aktaran Gürkan ve Müniroğlu 2001).

5.4. Mersin Büyükşehir Belediyesi Bütçesinden Spor Hizmetlerine Aktarılan Kaynaklarla İlgili Değerlendirmeler

Katılımcıların genelini, Mersin Büyükşehir Belediyesi bütçesinden spora aktardığı kaynaklara ilişkin olarak, ödül yönetmeliği ile ayni ve nakdi yardım yolu ile spor hizmetleri ile ilgili faaliyetlere aktarılan kaynağın yeterli olduğunu ifade ederken az sayıda katılımcı da aktarılan kaynağın yetersiz olduğunu belirtmiştir. Mersin Büyükşehir Belediyesinin resmi kayıtları incelendiğinde genel bütçe içerisinde spor hizmetlerine aktarılan kaynakların sürekli bir artış göstermesi katılımcıların görüşleriyle paralellik göstermektedir.

Çizelge 5.1. Mersin Büyükşehir Belediyesi genel bütçe giderleri içerisinde spor hizmetlerine harcanan miktar

Yıl	Genel Bütçe (Gider)	Spor Hizmetlerine Harcanan Bütçe	Genel Bütçeye Oran
2014	516.158.839,13	320.000,00	0,06%
2015	941.145.564,39	2.750.000,00	0,29%
2016	1.137.677.030,01	4.150.000,00	0,36%
2017	1.394.512.306,11	4.950.000,00	0,35%
2018	1.862.014.843,04	7.550.000,00	0,41%

Çizelge 5.2. Mersin Büyükşehir Belediyesi genel bütçe giderleri içerisinde amatör spor kulüplerine yapılan ayni ve nakdi yardım miktarı

Yıl	Genel Bütçe (Gider)	Amatör Spor Kulüplerine Yapılan Ayni ve Nakdi Yardımlar	Başarılı Sporculara Ödül	Toplam	Genel Bütçeye Oran
2014	516.158.839,13	150.000,00		150.000,00	0,03%
2015	941.145.564,39	200.000,00		200.000,00	0,02%
2016	1.137.677.030,01	650.000,00	400.000,00	1.050.000,00	0,09%
2017	1.394.512.306,11	450.000,00	600.000,00	1.050.000,00	0,08%
2018	1.862.014.843,04	550.000,00	700.000,00	1.250.000,00	0,07%

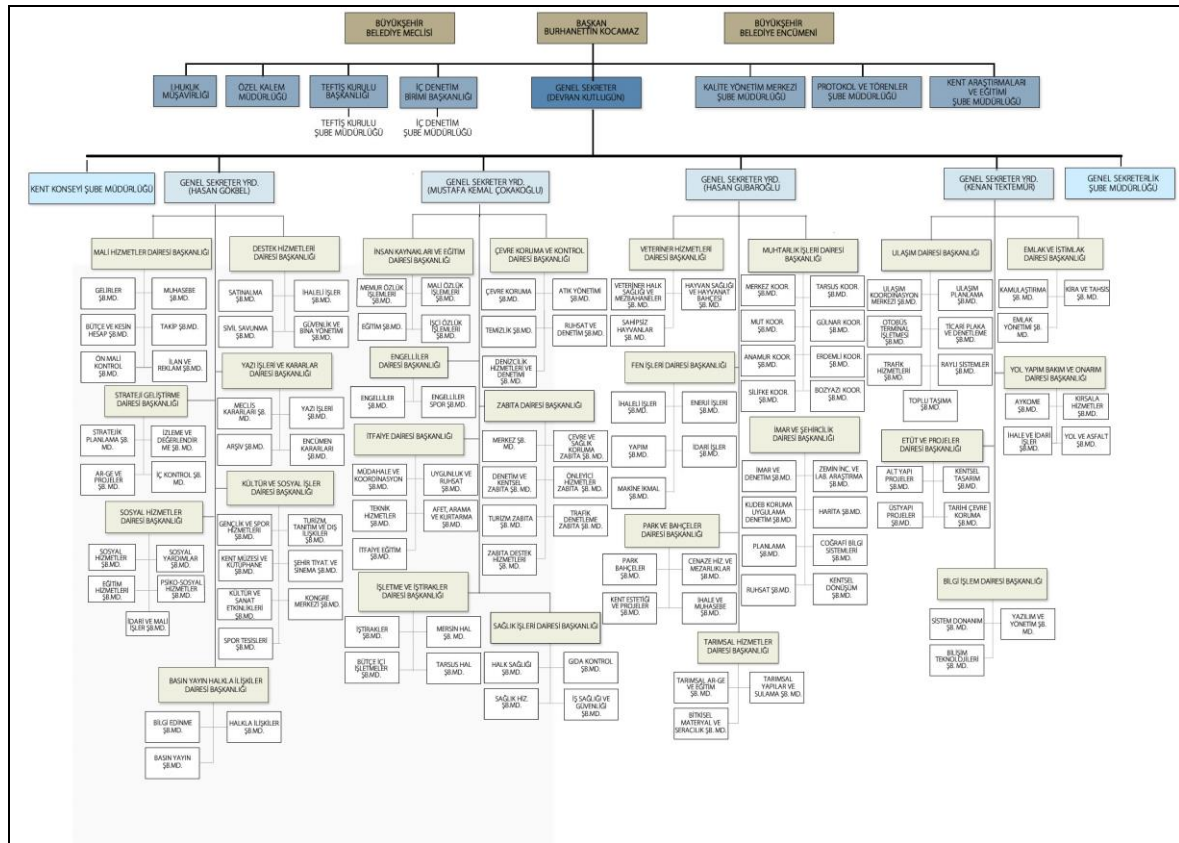
Kurtipek (2017), yapmış olduğu çalışmada spor hizmetlerine ayrılan mali kaynağın yetersiz olduğu sonucuna ulaşmıştır. Çoban ve Devecioğlu (2006) çalışmalarında belediye başkanlarının %61.29'unun, spora bütçeden yeterli kaynak ayıramadıkları sonucuna ulaşmışlardır. Çalışmamızdan elde edilen veriler değerlendirildiğinde, Kurtipek (2017) ve Çoban ve Devecioğlu'nun (2006) elde ettikleri bulgularla farklılık göstermesi ilgili araştırma kapsamına giren veri toplanan belediyelerin çeşitli ve farklı olmasından kaynaklandığı söylenebilir.

5.5. Mersin Büyükşehir Belediyesi Bünyesindeki Spor Kulüpleri İle İlgili Değerlendirmeler

Araştırma kapsamında Mersin Büyükşehir Belediyesinin 14 branşta faaliyet gösteren Mersin Büyükşehir Belediyesi Spor Kulübü ve 9 faaliyet gösteren Meski Spor Kulübü adı altında iki spor kulübü olduğu belirlenmiştir (Çizelge 2.11 ve Çizelge 2.12.). Her ne kadar kurumsal olarak mevzuat gereği belediyeler bir spor kulübü kuramasa da belediye bünyesinde görev yapanları spor kulübünün kurucuları ve yöneticileri olarak belirleyip ilgili belediyenin ismiyle ayrı bir tüzel kişilik olarak bir spor kulübü kurulabilmektedir. Konuyla ilgili olarak katılımcılarda, Mersin Büyükşehir Belediyesi bünyesinde görev yapan personelin kulüp yöneticisi olarak görev yaptıklarını, ayrıca belediye personelinden elde edilen gelirle kulüp bütçesine katkı sağlandığını ifade etmişlerdir. Atalı (2014) çalışmasında bu duruma ilişkin olarak “belediye” ibaresinin spor kulüplerinin isminde yer almasında mevzuat açısından bir mani bulunmadığı belirtmektedir. Ayrıca belediyelerin, spor kulüpleriyle kanunlar çerçevesinde bir takım ilişki yolları geliştirdiği, bunu da spor kulübü yönetiminin belediye yöneticilerinden ya da yakın kişilerden oluşturulması yoluyla gerçekleştirdiğini ifade etmektedir. Bunla birlikte belediye ismini taşıyan spor kulüplerine ilişkin olarak katılımcıların bir kısmı Mersin Büyükşehir Belediyesi bünyesinde kulüpleşmenin olmaması gerektiğini belirtmişlerdir. Gerekçe olarak belediyenin imkânlarını bünyesinde kurduğu kulüplere aktardığı ancak bölgenin diğer kulüplerine bu imkânların aktarılmadığı, bu durumun ise haksız bir rekabet ortaya koyduğu olarak ifade etmişlerdir.

5.6. Mersin Büyükşehir Belediyesinde Kurulmuş Olan Spor Dairesi İle İlgili Değerlendirmeler

Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre katılımcıların Mersin Büyükşehir Belediyesinde daha önce kurulmuş olan gençlik ve spor daire başkanlığı süreci hakkındaki görüşleri incelendiğinde, Gençlik ve Spor Daire Başkanlığının kurulma gerekçeleri olarak mevcut belediye başkanının Mersin'in bir spor kenti olacağını vaat ederek bu yönde yatırımların daha rahat gerçekleştirilebilmesi adına müstakil bir daire başkanlığı kurulduğunu ifade etmişlerdir. Süreç içerisinde ilgili dairenin kapanmasında mevzuat ve bütçe ile ilgili konuların en önemli etken olduğunu ifade ettikleri görülmektedir. Diğer bir ifadeyle idari yapılanma, ücret ve bütçe dengesi göz önünde bulundurularak farklı dairelerle birlikte gençlik ve spor dairesinin kaldırıldığı ortaya çıkmıştır. Diğer bir etken olarak da norm kadronun yetersizliği ifade edilmiştir. Bu sorunun Türkiye'de yaşanan genel bir sorun olduğu ilgili literatürde de ortaya konmaktadır. Örneğin Peker ve Şen'in (2015) çalışmalarında merkezi idarenin uyguladığı norm kadro sayılarının belediyelerin ihtiyacına göre hazırlanmadığı, dolayısıyla norm kadronun belediyelerin hareket alanını daralttığı ve idari özerkliğine gölge düşüren bir uygulama olduğu sonucuna varmışlardır. Bu durum araştırmada elde edilen bulgularla yakınlık göstermektedir. Diğer yandan organizasyon şeması incelendiğinde 25 daire başkanlığı bulunan Mersin Büyükşehir Belediyesinin ilgili mevzuata göre 4 daire başkanlığı daha kurabilmektedir. Bu durum bir çelişki gibi gözüktüğü de kadro aktarımında maliye bakanlığının izninin olma şartı bu başkanlıkların kurulmasına engel teşkil etmiş olabilir.



Şekil 5.1. Mersin Büyükşehir Belediyesi organizasyon şeması (21.02.2019)

Her ne kadar Gençlik ve Spor Daire Başkanlığı ilgili sorunlara istinaden kapanmış olsa da katılımcıların önemli bir kısmı belediyelerde spor hizmetlerinin daha etkin ve verimli bir şekilde yürütülmesi için müstakil bir daire başkanlığı olması gerektiğini ifade etmişlerdir. Kurtipek (2017) çalışmasında gençlik ve spor hizmetlerinin gençlik ve spor dairesi kurularak yürütülmesi gerektiği sonucuna ulaşmıştır. Bu durum araştırmada elde edilen bulgularla benzerlik ortaya koymaktadır. Katılımcıların ilgili daire başkanlığının kapatılmasında diğer bir etken olarak yönetsel sorunlara atıf yaparak göreve getirilen daire başkanının sporun içinden gelmemesinden kaynaklı sorunları işaret etmişlerdir. Sporun karakteristik özellikleri ve spor yöneticisinde bulunması gereken teknik beceriler dikkate alındığında yöneticiden kaynaklanan sorunların yaşanması öngörülebilir bir durumdur. İlgili literatürdeki çalışmalarda da spor yöneticisinde bulunması gereken niteliklere vurgu yapılmıştır. Örneğin Sunay (1998) Spor Yöneticilerinin Nitelikleri ve Eğitimi çalışmasında, spor yöneticisinin sporun, sağlıklı olarak yönetiminde önemli bir unsur olduğunu, üniversitelerin beden eğitimi ve spor yüksekokulu spor yöneticiliği bölümlerinde uygulanan kapsamlı bir eğitim programından geçmeleri gerektiği belirtmektedir. Bir diğer araştırmacı İmamoğlu da (1992) çalışmasında sporun bizzat

sporun içinden gelenler tarafından yönlendirilmesi gerektiği görüşünü ileri sürmektedir. Bu bilgiler ışığında elde edilen bulguların ilgili literatürle benzerlik gösterdiği söylenebilir. Spor Daire Başkanlığının kapatılmasıyla ilgili katılımcıların son olarak kurum içi çatışmaların yaşanmasının etkili olduğuna vurgu yapmışlardır. Akkırman'ın (1998) yapmış olduğu çalışması neticesinde kurum içi çatışmanın ortaya çıkmasının başlıca nedenleri arasında klasik yönetim anlayışına göre yönetim ilkelerinin hatalı uygulanması ve modern yönetim yaklaşımına göre bazen olumlu sonuçlar doğurduğu düşünülen örgütü oluşturan bireylerin farklılıklarıdır. Dolayısıyla spor alanından gelen alt kademeye, alan dışı kültürden gelen yönetim kademesinin teknik bir konu olan spor alanında çatışma yaşaması gençlik ve spor dairesinin kapatılmasında bir diğer etken olarak ortaya çıkmaktadır.

5.7. Mersin Büyükşehir Belediyesi Bünyesinde Spor Hizmetlerinde Personel İstihdam Süreçleriyle İlgili Değerlendirmeler

Spor ile ilgili birimlerdeki personel istihdam süreçleri hakkında katılımcılardan elde edilen verilere göre mevzuat sorunlarının, belirgin bir biçimde ortaya konulduğu görülmektedir. Katılımcılar mevzuatta belediyede çalıştırılacak antrenör, spor yöneticisi, rekreasyon uzmanı ve beden eğitimi ve spor öğretmeninin tanımlanmadığı dolayısıyla bu alanda personel ihtiyacını karşılamada zorlandıklarını belirtmişlerdir. Bu durum Dinç ve diğerlerinin (2018) yapmış oldukları çalışmada ulaşılan, yerel yönetimlerde spor hizmetlerinde çalıştırılacak personelin mevzuatta görev tanımlarının yapılması gerektiği tespitiyle örtüştüğü söylenebilir. Elde edilen verilere göre personel istihdam politikasında öncelikle yeni alınan personelde Beden Eğitimi Bölümü mezunlarının tercih edildiği ikinci yol olarak da Mersin Büyükşehir Belediyesi bünyesinde görev yapan personellerin arasında spor hizmetlerini yürütebilecek eğitim, donanım ve belgelere sahip olanlara ulaşılarak kurum içi istihdam yöntemini kullandıkları anlaşılmaktadır. Bach ve Sisson'a (2002) göre, işletmenin yapısı ve kültürüne uyum sağlamış vaziyette olan kaynak kullanımı, maliyet ve zaman açısından işletmenin avantajına bir durum ortaya koymaktadır. Buda yönetsel açıdan Mersin Büyükşehir Belediyesinin spor hizmetleri açısından personel istihdamı sürecinde avantajlı bir yol olan mevcut personelin değerlendirilmesi yoluna gittiği söylenebilir (aktaran Abalı 2015). Az sayıda katılımcı ise personelin istihdam sürecini siyasi faktörün etkilediğini söylemektedir. Şaylan'ın (1986) "bürokratik sistemi en fazla etkileme gücü olan şüphesiz siyasal sistemdir" teorisiyle kısmen de olsa örtüştüğü söylenebilir. Çünkü Şaylan'ın bu görüşüne göre aynı zamanda

siyasi bir kurum olan Büyükşehir Belediyelerinde personel rejimini etkileyecek en önemli faktörün siyaset unsuru olması gerekmektedir (aktaran Gökçe ve diğerleri 2002).

Büyükşehir belediyelerinde uzmanlık alanlarına göre personel istihdamının sağlanarak meslek tanımlarının yapılması, bu konuda var olan eksiklerin giderilmesiyle liyakatli kadroların göreve getirilmesi gerektiği düşünülmektedir. Böylece personel istihdamını etkileyen siyasi faktörlerin en aza indirilmesi sağlanabilecektir.

5.8. Mersin Büyükşehir Belediyesinin Spor Hizmetlerinde Paydaşlarla İlişkisi İle İlgili Değerlendirmeler

Mersin Büyükşehir Belediyesinin spor hizmetleri konusunda paydaşlarıyla olan kurumsal ilişkilerinin yürütülmesiyle ilgili olarak katılımcıların bir bölümü, paydaşlarla ilişkinin önemli olduğunu, ayrıca Spor hizmetleri ve sporla ilgili ulusal ya da uluslararası organizasyonlar söz konusu olduğunda Mersin Büyükşehir Belediyesi kendi yetkisi dışında kalan konularda (güvenlik vs.) paydaşlarla zorunlu olarak iletişim içerisinde olmaları gerektiği ancak özellikle kamu örgütleriyle olan işbirliklerinde siyasi etkilerin önemli rol oynadığı ifade edilmişlerdir. Bu sonuç Mersin Büyükşehir Belediye Başkanının muhalefet partisinden seçilmiş olmasından kaynaklı olabilir. Mazıbaş (2005) çalışmasında kurumsal yönetim uygulamalarını etkileyen faktörler arasında siyasi inançlardan bahsetmekte, Göküş (2000) ise çalışmasında kamu politikaları oluştururken siyasi ve bürokratik karar alıcıların kamu politikalarını oluşturma sürecinde birbirlerini etkilemekte ve birbirinden etkilenme olduğunu belirtmektedir. Bu değerlendirmelerin araştırmada elde edilen bulguları doğrular nitelikte olduğu söylenebilir. Elde edilen bir başka veriye göre paydaşlarla ilişkilerin yürütülmesinde ikili ilişkilerin ortaya çıkan problemleri aşmak ve süreci devam ettirmek üzerinde etkili olduğu, aynı zamanda kurumsal ilişkilerde protokole dayalı düzenlemelerin önem arz ettiği belirlenmiştir. Paydaşlarla yaşanan işbirliği ile ilgili sorunlarla ilişkin olarak katılımcıların mevzuattan kaynaklı problemlere ve yeterli destek verilmemesine vurgu yaptıkları görülmektedir.

5.9. Mersin Büyükşehir Belediyesinin Ulusal ve Uluslararası Spor Organizasyonlarına Ev Sahipliği Yapması ile İlgili Değerlendirmeler

Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre, katılımcıların Mersin Büyükşehir Belediyesi açısından şehrin ulusal ya da uluslararası spor organizasyonlarına ev sahipliği yapması konusunda düşünceleri incelendiğinde büyük oranda kentin tanıtımı ve turizm konusu öne çıkmakta, ulusal ve uluslararası spor organizasyonlarının marka kent olmaya katkısından söz edilmektedir. Karharman'ın (2014) Antalya Destinasyonunda Spor Turizmi başlıklı yüksek lisans tezinde spor turizminin, kişilerin seyahatlerinde gitmeyi amaçladığı yerleri kararlaştırırken etkilediği sonucuna ulaşmıştır. Silik ve Güçer'in (2016) çalışmalarına göre de şehirlerin veya ülkelerin ulusal ve uluslararası tanıtımlarında spor organizasyonlarının önemli bir yeri vardır. Ayrıca spor organizasyonlarının ülke ve şehirler ekonomik kazançlar dışında katkıları olduğunu, organizasyon süresi boyunca sahip oldukları teknolojik, sosyal, kültürel, turizmle ilgili zenginliklerini ve sanatsal değerlerini tanıtmaya fırsatı bulduklarını aktarmaktadır. Bu sonuçlar elde edilen verileri destekler nitelikte olduğu söylenebilir.

Katılımcıların bir kısmı belediyenin düzenlediği ulusal ve uluslararası spor organizasyonlarının başarısına vurgu yaparak Mersin'de düzenlenen Uluslararası Mersin Maratonun dünya sıralamasında üst sıraya çıkmasını örnek olarak göstermişlerdir.

5.10. Mersin Büyükşehir Belediyesi Spor Yatırımları ile İlgili Değerlendirmeler

Araştırmamızda katılımcılar Mersin Büyükşehir Belediyesinin spor yatırımlarına yönelik olarak tesisleşmeye verdiği öneme vurgu yapmışlardır. Öyle ki tüm ilçelerde büyükşehir belediyesi olarak çeşitli branşlarda spor tesisleri yapıldığı, bu tesislerin profesyonel sporlara uygun şekilde gerçekleştirildiği ve gençlerin spor yapabileceği alanlar oluşturduğunu ifade etmişlerdir. Erden (1995) yapmış olduğu çalışmada sporda başarıyı etkileyen en önemli faktörlerden birisinin planlı ve düzenli yapılmış spor tesisleri olduğunu söylemektedir.

Katılımcıların bir kısmının ortaya koyduğu verilerde ise tesislerin yeterli olmadığı dolayısıyla spor yatırımlarında yeteri seviyelere ulaşamadığı sonucu ortaya konulmaktadır. Araştırmada ortaya çıkan farklı katılımcı görüşleri araştırmanın çalışma grubu içerisinde başka partilerin encümenlerinin bulunmasından da kaynaklı olabilir.

Belediyelerin spor yatırımlarına ilişkin yaşanan sorunların başında mevzuattan kaynaklanan ilçelerin ihtiyacını karşılayacak spor tesislerinin yapılamaması söylenmiştir. İlgili mevzuatta ilçe belediyelerinin sınırları içerisinde kalan ve kendilerine ait olan arsaların büyükşehir belediyesine tahsisinde 30 dekar şartı konulmuştur (Büyükşehir Belediyesi Statüsüne Dönüştürülmüş Bulunan Belediyelerin Taşınır ve Taşınmaz Malları ile Personelinin İlçe Belediyelerine Devir ve Dağılımı Hakkında Yönetmelik, Md. 12/ c). Buna göre, 30 dekar altındaki arsaların tahsisi keyfiyete bırakılmış ilçe belediyelerin uhdesinde kalmıştır. Bu durum da süreci aksatmakta ya da yatırıma imkân vermediği düşünülmektedir. Araştırmada elde edilen diğer bir sonuca göre sportif hizmetlerin yürütülmesinde diğer kamu kurum ve kuruluşlarının tesislerinin kiralanması yöntemine gidilmiştir.

5.11. Mersin Büyükşehir Belediyesinin Temel Görev ve Sorumlulukları Düşünüldüğünde Spor ve Rekreasyon Hizmetlerine İlişkin Değerlendirmeler

Katılımcılar rekreasyon ve spor hizmetlerini belediyelerin asli görevi olduğunu aktarmışlardır. Diğer bir ifadeyle katılımcılar rekreasyon ve spor hizmetlerini şehrin ortak ihtiyaçları arasında gördükleri söylenebilir.

Katılımcıların elde edilen bulgulara göre, Mersin Büyükşehir Belediyesinin temel görev ve sorumlulukları düşünüldüğünde spor ve rekreasyon hizmetleri konusunda ki düşünceleri incelendiğinde Mersin Büyükşehir Belediye yönetimi tarafından spor ve rekreasyon hizmetlerinin asli görev olarak düşünüldüğü belirtilmiştir. Bu konu, katılımcılar tarafından şehrin ortak ihtiyaçları olarak görüldüğü anlaşılmaktadır. Türkiye’de yerel yönetimlerin asli görevleri ilgili kanunlarda madde madde belirtilmiş, spor hizmetleri ise bu kapsamın dışında tutulmuştur. Katılımcılar bu yönüyle mevzuatın yetersiz olduğu ve kanuni olarak da spor hizmetlerinin belediyelerin asli görevi olarak mevzuatta yer alması gerektiğini belirtmektedirler.

Bununla birlikte bir katılımcı ise mevcut mevzuatın spor ve rekreasyon hizmetlerinin yürütülmesinde yeterli olduğunu ifade etmiştir. Mevzuatta konuların çok özel boyutlarda değerlendirilmesine gerek olmadığı, genel ifadelerle (halk sağlığı vs.) yer bulmasının yeterli olduğu ortaya konulmaktadır.

5.12. Mersin Büyükşehir Belediyesinin Engelliler için Spor Faaliyetleriyle İlgili Değerlendirmeler

Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre, Mersin Büyükşehir Belediyesi engelliler için spor hizmetleri alanındaki faaliyetleri konusunda engelsiz tesislerin önemli bir yer tuttuğu görülmüştür. Mersin Büyükşehir Belediyesi bünyesindeki mevcut tesislerin engelli vatandaşlar ve sporcuların kullanabilecekleri hale dönüştürüldüğü ve engelli vatandaşların hizmetine sunulan tesislerin yapıldığını belirtmişlerdir. Çağlar (2012) çalışmasında, engellilerin bağımsız ve insan onuruna uygun bir yaşam sürebilmeleri için toplumun diğer üyeleriyle eşit şekilde halka açık tesis ve hizmetlere erişimlerinin sağlanması gerektiğini belirtmektedir. Ayrıca engellilerin hizmete erişebilirliğinin hak ve özgürlükleri kullanmanın, kamusal ve kamuya açık hizmetlerden yararlanmanın, yaşamın tüm alanlarına katılımın ön koşulu olduğu yönünde bir değerlendirmede bulunmaktadır. Bunun dışında Sol ve Fofter (1992), engellilere yönelik fiziksel aktivitelerin uygulanabilmesi için uygun standartlarda tesislerin bulunması ya da adapte edilmesi gerektiği yönündeki görüşü de elde edilen verilerle benzeştiği görülmektedir (aktaran Koparan 2003).

Katılımcıların önemli bir bölümü engelliler konusuna yönetsel açıdan önem verdiklerini belirterek, her insanın birer engelli aday olduğunu, engelsiz bireylerin belediye imkanlarından ne oranda faydalanabiliyorsa engelli vatandaşlarında en az o oranda faydalanması gerektiği ifade etmişlerdir.

Bu düşüncenin yönetsel açıdan yansıması olarak da Engelliler Daire Başkanlığı büyükşehir belediyeleri ölçeğinde ilk kez Mersin Büyükşehir Belediyesinde kurulduğu belirlenmiştir. Bu daire başkanlığının örgütsel şemasında Engelliler Spor Şube Müdürlüğü ve alt birim olarak Spor Şefliği yer almaktadır. Engelli bireylerin ve ailelerin içinde bulundukları durumun etkisiyle toplumdan uzaklaşmaları, sosyal hayattan soyutlanmaları mümkündür.

Oluşabilecek böylesi durumları ortadan kaldırmak, engelli bireylerin ve ailelerin sosyal, kültürel ve insani tüm imkanlardan faydalanmalarının sağlanabilmesi toplum huzuru ve bireysel hak ve hürriyetler düşünüldüğünde Engelliler Spor Şube Müdürlüğünün toplumsal açıdan son derece önemli bir yere sahip olduğu ortaya çıkmaktadır.

Katılımcılar engelli bireylerin aktif katılımına yönelik olarak atletizm, basketbol, tenis, yüzme ve atıcılık branşlarında etkinlikleri düzenlendiğini belirtmişlerdir.

Bununla birlikte Mersin Büyükşehir Belediyesi Engelsiz Sanat adı altında düzenlediği Uluslararası Sanat Festivalleri bünyesinde engelli sporcuların katılım sağladığı bir bölüme de yer verildiği tespit edilmiştir. Ayrıca Dünya Engelliler Vakfının resmi internet sitesinde verilen bilgiye göre birincisi 11-15 Ekim 2017’de düzenlenen 1. Mersin Uluslararası Engelsiz Sanat Festivali (Resim-1) ve 11-14 Ekim 2018 tarihleri arasında yapıldığı 2. Mersin Uluslararası Engelsiz Sanat Festivalinde (Resim-2) kapsamında toplumsal farkındalığı artırmak adına çeşitli sanatçılar ve sporcuların da yer aldığı bir gösteri maçı düzenlenmiştir. Mersin Büyükşehir Belediyesinin engellilere yönelik etkinlikleriyle katılımcıların görüşleri arasında paralellik olduğu belirlenmiştir.

Katılımcılar tarafından, engelli vatandaşların da belediyenin sunduğu imkanlardan eşit derecede yararlanmaları adına belediyenin engelsiz plaj projesini gerçekleştirdiğini ifade etmişlerdir. Bu projeye göre Mersin Büyükşehir Belediyesi iştirak şirketi marifetiyle halk plajlarında engelli vatandaşların denize girebilmesini sağlayabilmek ve engelli sporcuların denizde spor faaliyetlerini rahatça gerçekleştirebilmesini sağlayabilmek için rampalar yatığı anlaşılmaktadır. Bir diğer bulgu olarak da Mersin Büyükşehir Belediyesinin engelli sporculara ulaşım desteği sağlandığı anlaşılmaktadır. Engelli sporcuların engellilik durumuna göre ulaşım gereçlerinin özel araçlardan oluşması gerekmektedir. Engelli birey herhangi bir araçla dilediği yere ulaşma imkânına sahip olamamakta, genellikle belirli donanımlara sahip araçlarla ulaşımını gerçekleştirebilmektedirler. Bu durum göz önünde bulundurulduğunda Mersin Büyükşehir Belediyesinin özel donanımlı araçlarla engelli sporcu ve yakınlarının ulaşımını sağladığı anlaşılmaktadır. Araştırma sonucunda elde edilen bir diğer bulguya göre düzenlenen gençlik kamplarına engelli sporcularda dâhil edilmektedir. Bu kamplar vasıtasıyla engelli sporcular ve ailelerinin diğer engelli sporcular ve ailelerle tanışarak kaynaşması hedeflendiği değerlendirilmektedir. Katılımcılar, engelli sporculara yönelik antrenman uygulanmasında özel eğitim almış antrenörlerin

çalıştırıldığını, personel istihdamında engelli sporcuların çalıştırılmasına yönelik eğitim almış antrenörlerin tercih edildiğini belirtmişlerdir. Mevcut antrenörlerin de ihtiyaç duyulan donanımına kavuşmalarına yönelik imkânlar sunulduğu ortaya konmaktadır. Elde edilen diğer bulguda, engelli sporculara ayni ve nakdi destek verildiği, böylece bazı engelli sporcuların ulusal başarılar ortaya koyduğu ifade edilmiştir. Diğer bir bulguda ise çeşitli spor organizasyonları gerçekleştirilerek engelli sporcuların da bu faaliyetlerden faydalanmasını sağlandığı anlaşılmaktadır.



Resim 5.1. Mersin Büyükşehir Belediyesi 1. Engelsiz Sanat Festivali



Resim 5.2. Mersin Büyükşehir Belediyesi 2. Engelsiz Sanat Festivali

5.13. Mersin Büyükşehir Belediyesinde Oluşturulan Spor Hizmetleriyle İlgili İhtisas Komisyonları Hakkında Değerlendirmeler

Mersin Büyükşehir Belediyesinde oluşturulan spor hizmetleri ile ilgili ihtisas komisyonlarının hakkında düşünceleri incelendiğinde katılımcılar, Mersin Büyükşehir Belediyesi bünyesinde oluşturulan Eğitim Kültür Gençlik ve Spor Komisyonu ile Amatör Spora Destek Komisyonunun yasal zorunluluktan kurulduğunu ifade etmişlerdir. Büyükşehir Belediye Kanunu, Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonunun kurulmasını zorunlu kılmıştır. Bu durumun elde edilen bulguları doğrular nitelikte olduğu anlaşılmaktadır.

Aynı oranda katılımcı ise bu komisyonlarda çeşitli kararlar aldıklarını belirtmişlerdir. Büyükşehir Belediye Kanunun 15. maddesine göre ihtisas komisyonları konu ile ilgili raporları belediye meclisine sunar ve kararlar belediye meclisinden çıkar. Genellikle belediye meclisi kararları ihtisas komisyonları raporları doğrultusunda çıksa da ihtisas komisyonlarının mevzuat gereği bir kara birimi olduğu söylenemeyecektir. Buna göre elde edilen bulgularla mevzuat birbirini doğrular nitelik taşımadığı anlaşılmaktadır. Bir diğer bulguda kurumsal iletişimin zayıflığı olduğundan bahsedilmektedir. Bu sonuca göre spor hizmetleriyle ilgili oluşturulan ihtisas komisyonlarıyla ilgili birim amirleri arasında yeterince iletişimin olmadığı aşılmalıdır.

5.14. Mersin Büyükşehir Belediyesi Spor Hizmetleriyle İlgili Karar ve Yürütme Birimlerinde Görev Yapan Personelin Ortaya Koyduğu İdeal Spor Hizmetleri İle İlgili Değerlendirmeler

Belediyelerde ideal spor ve rekreasyon hizmetleri nasıl olması gerektiği yönünde katılımcılar, spor ve rekreasyon hizmetlerin tüm yaş gruplarındaki vatandaşlara ulaştırılması ve yaygınlaştırılması, bu konuda gerekli iş ve işlemlerin gerçekleştirilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Karakuş ve Sunay (2000), sporun kitlelere yaygınlaştırılması ve sporun toplumsal bir kurum olma özelliğinin herkes tarafından anlaşılıp benimsenmesi için, yerel yönetimlerin bu konudaki ağırlığı ve etkinliği artırılması gerektiği sonucuna ulaşmışlardır. Yıldız (2018) çalışmasında yerel yönetimlerin sporun gelişmesinde ve yaygınlaşmasında rol oynayabilecek en etkin mekanizma olduğunu belirtmiş, devletin spor hizmetlerinin yaygınlaştırılması konusunda kalıcı politikalar üreterek hayata geçirmesi

gerektiği sonucuna ulaşmıştır. Kalkınma Bakanlığının yayınladığı 10. Kalkınma Planı Özel İhtisas Raporuna göre toplumda spor sisteminin güçlendirilmesi, çağdaş spor bilincinin oluşturulması ve başarılı sporcu sayısının artırılması en başta sporun topluma yaygınlaştırılması ile mümkün olduğu belirtilmiştir. Bu durumun çalışmamızda elde edilen bulgularla benzerlik gösterdiği söylenebilir.

Çalışmada elde edilen diğer bir bulgu spor alanlarının çoğaltılması gerektiğidir. Vatandaşların spor hizmetlerine daha hızlı ve kolay ulaşabilmesinin sağlayabilmesi için spor yapabilecekleri alanların nitelik ve sayısının artırılması gerektiği söylenebilir. Sunay (1998) çalışmasında, semt sahalarının çoğaltılması gerektiği ve her yaştaki insanların spor yapabileceği ortamın sağlanması gerektiği sonucuna ulaşmıştır. Bu sonuç elde çalışmada elde edilen bulgularla örtüştüğü anlaşılmaktadır. Elde edilen diğer bir bulguda spor hizmetlerinin kategorize edilmesi gerektiği belirtilmiştir. Burada ifade edilen konu, spor hizmetlerinin amaçları doğrultusunda düzenlenmesi gerektiği, profesyonel sporlara yönelik yatırımların ayrı bir kategoride herkes için spor ya da yaşam boyu spor faaliyetlerine yönelik yatırımların ise ayrı bir kategoride değerlendirilmesi gerektiğinden bahsedilmektedir. Katılımcıların bir kısmı planlamaya vurgu yapmıştır. Yönetim bilimlerinin temel unsurlarından olan planlamanın bir süreç olduğu söylenebilir. Neyi, kimin, nerede, nasıl ve ne zaman yapacağının önceden belirlendiği bir süreçtir. Fayol (1917) planlamayı tanımlarken “Öngörmek, geleceği dikkatlice incelemek ve aksiyon programını ortaya koymaktır” ifadelerini kullanmış ve örgütlerde planlamanın yönetsel açıdan en önemli unsurlardan biri olduğunu belirtmektedir (aktaran Şengül, 2008). Elde edilen bulgulara göre yönetim fonksiyonlarından planlamanın yerel yönetimlerde, spor hizmetleri uygulamaları açısından önemli olduğu söylenebilir.

Katılımcılar altyapı faaliyetlerinin ve buraya ayrılacak bütçenin artırılması gerektiği belirtmektedirler. Küçük yaşlardan itibaren sporcu keşfinin yapılabilmesi ve sporcuların yetiştirilebilmesi için alt yapı faaliyetleri kapsamında etkinliklerin artırılması gerektiği düşünülmektedir. Sevimli (2015) çalışmasında, okul öncesi dönemden başlayarak, erken özelleşmenin olduğu sporlarda “üç” yaşından itibaren temel hareket becerilerinin; temel motor becerilerinin ve temel spor becerilerinin öğretilmesi gerektiğini sonucuna ulaşmıştır. Bu sonuçla çalışmada elde edilen sonucun benzerlik gösterdiği anlaşılmaktadır.



6. SONUÇ

Yönetmelik açıdan yerel yönetimler ve spor ilişkisi kapsamında Mersin Büyükşehir Belediyesi örneği ile ilgili oluşturulan sorulardan elde edilen bulgular değerlendirilmiştir.

Katılımcılardan elde edilen bulguların değerlendirilmesi sonucunda, spor hizmetlerinin gerçekleştirilmesi bakımından karar alma süreciyle ilgili olarak hiyerarşik diyalogun ve belediye başkanının spor hizmetlerine yönelik bakış açısının en etkili unsurlar olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Katılımcıların spor ve rekreasyon hizmetlerinin belediyelerin asli görevleri arasında yer alması gerektiğini, bu asli görevinde müstakil bir daire başkanlığı altında sevk ve idare edilmesinin önemli olduğunu ve bu hizmetleri verecek olan teknik personelin istihdamına yönelik olarak da ilgili mevzuatta değişiklikler yapılması ve norm kadro uygulaması yapılarak ihtiyaç duyulan nitelik ve nicelikteki personelin istihdam edilmesine olanak sağlanması gerektiğini ifade etmişlerdir.

Araştırmadan elde edilen bulgular ışığında belediyenin sporun yaygınlaştırması ve sporcu yetiştirilmesi bağlamında olarak sportif etkinlikler düzenlediği, tesisleşmeye büyük yatırımlar yaptığı, bölgesinde spor kulüp kurduğu, amatör spor kulüplerine ayni ve nakdi yardım yaptığı ve başarılı sporculara ödül yönetmeliği çerçevesinde teşvik ettiği belirlenmiştir.

Belediyenin marka şehir olma vizyonu kapsamında Mersin'in bir spor kenti olmasının hedeflendiği, tanınırlığını artırmak için ulusal ve uluslararası spor organizasyonları düzenlediği sonucuna ulaşılmıştır.

Bununla birlikte Mersin Büyükşehir Belediyesinin Engelli vatandaşların topluma adaptasyonunun artırılması bakımından sporu bir enstrüman olarak kullandığı anlaşılmaktadır. Bu kapsamda engellilere yönelik spor tesislerinin yapıldığı, mevcut tesislerin engellilerin kullanımına uygun hale getirildiği, bu tesislere ulaşmak için de özel araçların tahsis edildiği belirlenmiştir.

Araştırmanın sonucunda aşağıdaki öneriler sunulmuştur.

- Spor hizmetleriyle ilgili karar süreçlerinde daha demokratik ve katılımcı bir yönetim anlayışının ortaya konulması gerekmektedir.
- Spor etkinliklerinin daha fazla insana ulaştırılmalı ve branş çeşitliliği artırılarak devam etmesi sağlanmalıdır.
- Büyükşehir Belediyelerin ihtiyaç duyduğu yönetim anlayışına uygun, halkın istek ve ihtiyaçlarına karşılık verebilecek şekilde mevzuatta kadro tahsisi ve bütçe konusunda düzenlemelerin yapılması gerekmektedir.
- Devlet Memurluğu Kanunu ve Büyükşehir Belediyesi Kanununda, ayrıca bunlara bağlı yönetmeliklerde gerekli değişikliklerin yapılarak, sporla ilgili birimlerde görev yapacak personelin görev tanımlarının, statülerinin, eğitimleri ile ilgili şartlarının ve ücretlendirme şeklinin düzenlenmesi gerekmektedir.
- Mevzuattan gelen zorunlulukla kurulan bu komisyonun işlevinin artırılması sağlanmalı, komisyon üyeleri belirlenirken spor alanında eğitim almış kişilerden oluşması sağlanmalı, komisyon ve sporla ilgili birimler arasındaki ilişkinin artırılması sağlanmalıdır.
- Katılımcıların, belediyelerde ideal spor ve rekreasyon hizmetleri ile ilgili düşünceleri değerlendirildiğinde, sporun yaygınlaştırılmasıyla ilgili çalışmaların yapılması gerekmektedir.

Ayrıca bu alanda çalışacak araştırmacıların,

- Farklı belediyeler örneklerinde ilgili çalışmaların yapılması,
- Spor hizmetlerine aktarılan bütçelerin yeterliliği konusunda diğer belediyeler ve diğer ülkelerdeki belediyelerle karşılaştırmaların yapılması,
- Spor hizmetleri açısından diğer paydaşların görüşlerinin ortaya konduğu çalışmaların yapılması,
- Halkın rekreasyon ve spor hizmetlerine yönelik beklentilerinin daha ayrıntılı şekilde araştırılması,
- Engelliler spor hizmetleri konusunda belediyelerden beklentilerine yönelik olarak yerel ve uluslararası karşılaştırmaların yapılması,

KAYNAKLAR

1. Abalı, N. (2015). *İnsan kaynakları yönetiminde psikoteknik testler ve bir araştırma*. Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli, 6.
2. Açıkada, C., Ergen, E. (1990). *Bilim ve spor*. Ankara: Of Set Matbaacılık, 216-223.
3. Akkırman, A. D. (1998). Etkin çatışma yönetimi ve müdahale stratejileri. *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 13(2), 1-11.
4. Alpar, R. (1998). *İstatistik ve spor bilimleri*. Ankara: Bağırhan Yayınevi, 185.
5. Arastaman, G., Fidan, İ. Ö. ve Fidan, T. (2018). Nitel araştırmada geçerlik ve güvenirlik: Kuramsal bir inceleme. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (YYU Journal of Education Faculty)*, 15(1), 37-75.
6. Arıkoğa, E. (2008). Yerel yönetimler ve organları: Oranlar arası ilişkilerin üç boyutlu analizi. R. Bozlağan ve Y. Demirkaya (Editörler). *Türkiye’de yerel yönetimler*. Ankara. Nobel Yayınları, 157-203.
7. Atalay, A., Yücel, S. ve Korkmaz, H. M. (2016). Türkiye’de spor hizmetlerinin yerelleşmesine ilişkin belediye başkanlarının görüşlerinin incelenmesi. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 14(1), 63-74.
8. Atalı, L. (2014). "Belediye" ibaresinin spor kulüpleri tarafından tüzel kişilik adlarında kullanılmasının değerlendirilmesi. *Mahalli İdareler Dergisi*, 2, 28-33.
9. Aydın, M. (2008). Sosyal politikalar ve yerel yönetimler. İstanbul: Yedirenk, 32.
10. Bach, S., Sisson, K. (2000). *Personnel management: A comprehensive guide to theory and practice (3rd edition)*. Oxford ; Malden, Mass: Blackwel.
11. Bilgiç, V. K. (1998). *Yerel yönetimler*. Ankara: 21. Yüzyıl Yayınları, 26-27.
12. Bilir, S. (2013). *Gündüz artan penceresinden Mersin*. Mersin: E Yayınları, 29-31.
13. Bozkurt, Ö., Ergün, T. (1998). *Kamu yönetimi sözlüğü*. Ankara: TODAİE, 158.
14. Bulut, Y. (2000). Büyük şehirlerde katılımlı yönetimin hayata geçirilmesinde rol oynayan etmenler. *Muğla Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 47-63.
15. Connelly, L. M. (2010). What is phenomenology?. *Medsurg Nursing*, 19(2), 127.
16. Çağlar, S. (2012). Engellilerin erişebilirlik hakkı ve Türkiye’de erişebilirlikleri. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 61(2), 541-598.
17. Çelik, M.L., Altıparmak, C. (2013). *Hukuki açıdan 100 soruda yeni büyükşehir belediye modeli*. Ankara: Seçkin, 37, 46, 47, 49.
18. Çiçek, Y. (2014). Geçmişten günümüze Türkiye’de yerel yönetimler. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(1), 53-64.

19. Çoban, B., Devecioğlu, S. (2006). Türkiye'deki Belediye başkanlarının spor hizmetlerine ilişkin görüşlerinin incelenmesi. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, XI(1), 49-60.
20. Demir, K. A. (2017). *Cumhuriyet dönemi belediye başkanları ve yerel seçimleri 1923-2014*. Ankara: İmaj Yayınevi, 6, 61.
21. Derdiman, C. (2005). *Yeni düzenlemeler göre yerel yönetimler*. İstanbul: Aktüel Yayınları, 8, 74, 77.
22. Dinç, F., Çolakoğlu, T. ve Kurtipek, S. (2018). Büyükşehir Belediyelerinin spor hizmetlerinde çalışmakta olan personelin kadro tanımları ve istihdam problemlerine yönelik derleme bir çalışma. *Journal of Human Sciences*, 15(4), 2533- 2552.
23. Doğu G., Kesim Ü. ve Sivrikaya Ö. (2002). Belediyelerin sporla ilgili işlevleri: Düzce belediye örneği. *Çağdaş Yerel Yönetimler*, 11(2), 89-106.
24. Eke, A. E. (1985). Anakent yönetimi ve yönetsel ilişkiler: Batı deneyimi ve Türkiye. *Amme İdaresi Dergisi*, 18(4), 41-42.
25. Erden, S. (1995). Spor tesislerinin spor etkinliklerindeki yeri ve önemi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(1), 155-158.
26. Eren, E. (2011). *Yönetim ve Organizasyon*. İstanbul: Beta Yayınları, 3.
27. Erten, M. (1999). *Nasıl bir yerel yönetim*. İstanbul: Anahtar Kitaplar Yayınevi, 32.
28. Fayol, H. (1917). *Administration industrielle et générale*. Paris: H.Dunod Et E.Pinat Editeurs.
29. Fişek, K. (1982). Devlet politikası ve toplumsal yapıyla ilişkileri açısından Dünya'da ve Türkiye'de spor yönetimi. Ankara: SBF Yayınları, 17.
30. Glesne, C., & Peshkin, A. (1992). Becoming qualitative researchers: An introduction. White Plains, NY: Longman.
31. Gökçe, G., Şahin, A., Örselli, E. (2002). Türkiye'de siyasetin bürokrasi üzerindeki etkisi: Siyasallaşma. *Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 2(4), 45-58.
32. Gökçelik, E., Uğur, O. A. (2015). Türkiye ve Avustralya'da uygulanan spor yönetim modellerinin karşılaştırılması. *Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi (UKSAD)*, 1, 32-40
33. Göksu, A., Padem, H., Konaklı, Z. (2012). *Araştırma yöntemleri: SPSS uygulamalı* (Birinci Baskı). Sarajevo: International Burch University, Bosnia and Herzegovina, 67.
34. Göküş, M. (2000). Kamu Politikalarının Belirlenmesinde Bürokrasinin Rolü. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (6), 35-43.
35. Gözübüyük, A.Ş., Kili, S. (1982). *Türk anayasa metinleri* (İkinci Baskı). Ankara: Ankara Üniversitesi SBF Yayınları, 41.

- diye%26Tur%3D1%26Tertip%3D5%26No%3D5216+&date=2019-02-22
adresinden 21.10.2018 tarihinde erişilmiştir.
47. İnternet: *Büyükşehir Belediyesi statüsüne dönüştürülmüş bulunan belediyelerin taşınır ve taşınmaz malları ile personelinin ilçe belediyelerine devir ve dağılımı hakkında yönetmelik.* URL:
<http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fwww.sgk.biz.tr%2Fmevzuat%2F21356.html+&date=2019-02-22> adresinden 11.02.2019 tarihinde erişilmiştir.
48. İnternet: *Dünya Engelliler Vakfı.* URL:
<http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2FWww.Devturkiye.Org%2FHaberler%2FMersinuluslararasısanatfestivali%2F&date=2019-02-22> adresinden 13.01.2019 tarihinde erişilmiştir.
49. İnternet: *Gençlik Spor Bakanlığı Resmi İnternet Sitesi.* URL:
<http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2FGsb.Gov.Tr%2FHaberdetaylari%2F1%2F3756%2FSpor-Kamuoyu-Tesislesme-Devrimini-Yorumladi.Aspx%23&date=2019-02-22> adresinden 13.01.2019 tarihinde erişilmiştir.
50. İnternet: *İl İdaresi Kanunu.* URL:
<http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fwww.mevzuat.gov.tr%2FMetin1.Aspx%3FMevzuatKod%3D1.3.5442%26MevzuatIliski%3D0%26sourceXmlSearch%3D5442%26Tur%3D1%26Tertip%3D3%26No%3D5442&date=2019-02-22> adresinden 21.10.2018 tarihinde erişilmiştir.
51. İnternet: *İl Özel İdaresi Kanunu.* URL:
<http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fwww.mevzuat.gov.tr%2FMetin1.Aspx%3FMevzuatKod%3D1.5.5302%26MevzuatIliski%3D0%26sourceXmlSearch%3D5302%26Tur%3D1%26Tertip%3D5%26No%3D5302&date=2019-02-22> adresinden 21.10.2018 tarihinde erişilmiştir.
52. İnternet: *Kalkınma Bakanlığı Onuncu Kalkınma Planı Spor Özel İhtisas Komisyonu Raporu.* (2014). Ankara, 42. URL:
http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2FWww.Cka.Org.Tr%2FDosyalar%2FOzel%2520%C4%B1htisas%2520komisyonu%2520raporlar%25C4%25B1%2FSpor_%25C3%25B6ik.Pdf&date=2019-02-22 adresinden 21.10.2018 tarihinde erişilmiştir.
53. İnternet: Kaya, E. (2005). *Türkiye’de yeni bir dönem: Yerel Yönetimler Reformu.* URL:
<http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fwww.pendik.bel.tr.&date=2019-02-22> adresinden 10.06.2010. tarihinde erişilmiştir.
54. İnternet: *Köy Kanunu.* URL:
<http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fwww.mevzuat.gov.tr%2FMetin1.Aspx%3FMevzuatKod%3D1.3.442%26MevzuatIliski%3D0%26sourceXmlSearch%3Dk%25C3%25B6y%26Tur%3D1%26Tertip%3D3%26No%3D442&date=2019-02-22> adresinden 21.10.2018 tarihinde erişilmiştir.
55. İnternet: *Mahalli idareler ile mahalle muhtarlıkları ve ihtiyar heyetleri seçimi hakkında kanun.* URL:

66. İnternet: *Mersin Büyükşehir Belediyesi.* URL: <http://www.webcitation.org/query?url=https%3A%2F%2Fwww.mersin.bel.tr%2Fspor-tesisleri&date=2019-02-22> adresinden 11.01.2019 tarihinde erişilmiştir.
67. İnternet: *Mersin Uluslararası Sanat Festivali Resmi Sitesi.* URL: <http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2FHttp%3A%2F%2FWww.Engelsizsanat.Net%2FTr%2F%C4%B0ndex.Php&date=2019-02-22> adresinden 13.01.2019 tarihinde erişilmiştir
68. İnternet: *Milletvekili Seçimi Kanununun.* URL: <http://www.webcitation.org/query?url=https%3A%2F%2Fwww.mevzuat.gov.tr%2FMetin1.Asp%3FMezuatKod%3D1.5.2839%26MezuatIliski%3D0%26sourceXmlSearch%3D2839%26Tur%3D1%26Tertip%3D5%26No%3D2839&date=2019-02-22> adresinden 28.10.2018 tarihinde erişilmiştir.
69. İnternet: *On dört ilde büyükşehir belediyesi ve yirmi yedi ilçe kurulması ile bazı kanun ve kanun hükmünde kararnamelerde değişiklik yapılmasına dair kanun.* URL: <http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fwww.mevzuat.gov.tr%2FMetin1.Asp%3FMezuatKod%3D1.5.6360%26MezuatIliski%3D0%26sourceXmlSearch%3Db%25C3%25BCy%25C3%25BCK%25C5%259Fehir%2520belediye%26Tur%3D1%26Tertip%3D5%26No%3D6360+&date=2019-02-22> adresinden 21.10.2018 tarihinde erişilmiştir.
70. İnternet: Patton, M. Q. (2005). Qualitative research. Wiley online library. <http://www.webcitation.org/query?url=https%3A%2F%2Fonlinelibrary.wiley.com%2Fdoi%2Fabs%2F10.1002%2F0470013192.bsa514&date=2019-02-22> adresinden 16.11.2018 tarihinde erişilmiştir.
71. İnternet: *Seçimlerin temel hükümleri ve seçmen kütükleri hakkında kanun ile bazı kanunlarda değişiklik yapılmasına dair kanun.* URL: <http://www.webcitation.org/query?url=https%3A%2F%2Fwww.mevzuat.gov.tr%2FMetin1.Asp%3FMezuatKod%3D1.5.7102%26MezuatIliski%3D0%26sourceXmlSearch%3D7102%26Tur%3D1%26Tertip%3D5%26No%3D7102&date=2019-02-22> sayfasından 23.10.2018 tarihinde erişilmiştir.
72. İnternet: *Seçimlerin temel hükümleri ve seçmen kütükleri hakkında kanun ile bazı kanunlarda değişiklik yapılmasına dair kanun.* Md. 23. URL: <http://www.webcitation.org/query?url=https%3A%2F%2Fwww.mevzuat.gov.tr%2FMetin1.Asp%3FMezuatKod%3D1.5.7102%26MezuatIliski%3D0%26sourceXmlSearch%3D7102%26Tur%3D1%26Tertip%3D5%26No%3D7102&date=2019-02-22> sayfasından 23.10.2018 tarihinde erişilmiştir.
73. Karakılçık, Y. (2016). *Yeni yerel-bölgesel gelişmeler ışığında yerel yönetimler* (Üçüncü Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık, 36-135-138-139-140-144-149-159.
74. Karakuş, E. Sunay, H., (2000). Sporun kitlelere yaygınlaştırılmasında yerel yönetimlerin, yeri ve fonksiyonlarına ilişkin ankara ili metropol ilçeleri belediye meclisi üyelerinin görüşleri. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 3, 63-80.
75. Karataş, S. (1992). *Kamu işletmeleri ve yerel yönetimler*. İstanbul: D. Ü. İktisat Fakültesi Yayınları, 201.

76. Karharman, A. (2014). *Antalya destinasyonunda spor turizmi*. Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon, 42-43
77. Kavruk, H. (2002). *Türkiye’de anakent belediyeçiliği ve kent hizmetlerinin yönetimi*. Ankara: Şelale Matbaacılık, 38,39,40,41,42.
78. Keleş, R. (1994). *Yerinden yönetim ve siyaset* (İkinci Baskı). İstanbul: Cem Yayınevi, 43.
79. Keleş, R. (2012). *Yerinden yönetim ve siyaset*. İstanbul: Cem Yayınevi, 330.
80. Keleş, R., Yavuz, F. (1983). *Yerel yönetimler*. Ankara: Turhan Kitapevi, 1, 2, 17, 18, 268.
81. Kirk, J., Miller, M. (1986). *Reliability and validity in qualitative research*. Beverly Hills, CA: Sage, 9.
82. Knafl, K. A., Howard, M. J. (1984). Interpreting and reporting qualitative research. *Research in Nursing & Health*, 7(1), 17-24.
83. Koca, C. (2017). Spor bilimlerinde nitel araştırma yaklaşımı, *Spor Bilimleri Dergisi Hacettepe Journal of Sport Sciences*, 28(1), 30–48.
84. Koçak, S. Y., Ekşi, A. (2010). Katılımcılık ve demokrasi perspektifinden Türkiye’de yerel yönetimler. *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21, 295-307.
85. Koparan, Ş. (2003). Özel ihtiyaçları olan çocuklarda spor. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(1), 14.
86. Kozanoğlu, G. (2015). *Üniter devlet modelinde mahalli idarelerin özerkliği ilkesi*. Ankara: Adalet Yayınevi, 36,37.
87. Kurt, E. S. (2008). *Kurumsal yönetimin halka açık işletmelerde mevzuat ve uygulama yönünden incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne, 28.
88. Kurtipek, S. (2017). *Metropolitan alan içerisindeki belediyelerin gençlik ve spor politikalarının değerlendirilmesi*. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 61.
89. Kurtipek, S., Yenel, İ. F. (2018). Türkiye’de yerel yönetimler ve spor. A. A. Yetim (Editör). *Yönetim ve Spor*. Ankara: Berikan Yayınevi, 429-457.
90. Kurtuluş Savaşında İçel Tarihini Yazma Komitesi. (2006). *Kurtuluş savaşında İçel*. Yeşil, M.C. (Yayın Yönetmeni). Mersin: İstek Matbaası, 1, 26.
91. Mazıbaş, M. (2005). *Operasyonel risk ile kurumsal yönetimin kesişim alanı*. TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi IV. Orta Anadolu İşletmecilik Kongresinde sunuldu, Ankara, 25-40.

92. Mclean, M. (1960). *Municipal recreation administration*. Chicago: International City Manager Association, 25.
93. Mecek, M. Doğan, M. ve Parlak, B. (2015). *İdari ve mali açıdan Türkiye’de yerel yönetimler*. Antalya: Bekad Yayınları, 5.
94. Nadaroğlu, H. (1986). *Mahalli idareler* (Üçüncü Baskı). İstanbul: Met/Er Matbaası, 15.
95. Narinoğlu, A. (2009). *Yerel yönetimlerde stratejik yönetim ve planlama* (Birinci Basım). İstanbul: Mart Matbaacılık, 35.
96. Newstrom, J. W., Davis, K. (1993). *Organizational behavior: Human behavior at work* (9th edition). New York: McGraw-Hill, 227.
97. Oğuz, İ. (2006). *Mersin kentinin kuruluş öyküsü*. Mersin: Mersin Ticaret Sanayi Odası, 16, 17.
98. Ortaylı, İ. (1985). *Tanzimat’tan cumhuriyete yerel yönetim geleneği*. İstanbul: Hil Yayın, 29-32.
99. Ö. Üstündağ, S. Devecioğlu, E.E Akarsu (2011, 16-18 Mayıs). *Spor ve rekreasyon alanlarının şehir planlamasındaki yeri ve önemi*. 6th International Advanced Technologies Sempozyumunda sunuldu, Elazığ.
100. Ökmen, M. (2015). *Yerel yönetimlerde güncel gelişmeler*. Bursa: Ekin Yayın, 435, 439.
101. Ökmen, M., Parlak, B. (2010). *Kuramdan uygulamaya yerel yönetimler ilkeler yaklaşımlar mevzuat* (İkinci Baskı). Bursa: Alfa Akademi, 20, 23, 155, 216, 221, 223, 275-276.
102. Özden, K. (2014). *Yerel yönetimlerde güncel sorunlar ve tartışmalar* (İkinci Baskı). Ankara: Seçkin, 58.
103. Özer, M. A. (2013). Yerel yönetimler reformunda reform: 6360 Sayılı Kanun’un düşündükleri. *Yerel Politikalar*. (3), 97-126.
104. Özer, M. A., Akçakaya, M. (2014). *Yerel yönetimler*. Ankara: Gazi Kitabevi, 6.
105. Öztürk, F. (1998). *Toplumsal boyutlarıyla spor*. Ankara: Bağırhan Yayınevi, 7.
106. Patton, M. Q. (1987). *How to use qualitative methods in evaluation*. Newbury Park, CA: Sage, 111.
107. Peker, K., Şen, M. L., (2015). Belediye yöneticilerinin norm kadro uygulamasına ilişkin görüşlerini belirlemeye yönelik alan araştırması: İstanbul ili örneği. *Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 7, 106-121.
108. Pepe, M. M. (2013). *Büyükşehir belediyelerinin spor hizmetleri: Antalya Büyükşehir Belediyesi örneği*. Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar, 45.

109. Punch, K. F. (2016). *Sosyal araştırmaya giriş nicel ve nitel yaklaşımlar* (çev. D. Bayrak, H. B. Arslan ve Z. Akyüz. Düzelti: Z. Etöz). Ankara: Siyasal Kitabevi. (Eserin orijinali 2005’de yayımlandı), 144.
110. Ramazanoğlu, F., Tekin, A., Zorba, E., Gürkan, A. C., Altungül, O., Özer, A. (2004). Taekwondocuların spora motive olmalarında ödülün etkisi. *Doğu Anadolu Bölgesi Araştırmaları*, 219-221.
111. Sağıroğlu, Ş. (1998). Artificial neural networks in robotic applications. *International Journal of Mathematical and Computational Applications*, 3(2), 87-92.
112. Semiz, H. (2011). *Yerel yönetimler reformu bağlamında merkezi yönetim ile yerel yönetimler arasındaki işbirliği sorununa yönelik nitel bir araştırma*. Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli, 6.
113. Sevimli, D. (2015). Sporda yetenek gelişiminin yönetim süreci. *Celal Bayar Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 10(1), 1-9.
114. Sezik, M. (2017). Yerel siyasal aktörlerin belediyelerde karar alma mekanizmalarına katılımı: Adıyaman belediye meclis örneği. *Birey ve Toplum Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(2), 65-88.
115. Silik, C. E., Güçer, E. (2016). Uluslararası spor organizasyonlarının sosyo-kültürel etkileri: 2013 Mersin XVII. Akdeniz Oyunlarına yönelik bir uygulama. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 1(36), 97-115.
116. Sivrikaya, Ö. (2009). *Düzce belediyesinin spor hizmetleri için örnek bir yönetim modeli*. Doktora Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu, 98, 160.
117. Sivrikaya, Ö. ve Doğu, G. (2011). Düzce belediyesinin spor hizmetleri için örnek bir yönetim modeli. *Pamukkale Journal of Sport Sciences*, 2(3), 52-74.
118. Smith, D. W. (2000). Ontological phenomenology. *The Proceedings of the Twentieth World Congress of Philosophy*, 7, 243-251
119. Sol, N., Fofter, C. (1992). *Healty fitness facility standarts and guidelines*. Human Kinetics Books. Illinois, 266-280.
120. Sunay, H. (1998). Spor yöneticilerinin nitelikleri ve eğitimi. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 3(1), 59-68.
121. Şahin, M. Y., İmamoğlu, A. F. (2011). Akademisyenlerin ve milletvekillerinin spor siyaset etkileşimine yönelik görüşleri. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*. 16(2), 25-44.
122. Şahin, Y. (2014). *Yerel yönetimler* (Birinci Baskı). Bursa: Ekin Basın Yayın, 25-26, 53, 54-55, 56, 94, 157, 160, 161.
123. Şaylan, G. (1986). *Türkiye’de kapitalizm, bürokrasi ve siyasal ideoloji*. Ankara: V Yayınları, 32.

124. Şengül, R. (2007). Henri Fayol'un yönetim düşüncesi üzerine notlar. *Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, 14(2), 257-273.
125. Şengül, R. (2014). *Yerel yönetimler* (Dördüncü Baskı). Kocaeli: Umuttepe Yayınları, 47, 85, 113, 131.
126. Tatlı, C. K. (2013). *Yerel yönetimlerin yaptırdığı spor parklarıyla ilgili sorunlar ve çözüm önerileri: Mersin örneği*. Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Mersin, 62.
127. TODAİE. (2008). *Kamu yönetimi sözlüğü*. Ankara: TODAİE Yayını, 342.
128. Toprak, Z. (2006). *Yerel yönetimler* (Altıncı Baskı). Ankara: Nobel Basımevi, 204.
129. Tortop, N. (1994). *Mahalli idareler* (Beşinci Baskı). Ankara: Yargı Yayınları, 1-4, 85, 93, 10-11.
130. Tortop, N., İşbir, E. G., Aykaç, B., Yayman, H., Özer, Akif. (2007). *Yönetim bilimi* (Yedinci Baskı). Ankara: Nobel Yayın, 8, 400-401.
131. Türkiye Büyük Millet Meclisi Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı (2017). *Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü*. Ankara: TBMM Basımevi, 50, 88, 89.
132. Türkiye Odalar Borsalar Birliği. (2004). Özel İhtisas Komisyonu Raporu, *Ankara*, 4
133. Ulusoy, A. Akdemir, T. (2004). *Mahalli idareler teori-uygulama-maliye* (İkinci Basım). Ankara: Seçkin Yayıncılık, 30, 38, 52, 53-149-152, 158.
134. Ulusoy, A. Akdemir, T. (2006). *Mahalli idareler: Teori-uygulama-maliye*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 21.
135. Ulusoy, A. Akdemir, T. (2012). *Mahalli idareler Teori-uygulama-maliye*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 20.
136. Ünal, F. (2012). Türkiye'de yerel yönetimlerde karar verme ve karar verme sürecinde yeralan faktörlerin analizi. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 17(3), 259-282.
137. Warrick, D. D. (1981). Leadership styles and their consequences. *Journal of Experiential Learning and Simulation*, 3(4), 155-172.
138. Weber, M. (2012). *Ekonomi ve toplum* (İkinci Cilt), (çev. B. Latif). İstanbul: İstanbul Matbacılık. (Eserin orijinali 1922'de yayımlandı), 326.
139. Yamaç, M. (2014). İlk anayasa (1876 Kanun-ı Esasisi). *Balkan Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(5), 54-68.
140. Yetim, A. A. (2005). *Sosyoloji ve spor*. İstanbul: Marpa, 131-132.

141. Yetim, A. A., İmamoğlu, A. F., Çimen, Z. (1998). Spor yöneticilerinin insan ilişkilerinde benimsedikleri yaklaşımlar. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 3(3), 61-70.
142. Yıldırım, A. (1999). Nitel araştırma yöntemlerinin temel özellikleri ve eğitim araştırmalarındaki yeri ve önemi. *Eğitim ve Bilim*, 23(112), 7-12.
143. Yıldırım, A. (2013). *Mersin tarihi ve gezi rehberi*. Mersin: Ömür Matbaacılık, 12,15-16.
144. Yıldırım, A., Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (Onuncu Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık, 41, 49, 69, 118, 111, 122, 132, 239, 240.
145. Yıldırım, M. (2010). Modernizm, postmodernizm ve kamu yönetimi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 6(1), 380-397.
146. Yıldız, K. (2018). Yerel yönetimler ve kalkınma planları çerçevesinde spor hizmetleri. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 3(1), 64-80.
147. Yörük, D. Dünder, S. ve Topçu, B. (2011). Türkiye'deki belediye başkanlarının liderlik tarzı ve liderlik tarzını etkileyen faktörler. *Ege Akademik Bakış*, 11(1), 103-109.
148. Yücel, A. Y., Atalay, A., Korkmaz, M. (2016). *Türkiye'de yerel yönetimler ve spor hizmetleri* (Birinci Baskı). İstanbul: Nobel Bilim Eserler, 1.
149. Zengin, E., Öztaş, C. (2008). Yerel yönetimler ve spor. *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi*, 55, 49-78.





EK-1. Görüşme Formu

“Yöneticilerin Yerel Yönetimler ve Spor İlişkisine Bakışı”

Görüşme Soruları:

1. Belediyenizde spor konulu karar alma süreci nasıl işlemektedir?
2. Sporun topluma yaygınlaştırılmasında ve halkın spor ve rekreasyonel anlamda istek ve ihtiyaçlarının karşılaması konusunda belediyenizde ne gibi çalışmalar yapılmaktadır?
3. Sporcu yetiştirilmesi konusunda belediyenizde neler yapılmaktadır?
4. Belediyenin bütçeden spora aktarılan kaynaklar konusundaki düşünceleriniz nelerdir?
5. Belediyeniz bünyesinde kurulan spor kulüpleri ile ilgili bilgi veriniz?
6. Belediyenizde daha önce kurulmuş olan gençlik ve spor daire başkanlığı süreci hakkında bilgi veriniz.
7. Spor ile ilgili birimlerdeki personel istihdam süreçleri hakkında bilgi verir misiniz?
8. Belediyenizin spor konulu işlerinde paydaşlarınızla olan kurumsal ilişkileriniz nasıl yürütülmektedir?
9. Belediyeniz açısından şehrinizin ulusal ya da uluslararası spor organizasyonlarına ev sahipliği yapması konusunda düşünceleriniz nelerdir?
10. Belediyenizin spor yatırımlarına yönelik düşünceleriniz nelerdir?
11. Belediyelerin temel görev ve sorumlulukları düşünüldüğünde spor ve rekreasyon hizmetleri konusunda ki düşünceleriniz nelerdir?
12. Belediyeniz engelliler için spor alanındaki faaliyetleriyle ilgili bilgi verir misiniz?
13. Belediyenizde oluşturulan spor hizmetleri ile ilgili ihtisas komisyonlarının hakkında düşünceleriniz nelerdir?
14. Sizce belediyelerde ideal spor ve rekreasyon hizmetleri nasıl olmalıdır?

EK-2. Araştırma İzin Belgesi

Evrak Tarih ve Sayısı: 10/04/2018-E.20021

 T.C.
MERSİN BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANLIĞI
Kültür Ve Sosyal İşler Dairesi Başkanlığı

EFQM
Recognised for Excellence
4 Star - 2017



Sayı : 42102054-622.99-E.44844
Konu : Tez Çalışması Talebi

06/04/2018

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü
Emniyet Mah. Taç Sok. No: 3 Yenimahalle/ANKARA

İlgi : Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'nün bula tarihli yazısı.

İlgi yazı ile, Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı doktora programı öğrencisi Fatih DİNÇ'in 'Yerel Yönetimler ve Spor İlişkisi- Mersin Büyükşehir Belediyesi Örneği' konulu tez veri çalışması talep edilmiştir.

Belediyemiz Stratejik amaç ve hedefleri doğrultusunda gerçekleştirilen Lisansüstü Tez talebiniz tarafımızca uygun görülmüştür.

Bilgilerinize rica ederim.

 e-imza
Hasan GÖKBEL
Belediye Başkanı a.
Genel Sekreter Yardımcısı

Ek :
1- 3 Sayfa İlgi Yazı.pdf
2- Tez Çalışması Oluru.pdf

**Bu evrakin 5070 Sayılı Kanun
gereğince E-İmza ile imzalandığı tasdik
olunur. 09.04/2018.**

5070 sayılı kanun gereğince E-İMZA ile imzalanmıştır.
Doğrulama Adresi : <http://ebelediye.mersin.bel.tr/BelgeDogrula/?P=63103>

Macit Özen Spor Kompleksi Yenışehir/MERSİN
Telefon No: 0.324. 533 2306 Faks No: 0.324. 473 2915
e-Posta sportesisleri@mersin.bel.tr İnternet Adresi www.mersin.bel.tr

Bilgi İçin : Sibel YAVUZ
Bilgisayar İşletmeni
Telefon No: 0(324) 533 23 12



[R:1104849]

EK-3. Tez Konusu Değişikliği Belgesi

Evrak Tarih ve Sayısı: 13/08/2018-E.112831



T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü



Sayı : 14574941-302.14.01-
Konu : Tez Konu Değişikliği-Fatih
DİNÇ

Sayın Doç. Dr. Tekin ÇOLAKOĞLU
Spor Yöneticiliği Bölümü Başkanlığı - Öğretim Üyesi

Enstitümüz Yönetim Kurulunun 09.08.2018 tarih ve 31 numaralı toplantısında alınan 03 sayılı karar metni aşağıda belirtilmektedir.
Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

e-imzalıdır
Prof. Dr. Mustafa ASLAN
Enstitü Müdürü

Karar 31/03 - Gazi Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin 37. ve 38 maddeleri gereğince, Enstitümüzün Anabilim/Bilim Dalı Başkanlıklarından gelen yazılar doğrultusunda, aşağıda bilgileri belirtilen ve **doktora öğrencileri** adına düzenlenen formlarda yer alan **tez konusu önerilerinin ve tez konusu değişikliklerinin** kabulüne. Oy birliği ile karar verilmiştir.

DOKTORA			
138532404	Fatih DİNÇ	Beden Eğitimi ve Spor	Doç.Dr. Tekin ÇOLAKOĞLU
Eski Tez Konusu	Yerel Yönetimler ve Spor İlişkisi: Mersin Büyükşehir Belediyesi Örneği		
Önerilen Yeni Tez Konusu	Yönetimsel Açıdan Yerel Yönetimler ve Spor İlişkisi: Mersin Büyükşehir Belediyesi Modeli		

DAĞITIM

Gereği:
Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğüne »
Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı
Başkanlığına

Bilgi:
Sayın Doç. Dr. Tekin ÇOLAKOĞLU



Emniyet Mahallesi Abant Sokak NO10/2 E Blok Kat 5 06500 Yenimahalle ANKARA
Tel:0 (312) 202 33 87 Faks:0 (312) 202 82 20
e-Posta : saglikb@gazi.edu.tr İnternet Adresi :http://saglikb.gazi.edu.tr/

Bilgi için :Rabia Demirel
Memur
Telefon No:03122023254

Bu belge 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5. Maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

EK-4. Etik Komisyon Raporu

Evrak Tarih ve Sayısı: 17/10/2018-E.39251



T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü



Sayı : 14574941-199-
Konu : Etik Komisyon Gelen Cevap
Bildirimi-Fatih DİNÇ

Sayın Doç. Dr. Tekin ÇOLAKOĞLU

Enstitümüz Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı doktora öğrencisi Fatih DİNÇ'in, etik komisyon başvurusu ile ilgili olarak Üniversitemiz Etik Komisyonu'nun cevabi yazısı ekte gönderilmektedir.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

e-imzalıdır
Doç. Dr. Aysel BERKKAN
Enstitü Müdür Yardımcısı

DAĞITIM
Gereği:
Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı
Başkanlığına

Bilgi:
Sayın Doç. Dr. Tekin ÇOLAKOĞLU
Sayın Fatih DİNÇ
Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı
Doktora Programı Öğrencisi



Evrakı Doğrulamak için: <https://belgedogrulama.gazi.edu.tr>
Emniyet Mahallesi Abant Sokak NO10/2 E Blok Kat 5 06500 Yenimahalle ANKARA
Tel:0 (312) 202 33 87 Faks:0 (312) 202 82 20

Pin: 83512
Bilgi için :Rabia Demirel
Memur

Bu belge 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 3. Maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

EK-4. (devam) Etik Komisyon Raporu

Evrak Tarih ve Sayısı: 15/10/2018-E.138517



T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
Etik Komisyonu



Sayı : 77082166-302.08.01-
Konu : Bilimsel ve Eğitim Amaçlı

SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi : 27/08/2018 tarihli ve 14574941-199- 115392 sayılı yazı.

İlgi yazınız ile göndermiş olduğunuz, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Doktora Öğrencisi **Fatih DİNÇ'in**, Doç.Dr. **Tekin ÇOLAKOĞLU'nun** danışmanlığında yürüttüğü "*Yönetmelik Açısından Yerel Yönetimler ve Spor İlişkisi: Mersin Büyükşehir Belediyesi Modeli*" adlı tez çalışması ile ilgili konu Komisyonumuzun 09.10.2018 tarih ve 08 sayılı toplantısında görüşülmüş olup,

İlgilinin çalışmasının, yapılması planlanan yerlerden izin alınması koşuluyla yapılmasında etik açıdan bir sakınca bulunmadığına oybirliği ile karar verilmiş ve karara ilişkin imza listesi ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

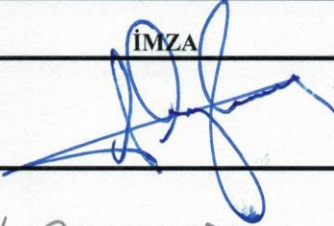
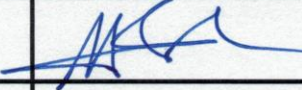
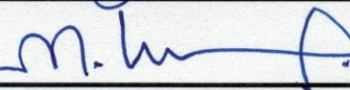
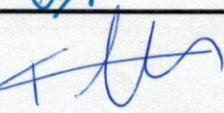
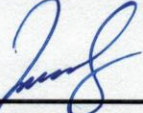
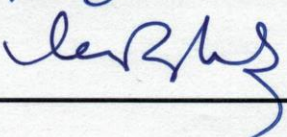
e-imzalıdır
Prof. Dr. Alper CEYLAN
Komisyon Başkanı

Araştırma Kod No: 2018-396

Ek:1 Liste



EK-4. (devam) Etik Komisyon Raporu

GAZİ ÜNİVERSİTESİ ETİK KOMİSYONU KATILIM LİSTESİ	
TOPLANTI TARİHİ : 09/10/2018	TOPLANTI SAYISI : 08
ADI-SOYADI	İMZA
Prof.Dr.Alper CEYLAN BAŞKAN	
Prof.Dr.Mustafa N.İLHAN BAŞKAN YRD.	KATILANADI
Prof.Dr.Rahmi ÜNAL	KATILANADI
Prof.Dr.Mehmet Sayım KARACAN	
Prof.Dr.Mustafa SARIKAYA	
Prof.Dr.İbrahim DOĞAN	KATILANADI
Prof.Dr.C.Haluk BODUR	
Prof.Dr.Mustafa İLBAŞ	
Prof.Dr.Fusun DEMİREL	KATILANADI
Prof.Dr.Aymelek GÖNENÇ	
Doç.Dr.Nihan KAFA	
Doç.Dr. Zehra GÖÇMEN BAYKARA	
Doç.Dr.Latif AYDOS	

EK-5. Mersin Büyükşehir Belediyesi Spor Ödül Yönetmeliği

**MERSİN BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE MECLİSİ PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU ile
AMATÖR SPORA DESTEK KOMİSYONU MÜŞTEREK RAPORU****Ara Karar Tarihi : 13/07/2015****KONU: Spor Ödül Yönetmeliği****Karar No : 696****Toplantı Tarihi : .../.../2015****Toplantı Saati : 10:00****Toplantı Yeri : Toplantı Salonu****RAPOR**

Mersin Büyükşehir Belediyesi Meclisi'nin 13/07/2015 tarih ve 696 sayılı ara kararı ile Plan ve Bütçe ile Amatör Spora Destek Komisyonu'na müştereken havale edilen; 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun 7. Maddesinin 1 fıkrasının (m) bendi ile 539 sayılı Belediye Kanunu'nun 14. maddesinin 1. Fıkrasının (b) bendi 6360 sayılı Kanunun 17.maddesi hükümlerine göre Spor Ödül Yönetmeliği ile ilgili teklifin komisyonlarımız tarafından incelenmesi neticesinde;

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun 7. Maddesinin 1 fıkrasının (m) bendi ile 539 sayılı Belediye Kanunu'nun 14. maddesinin 1. Fıkrasının (b) bendi 6360 sayılı Kanunun 17.maddesi hükümlerine göre Spor Ödül Yönetmeliği ile ilgili teklifin **idaresinden geldiği şekli** ile kabulüne komisyonlarımız tarafından karar verilmiştir.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYON ÜYELERİNİN ADI SOYADI VE İMZASI**A.Serkan TUNCER
BŞK.****Cengiz PINAR
BŞK. V.****Abdurrahman ÇOKGÜNLÜ
ÜYE****Muhammet UÇAR
ÜYE****Mehmet TOPKARA
ÜYE****Veli ŞAHMAN
ÜYE****Bayram GÖNENLER
ÜYE****AMATÖR SPORA DESTEK KOMİSYON ÜYELERİNİN ADI SOYADI VE İMZASI****Mehmet GÜNEY
BŞK.****Mehmet YABALAK
BŞK. V.****M. Özgür SANAL
ÜYE****Yusuf ÖZAYDIN
ÜYE****Mustafa Talip KARA
ÜYE****Raci AYDIN
ÜYE****Lokman EREN
ÜYE**

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Soyadı, adı : Fatih DİNÇ
 Uyuğu : T.C.
 Doğum tarihi ve yeri : Niğde – 1978
 Medeni hali : Evli – İki Çocuk
 e-mail : fatihdinc33@gmail.com



Eğitim

Derece	Eğitim Birimi	Mezuniyet tarihi
Doktora	Gazi Üniversitesi/ Sağlık Bilimler Enstitüsü/ Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı	Devam ediyor
Yüksek Lisans	Niğde Üniversitesi/ Sosyal Bilimler Enstitüsü/ Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı	2009
Lisans	Gazi Üniversitesi/ Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Spor Yöneticiliği	2006

İş Deneyimi

Yıl	Yer	Görev
2015 - 2018	Türkiye Büyük Millet Meclisi	Ankara Milletvekili Danışmanı
2012- 2015	Milliyetçi Hareket Partisi Genel Merkezi Teşkilat İşleri	Teşkilat İşlerinden Sorumlu Genel Başkan Yardımcılığı Özel Kalem Müdürü

Yabancı Dil

İngilizce

Yayınlar

1. Sadık, R., Öntürk, Y. ve Dinç, F. (2018). Satranç oyununa yönelik tutum ölçeği geliştirilmesi. *Türkiye Spor Bilimleri Dergisi*, 2(2), 53-60, ISSN 2618-5911, DOI: 10.32706/tusbid.486539
2. Dinç, F., Çolakoğlu, T. ve Kurtipek, S. (2018). Büyükşehir belediyelerinin spor hizmetlerinde çalışmakta olan personelin kadro tanımları ve istihdam problemlerine yönelik derleme bir çalışma. *Journal of Human Sciences*, 15(4), 2533-2552. doi:10.14687/jhs.v15i4.5616
3. Karakuş, S., Dinç, F. (2018). Fitness merkezlerine üye bireyler ile doğa sporlarına katılan bireylerin serbest zamanda algıladıkları özgürlük düzeyleri arasındaki farkların incelenmesi. *Sportif Bakış: Spor ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, 64-73.





GAZİLİ OLMAK AYRICALIKTIR..

